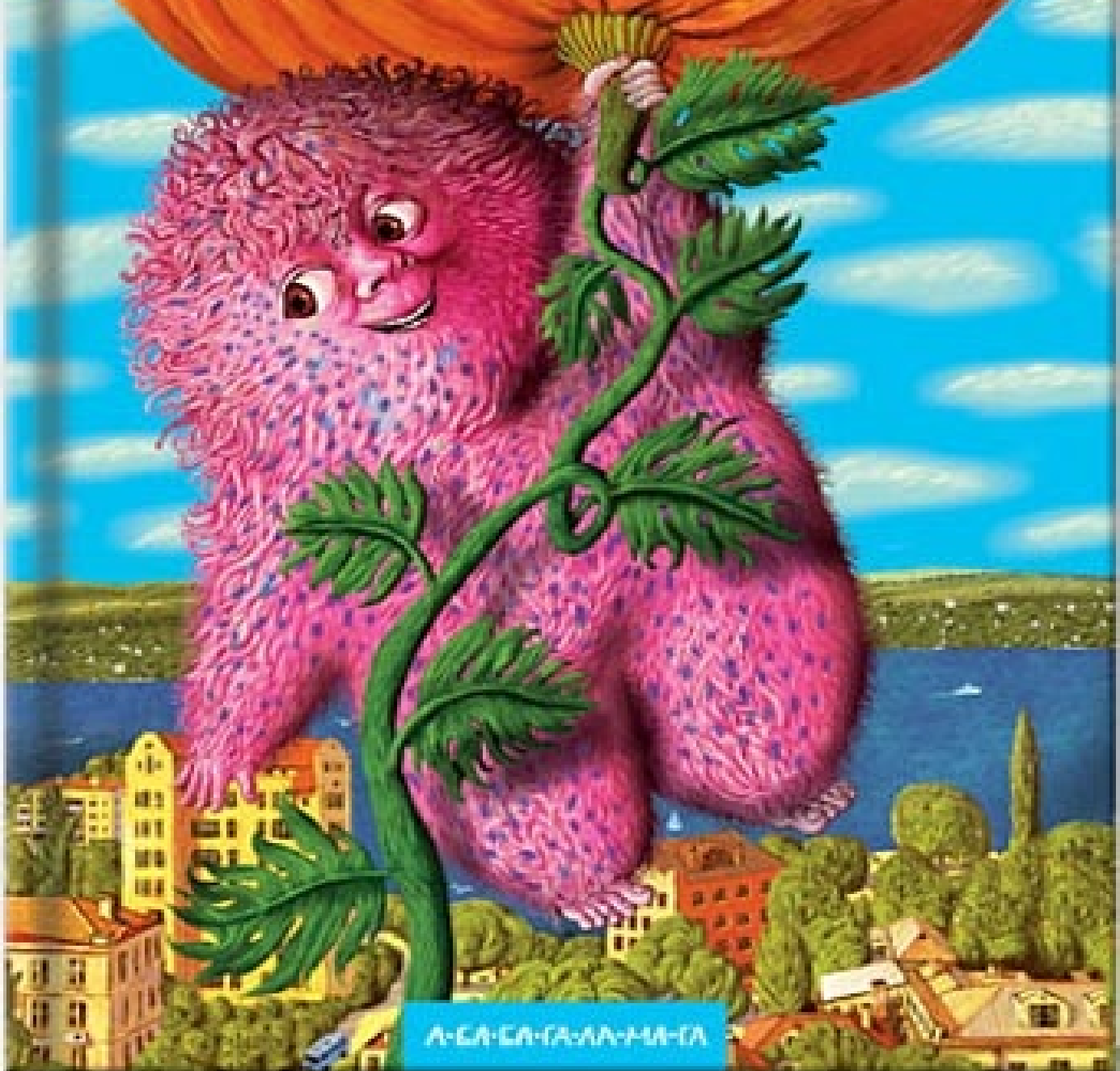

Сашко Дерманський

Чудове ЧУДОВИСЬКО

А-СА-СА-СА-ЛА-МИ-ТА

Annotation

У новій захоплюючій повісті Сашка Дерманського розповідається про незвичайне знайомство дівчинки Соні з чудовиськом Чу. За кілька місяців Чу мусить заробити сім подяк від людей, бо інакше його закинуть у Країну жаховиськ. Безліч пригод і небезпек спіткає героїв, але справжня дружба творить справжні дива...

- [Сашко Дерманський](#)
 - [Чемпіон з баранців](#)
 - [Новорічний костюм](#)
 - [Велике Жахливе Збіговисько](#)
 - [На маскарад](#)
 - [Конкурс костюмів](#)
 - [Том Круз](#)
 - [Сашко П'явочка](#)
 - [Чу отримує прізвище](#)
 - [Сторони горизонту](#)
 - [«І все ж вона таки крутиться!..»](#)
 - [Відьми не тонуть](#)
 - [Пограбування](#)
 - [В міліції](#)
 - [Пожежа!!! Прапор. І «дорогоцінні папірфики»](#)
 - [На чубайці](#)
 - [«Не андерталець я...»](#)
 - [Борщ](#)
 - [Лист до бабая](#)
 - [Блискавична Маркова пошта](#)
 - [«Здрастуйте! Я бабай...»](#)
 - [Знову пограбування?](#)
 - [Альбом](#)
 - [«Іди, малий...»](#)
 - [Ксерокс](#)
 - [Сьома подяка](#)
 - [Невже не сім?! Мусить бути по-чесному.](#)
-

Сашко Дерманський
Чудове чудовисько

Чемпіон з баранців

Соня ліпила баранця. Еге ж, пластилінового баранця — синього з фіолетовими ріжками. Тонка робота. Той, хто хоч раз ліпив баранця, знає: щоб створити гарну фігурку, замало пластиліну й хисту — тут ще й настрої відповідний потрібен, натхнення, так би мовити.

А яке там натхнення, коли тебе несправедливо ув'язнено у власній кімнаті й суворо заборонено виходити гуляти на вулицю, ще й дивитися телевізор. А засніжений двір так манить!

— Нормальні діти зараз баб снігових ліплять, а я... — Соня засмучено глянула на свого неоковирного баранця. — Це ж і німому ясно, що то Сашко П'явочка намастив повідлом учительські окуляри, а не я. Чому ж я повинна дурно страждати? Зажурена дівчинка підійшла до вікна й відхилила штору.

У дворі ніхто з дітей уже не грався: там починалася справжня завірюха. Страшний вітер гудів у свою холодну трембіту, нагрібав повні жмені снігу й зопалу жбурляв бозна-куди...

Раз по раз повз вікно пролітали снігові вихори. В одному з них була обгортка від цукерки. «Іриска», — сумно зауважила Соня й відчула, як рот наповнюється слиною.

В іншому вихорі крутилася чиясь рукавичка, в третьому...

— Нічого цікавого, — скептично зітхнула дівчинка, і раптом побачила, що в третьому вихорі повз її вікно пролетіло й тут-таки зникло... чудовисько!

Соня очам своїм не повірила.

Дівчинка навчалася в третьому класі й уже давно не вірила у всіляких казкових істот. Але ж зараз вона сама бачила, як за вікном пролетіло велике волохате рожеве чудовисько.

— Бабусю! Бабусю! — Соня кинулася до дверей. — Там чудовисько!

— Не вигадуй казок! — озвалася з вітальні бабуся. — Можеш навіть не хитрувати, все одно я не дозволю вийти на вулицю. Бач, що вигадала — чудовисько! Сміхота!

«Справді, як мені не соромно, — подумала дівчинка, — я ж знаю, що чудовиськ не буває. Мабуть, мені просто здалося». Соня сіла на м'який килим і знову взялася до свого пластилінового баранця.

— Е, нікудишній баранець, — раптом почувся чийсь грубенький голос.

— Я знаю, — промовила Соня й спохопилася: в кімнаті, окрім неї, нікого ж немає! Чий це тоді басок?

«Оце-то досиділась зачинена, — про себе міркувала дівчинка, — то мені чудовиська за вікном ввижаються, то якісь голоси вчуваються...»

— Кепськувато розім'яла пластилін, — знову промовив той самий загадковий голос.

— Хто тут? — перелякано запитала Соня.

— Це я.

— Я — ц-це хи-хто?

— Я — це я, чудовисько, — почулося у відповідь.

— С-справжнє чу... чудовисько? — загикуючись запитала дівчинка.

— Можеш подивитися, — відповів голос. — А де ти?

— Та ось же, за вікном.

Соня підійшла до вікна — люди добрі! Там справді стояло чудовисько. Воно було наче маленький стіжок сіна — не набагато вище за Соню, але з доволі великою головою, волохате, та ще й засніжене. Щоправда, сіно не буває такого яскраво-рожевого кольору та ще й (Соня лише тепер це розгледіла) в синю цяточку.

— Можна в гості? — спитало чудовисько.

— А т-ти не ку-кусаєшся? — спитала ошелешена Соня.

— У...у, — відповів несподіваний гість.

— Ну, то залазь, — Соня розчинила вікно й тут-таки для хоробрості вигадала: — Тільки дивись мені, бо я чемпіонка класу з бойового гопака.

— Е, а я чемпіон лісу з пластилінових баранців, — й бровою не повівши, вигадало чудовисько, спритно залазячи на підвіконня.

— А звідки ти тут узялося? — запитала Соня.

— Е, катався на вихорі, а потім дай, думаю, зайду. Знаєш, мені в лісі так самотньо.

— Ух ти! На вихорі! А я на санчатах люблю. З гірки. Або на лижах.

— Е, на вихорі краще, — запевнило дівчинку чудовисько.

— Я на вихорі не вмю, — чесно зізналася Соня.

— Е, навчу, якщо не забоїшся.

— Це я забоюся! — Вже зовсім осміліла Соня. — Ану, пішли, зараз я тобі покажу, як я забоюся. Ми з Сашком...

Соня штовхнула двері.

— Ой! Тільки мені на вулицю сьогодні не можна виходити. Бабуся заборонила. Вона в мене добра, але сувора.

— А батьки як?

— Я з бабусею живу, — пояснила Соня. — Мій татко працює дипломатом у одній африканській країні, я весь час забуваю, як вона зветься. І мама там з ним. А мене не взяли. Бо там, кажуть, кома-рі отакенні, дуже небезпечні. Й у школах нашої мови не розуміють. А мені ж треба вчитися... Я вже так скучила за своїми. Але татко з мамцею за декілька місяців повернуться. І привезуть мені справжнього балакучого папугу. Уявляєш?! Ото клас буде! Вчитиме за мене вірші напам'ять, я на уроці тільки рота розкриватиму, а папуга з-під парти буде вірша шпарити! «Садок вишневий коло хати, Хрущі над вишнями сопуть...» Сильно придумано, правда? Ніхто не здогадається!

— Виходить, ти декілька місяців сидітимеш зачинена? — скривилося чудовисько.

— Та ні, тільки сьогодні. Та й то — з перервою на обід.

— Е, тоді це не страшно. Можемо баранців поліпити. Я вже казав тобі, що я чемпіон з баранців?

— Угу, — кивнула Соня. — А тебе як звуть?

— Та ж Чудовисько.

— А мене — Соня. Ти хлопчик, правда?

— Я — чудовисько, — шморгнуло носом Чудовисько.

— Я мала на увазі: ти він, а не вона?

— Та, мабуть, він, — стеноу плечима несподіваний гість і взявся розминати пластилін.

Чудовисько справді був мастаком баранців ліпити. Вони в нього виходили дуже акуратні й симпатичні. Коли баранців уже було з пів-отари, Чудовисько підхопився.

— Буду йти, — пробасував він, — уже вечір.

— Приходь ще, — сказала Соня, відчиняючи вікно. — З тобою цікаво, Чудовисько в горошок.

— В горошок, в горошок. Я в бабу вдався, — кивнув Чудовисько. — Бувай!

— Бувай! — Соня зачинила за дивним гостем вікно і помахала йому вслід.

Чудовисько розтав у темряві. Тієї ночі Соня Довго не могла заснути: це ж треба — справжнісіньке чудовисько, та ще й чемпіон з баранців!..

Новорічний костюм

Чудовисько та Соня потоваришували. Майже щодня Чудовисько заходив у гості до Соні. Тобто залазив. У вікно. Вони гралися в різні ігри або ж ліпили баранців.

Через любов свого незвичайного друга до баранців з пластиліну Соня прозвала його Пластиліновим Чудовиськом. Проте для зручності називала скорочено — Чу. Чудовисько не заперечував.

Того вечора Соня була дуже заклопотана. Післязавтра в їхній школі відбудеться Новорічне свято. Буде яскрава ялинка, дарунки і, звичайно ж, маскарад. Тому Соня уже декілька днів старанно готувалася до свята, а ввечері, вкотре одягнувши свій новий новорічний костюм Червоної Шапочки, крутилася перед дзеркалом.

Раптом почулося уже звичне шкряботіння по склу. Вона підбігла до вікна й відхилила фіранку. По той бік шибки стояв Чудовисько, з голови до ніг присипаний снігом.

— Заходь мерщій, — відчинила вікно Соня.

— Привіт! — Чудовисько видерся на підвіконня і, зіжмакавши в лапі край штори, почав струшувати з себе сніг. Потім він зліз на підлогу, й Соня зачинила вікно.

— О! Що це ти прибралась якомсь дивно? Це в тебе нова піжама? — запитав Чудовисько, обмацуючи святковий фартушок.

— Це костюм Червоної Шапочки на маскарад, — пояснила дівчинка. — Правда, чудовий?!

— А хто така Червона Шкапочка? Ти в неї це поцупила? — остовпів Чудовисько. — Вона замерзне без одягу.

— Та ні, Чу! Червона Шапочка — це я.

— Ти? — Чудовисько збився з пантелику. — Ішов до Соні, а втрапив до якоїсь Шкапочки. Ну й дива! Отже, ти не Соня. — Та ні!.. Тобто так, я Соня. Але ж кажу: післязавтра в школі буде маскарад. І я там буду — начебто, не насправді — Червоною Шапочкою. Розумієш?

— Е, що тут незрозумілого. Ти хочеш усіх пошити в дурні, як оце зараз мене. Але навіщо?

— Нічого ти не зрозумів, — розсердилася Соня. — Я нікого не збираюся дурити. Поясню: це буде ма-ска-рад!

— Машкарад... Угу. Так би й сказала. А що воно таке?

— Ото дивак! То ти ніколи не був на маскараді?

— У...у, — закрутив головою Чу.

— І ніколи не святкував Нового року? — здивувалася дівчинка.

— Е, ніколи.

— Неймовірно! Хіба таке може бути?

— Не знаю, — знітився Чудовисько. — Зі мною все може бути.

— Ти обов'язково мусиш піти зі мною на маскарад, — вирішила дівчинка. — Тільки треба якийсь незвичайний костюм.

— Я й звичайного не маю. Навіщо мені костюм — чудовиська костюмів не носять. — Чекай, — сказала Соня.

Вона відчинила шафу й залізла досередини.

— Так... так, — почулося з шафи, — це не те... це... занадто старомодне... ось!

Чудовисько несміливо зазирнув до Соні, яка саме виборсувалася з-під розкиданих речей з довгим шматком тюлю в руках.

— Дивися! — сяяла вона. — Зараз обмотаємо тебе — і будеш Сніжинкою!

— Не хочу бути Сніжинкою, — заприндився Чудовисько. — Вона холодна.

— Ну добре, — знизала плечима Соня і вдруге полізла до шафи.

Чудовисько знову з цікавістю встромив пелехату голову між відчинені дверцята.

— Це те, що нам потрібно, — за хвилину вдоволено промовила Соня, витягуючи з шафи великий татів бриль. — Будеш Мушкетером.

— А що роблять мушкотери — тнуть мушок?

— Вони б'ються на шпагах, стріляють з мушкетів, їздять на конях, потім з них падають!.. Круті хлопці, одне слово, — захоплено пояснила дівчинка. — Одягай!

— Я не хочу падати з коней, — знову скривився Чудовисько. — А чи не можна навпаки — щоб коні з мене падали?

— Не можна, — зітхнула Соня й знову полізла в шафу.

Цього разу вона видобула з-поміж одягу старий бабусин чепчик.

— Будеш бабусею Червоної Шапочки, — сказала дівчинка й одягла чепчик на кудлату голову друга, зав'язавши довгі шнурки під підборіддя.

— А що роблять бабусі Червоних Шкапочок? — запитав Чудовисько.

— Бабусі... Вони співають дітям колискові, плетуть теплі речі на зиму, печуть смачні пиріжки...

— Досить! — зупинив Соню Чу. — Це мені підходить. Тільки можна уточнити одну дрібничку?

— Що саме?

— Бабусі тільки печуть пиріжки, чи їм дозволяється їх їсти?

— Звісно, що дозволяється.

— Домовились, буду бабусею. А мені пасує цей костюм? — Чудовисько підійшов до дзеркала. — Ще й як!

— А не замалий він для мене?

— Що ти, Чу, це твій розмір, — заспокоїла Чудовисько дівчинка.

— Ну, бувай! Я ще завтра зайду, — кинув Чудовисько, обома лапами обхопив чепчик і, не опускаючи їх, зник за вікном.

«Це ж треба, — чалапаючи по снігу, вголос роздумував Чу, — тепер у мене є такий прекрасний костюм. От якби побачили інші чудовиська — попадали б від заздрощів...»

Велике Жахливе Збіговисько

Та на другий день Чу чомусь не прийшов. Обіцяв нагодитися після обіду, і ні слуху, ні духу.

Дівчинка вже поробила всі домашні завдання, склала на завтра шкільний рюкзак, підготувала свій новорічний костюм, прибрала в кімнаті, подивилася мультик, а Чу не було й не було. Соня сіла читати книжку, та їй не читалося, взялася щось ліпити з пластиліну, однак нічого путнього не виходило. Вона відчула, що починає непокоїтися.

«Невже з Чу щось трапилось?» — думала Соня, все дослухаючись, чи не шкребеться той до неї у вікно. Та надворі тільки стиха скавулів зимовий вітер.

— Ну, раз коза не йде до сіна, то сіно мусить піти до кози, — сказала сама собі дівчинка й хутко почала збиратися до лісу.

Звісно, вона не знала, де саме в лісі шукати Чу, проте вирішила: головне — дійти туди, а там можна голосно погукати — раптом він і почує.

Вдягнувшись якомога тепліше, Соня сказала бабусі, що вийде трохи пограється, і гайнула з дому.

Коли дівчинка дісталася маршруткою до околиці міста, звідки вже було видно ліс, сонце червоним баскетбольним м'ячем гулькнуло в кудлатий кошик засніжених верховіть — на землю почали спадати сутінки.

Лячно було Соні входити в ліс, вона стояла перед темною стіною дерев і все не могла наважитися зробити перший крок у нетрі.

— Яка дурниця, — міркувала вголос вона, — самій іти проти ночі в ліс... це велике безглуздя. Але, з іншого боку, тупцятися тут на морозі й нікуди не йти — ще більше безглуздя. То, може, повернутися додому, доки не пізно? А як же Чу? Раптом він потрапив у якусь біду? А що, коли він цієї миті думає: от якби зараз тут з'явилася Соня й мене врятувала... То якого ж лиха я тут стовбичу?! — розсердилася сама на себе дівчинка й сторожко ввійшла в насуплені зарості.

* * *

«От якби зараз тут з'явилася Соня й урятувала мене, — думав тим часом Чу, перевіряючи міцність мотузки, сплетеної зі зміїних шкур, якою були цупко зв'язані його лапи. — Втім, що може вдіяти мала дівчинка проти півсотні кровожерливих чудовиськ? Ні, нехай краще вона тут не з'являється. Їй же буде краще».

Однак вже було пізно так думати: Соня причаїлася на гілці дуба і сповненими жаху очима дивилася на галявину й бачила все, що на ній відбувалося.

Коли вона ввійшла в ліс, одразу ж почала голосно гукати свого друга. Та її слабкий голос розчинявся в похмурій гушавині дерев і чагарів. Дівчинка боязко просувалася хащами і все гукала й гукала. Тим часом у лісі зовсім стемніло. Як же Соня жалкувала, що зважилася на такий необачний вчинок! Ну чому, чому вона попхалася в цей страхітливий, непривітний і чужий ліс?! Вона вже не пам'ятала, в який бік потрібно йти, щоб виблукати з лісу. «Тут, певно, й вовки водяться, — подумки бідкалася Соня, — голодні й страшні. Ото вони зрадіють, коли побачать, що в їхні лапи сама, з власної волі, пришвендяла мала, нерозумна дівчинка. Цікаво, кого сіроманці люблять більше — дівчаток чи хлопчиків?»

Отак думала собі Соня, бредучи засніженим лісом. А ще вона думала, що тепер єдиним її порятунком може стати Чу. І ось попереду, зовсім поруч, щось блиснуло.

«Ну все! — подумала дівчинка. — Це вовчі очі світяться. Ох і дурепа я! Ну чого було сюди телющитись?!»

Соня почала гарячково шукати рятунку. — На дерево! — блискавкою сяйнула рятівна думка.

— Треба залізти на дерево. Там мене вовки не дістануть.

Соня швидко обрала нетовстий, але високий крислатий дуб і спритно видерлася на нього. Вмостившись на розлогій гілляці, вона глянула вниз і ледь не зомліла.

Краще б там була згряя голодних вовків, бо від того, що дівчинка побачила, можна було одразу стати заїкою на все життя.

Дуб, на якому сиділа Соня, ріс на краю великої галявини, посеред якої палало вогнище (ось що то блищало і ввело її в оману!). А навколо багаття... Матінко моя! Та ж там просто кишіло від чудовиськ!

І однорукі, немов гральні автомати, і триокі, наче світлофори, і рогаті, мов лосі, і волохаті, як рок-музиканти, і пухирчасті, наче огірки, і слизькі, мов слимаки, і лускаті, наче карасі, і гривасті, мов коні, і ластиногі, наче водолази, й ікласті, мов кабани, і пазуристі, наче вчителька хімії Ельвіра Олександрівна, і кошлаті, мов барани, і лисі, наче колобки, і велетенські, як динозаври, і дрібні, наче хрущі, — усі вони були різні, геть не схожі одне на одне. Проте всі чудовиська мали одну спільну рису: були бридкі й потворні. Усі, крім одного. Крім Чу.

Він стояв побіля самого вогнища, припнутий за одну ногу до товстелезного стовбура зі зламаним верхом. А навколо нього, по краях галявини, стояли всі ті почвари.

Аж ось одне, чи не найбільше, чудовисько з великим оком нижче спини вийшло до вогню і підняло догори лапу, в якій тримало кривий, покручений костур з таким самим покрученим корінням угорі. Чудовиська, які до цього гамірливо патякали між собою, враз затихли.

— Почнемо! — надивовижу тоненьким голосочком пропищав здоровань, — Ми були змушені скликати Велике Жахливе Збіговисько, бо в нас склалася надзвичайна, просто страхітлива ситуація!

— Сподіваюся, вона варта того, щоб скликати позачергове Збіговисько! — невдоволено ревнув один черепахоподібний напівптах-напів'ящур. — Інакше — комусь доведеться відшкодувати мені витрачений на дорогу сюди час.

— Повторюю, — знову заскрипів спиноокий, — ситуація критична. Серед нас з'явився... — Страховисько зробило паузу, ніби наступне слово застрягло йому в горлянці. — Отже, серед нас з'явився... ДІТОДРУГ! — на останньому слові потвора спрямувала свій костур на Чу.

— О-о-о! — простогнали чудовиська, ніби їх уперіщили межі очі батоном.

— Як це могло статися?! — вигукнув хтось із потвор. — Чудовиська подолали цю недугу ще п'ятсот років тому. Нам же всім робили вкусювання проти дітодругії.

— Поки що невідомо, як, але ця прикрість сталася, — знову заговорило жаховисько з оком на спині. — Чудовисько давно поведився підозріло. Ми спостерігали за ним. Й ось нещодавно він підтвердив наші побоювання — заприятелював зі справжньою людською дівчинкою...

— О-о-ох! — знову простогнали чудовиська.

— Ганьба! — вигукнула химера з голками дикобраза замість волосся на голові й повіках.

— А може, шановний Верховний Страхополоше, вона зовсім не проста людська дівчинка, а відьмачка? — докинуло чудовисько, схоже на бегемота з кажанячими крилами і моржачими бивнями.

— Ні, ми все перевірили, — заперечив спиноокий.

— А докази їхнього знайомства є? — спитав «бегемот».

— Скільки завгодно. Ось! — писклявий гігант випростав лапу. Двома пальцями, наче якусь бридоту, за шнурівочку він тримав бабусин чепчик у грибочки.

— О-о-ох! — тільки й почулося звідусіль.

— Це називається костюм. І людська дівчинка подарувала його йому! — корчуватий костур знов уп'явся в бідолашного Чу, який сіпався на прив'язі, наче квочка, припнута до клуні.

— Отже, Жахливе Збіговисько, ми мусимо покарати зрадника! Покарати суворо!

— Суворо! Суворо! Ганьба зраднику! — гукали зусібіч.

— Закинути його! Закинути-и-и!

— Так, заки-инути-и-и!..

— Я чую, — окань знову підняв догори свою палицю, втихомирюючи натовп почвар. — Чую, що Збіговисько пропонує закинути винуватця. Пристаю на цю пропозицію. Однак слід послухати самого підсудного. Чи визнає він за собою провину?

— Я не зробив нічого поганого, — сердито і з викликом у голосі сказав Чу. Здавалося, він зовсім не відчував страху, хоча сам був менший за більшість чудовиськ. — Не розумію, як ви тільки можете не любити дітей, лякати їх? З ними так цікаво гратися! Вони вміють дружити по-справжньому.

— Хі-хі-хі!!! — паскудно захихотіло головне чудовисько. — Гі-гі-гі-гі!!!

Соні здалося, що хтось човгає шматком пінопласту по склу.

— Що ти верзеш? — визвірився монстр. — Та я переконаний, що завтра твоя ота людитина навіть не згадає про тебе, їй начхати, що з тобою станеться! Ніякої дружби не буває!

— Неправда! — закричав Чу.

— Неправда! — закричала й Соня і зі злості навіть замахнулася на противнючого спиноокого. Та так замахнулася, що втратила рівновагу, не втрималася на гілці й упала на галявину. — Брешеш! Чу — мій друг! І я нікому не дозволю його нікуди закидати! Чуєте?! Не смійте, не смійте його чіпати! Я вам не дам його образити, чуєте?! — з палкою рішучістю випалила Соня, піднявшись із землі.

Десятки найрізноманітніших, найпотворніших, найогидніших і найжахливіших чудовиськ у світі стояли з роззявленими пащеками, з яких текла тягуча слина, і виряченими, очманілими очиськами лупали на маленьку дівчинку, що звалилася невідомо звідки, як сніг на голову, та ще й посміла їх не боятися. Зараз вона виглядала, наче незабудочка поміж кактусів.

— Ану, розв'яжіть його! — звеліла Соня. Писклявий покірно перегриз пута на лапах Чу. Чу був на волі, але чудовиська вже поволі почали приходити до тями.

— Ти що, нас не боїшся? — спитав у дівчинки ватажок потвор.

— Ні, — відповіла Соня і раптом збагнула, що насправді вона дуже боїться, боїться так, як ще ніколи не боялася. Навіть більше, ніж сусідського бультер'єра Тайсона. Лише зараз вона усвідомила, що з нею можуть зробити ці монстри. Мабуть, це усвідомили й самі чудовиська: вони загарчали, завили та почали наближатися до дівчинки.

— Знаєте, нам з Чу вже час іти, — сказала Соня. — Розступіться, будь ласка. Ми поспішаємо до міста.

— Слухай, Чудовисько, — звернувся до Чу Страхополох, — ти теж ідеш до людей? Але ж ти їм чужий, тобі немає місця серед них. Та тебе просто не приймуть.

— Приймуть-приймуть, — відповів Чу. — Ще й спасибі скажуть. Та...

— Гаразд, — з притиском прорипів спиноокий. — Ми відпускаємо вас. Але зятям: якщо до першої літньої ночі, до наступного Великого Жахливого Збіговиська тобі сім разів не подякують люди, ти будеш закинутий! І пам'ятай: дякувати повинні не просто так, а від душі, і то не ця твоя... знайома... Якщо ти робитимеш що-небудь лише заради подяки, її не буде зараховано. І не думай, що ми повіримо тобі на слово: в тебе під боком завжди буде глипач.

— Згода! — кинув Чу й, узявши Соню на плечі, пішов з галявини.

— Мене вже ноги не носять? — мовила виснажена холодом і хвилюванням дівчинка. — А вдома вже, мабуть, бабуся зачекалася.

— Е, я тебе віднесу, — відповів Чу. — Але спершу владнаю одну справу.

Він повернувся до Верховного чудовиська:

— Віддай мій костюм, ще помнеш, а мені завтра на машкарад іти, — з цими словами він

вихопив з лапи страховиська бабусин чепчик. А тоді, взявши на спину свою рятівницю, поволеньки поніс її додому.

— Тобі не важко? — спиталася дівчинка.

— Е, — відповів Чу, посопуючи піддав собі ношу, щоб було зручніше, і пришвидшив крок.

Дорогою Соня заснула, — обхопивши чудовисько за шию руками й схиливши голівку на м'яке плече свого чудового друга.

На маскарад

Надворі тільки-но почало сіріти, а Соня вже прокинулася від нетерплячого пошкрябування кігтів по шибці. Дівчинка знехотя вилізла з-під теплої ковдри й відхилила штору.

У вікно зазирає Чу в бабусиному чепчику на маківці та з хвацько обмотаним довкола шиї шарфиком.

— То ми йдемо до шкока-школи? — спитав Чудовисько, коли дівчинка відчинила вікно.

— Ти...м-м-м... Ти б ще серед ночі прийшов. Я могла поспати ще цілу годину. Я ж так пізно вчора лягла. Дякую, до речі, що приніс із лісу.

— Е, це я тобі дякую, якби не ти... А що — бабуся сварилася?

— Було трохи. Я ж іще ніколи так допізна не вешталася. Вона навіть у міліцію хотіла дзвонити, щоб шукали мене. Ну нічого, я пообіцяла, що більше так не буду.

— Ясно. То ми що, до шкока-школи не йдемо? — розчаровано протяг Чу. — А навіщо ж я свій костюм прасував?

— Не до шкока-школи, а до школи!

— Ну, до школи, чи як її там. На маскарад.

— Йдемо, йдемо, — заспокоїла друга Соня. — Зайди спочатку.

Чу заліз до кімнати й одразу ж пішов до великого дзеркала, що висіло на стіні.

— До школи йти ще дуже рано, — пояснила Соня — Я спершу маю почистити зуби, поснідати...

— Чистити зуби? — Чу відірвався від захопливого заняття — розглядання себе у дзеркалі. — Навіщо це? Я ніколи їх не чищу.

— І, скажу тобі, дарма, — мовила Соня. — Коли хочеш знати, в тебе з рота не ромашками пахне.

— Ну то й що? — знизав плечима Чу. — В мене ж у роті не клумба.

— До того ж, — додала дівчинка, — ікла в тебе геть жовті.

— Справді, — крізь зуби відповів Чудовисько, вишкірившись у дзеркало.

— Це негігієнічно й неестетично, Чу, зуби потрібно чистити. Я подарую тобі свою стару зубну щітку й начавлю в порожній тюбик трохи пасти, хочеш?

— Е, давай, — стеноув плечима Чу.

— Соню! — раптом почулося в коридорі. — Час прокидатися!

— Мерщій за шафу! — наказала дівчинка. — Бабуся йде.

Чу хутенько заховався.

— Вже йду, ба! — гукнула Соня і рушила до дверей.

— Сиди тихо, — наказала вона своєму рожевому другові й пішла чистити зуби.

— Я тим часом зліплю баранця, — пошепки промовив Чу сам до себе. Виявляється, увесь цей час він розминав у лапі добрий шмат пластиліну.

Коли Соня повернулася до кімнати, Чу вже встиг зліпити п'ять баранців.

— Правда, ось цей маленький — дуже симпатичний? — спитав Чудовисько.

— Правда, — погодилася Соня. — На ось, я тобі сосиску принесла. Ти, мабуть, і не поснідав.

— Е, — Чу взяв сосиску й одразу проковтнув. — Я справді трохи голодний.

— Бабуся вже взула кеди й пішла на вулицю, вона в мене щоранку бігає по три кілометри. Можемо спокійно вирушати на маскарад.

— Кеди взимку?! Вона ж замерзне!

— Не замерзне. Кеди таткові — на чотири розміри більші. Бабуся запросто вдягає під них

товсті вовняні шкарпетки. Ходімо!

Вони вийшли з дому й попрямували до автобусної зупинки.

Приїхала маршрутка.

Пасажири дуже здивувалися, коли Соня й Чу увійшли в салон.

Автобусик був майже повний, тому довелося стояти. Усі люди постійно озиралися на незвичайного пасажира, а одна бабуся почала щось тихенько бубоніти — мабуть, молилася.

Раптом маршрутка смикнулася, зупинилася і заглохла.

— Шановні пасажири! — почувся голос водія. — Машина зламалася. Просимо залишити салон. Маршрутка далі не йде. Пасажири знехотя почали підніматися зі своїх місць.

— Чекайте, — раптом зупинив усіх Чу, — зараз поїдемо.

Чудовисько вийшов з мікроавтобуса, обійшов його ззаду і... почав штовхати. Машина поволі набрала ходу та знову завелася.

— Шановні пасажири! — з гучномовця ще раз долинув голос водія. Тепер він був здивований. — Прошу залишатися на місцях. Маршрутка прямує далі. Наступна зупинка — «Школа» — кінцева. — Водій зачекав, поки Чу повернеться до салону, і маршрутка знову рушила.

За п'ять хвилин були біля школи. Усі пасажири повиходили з мікроавтобуса і пішли собі у своїх справах. А побожна бабця навіть наважилася потиснути Чудовиську лапу й, чомусь пильно подивившись на Соню, промовила:

— Гарна, гарна дитинка — ручки тонюпенькі, шийка аж світиться... — прошамотіла бабця, облизуючи сухі зморщені губи. — Гарна. А тобі спасибі, хлопче.

— Та, нічого... — знітився Сонин друг. — Завжди радий допомогти.

Якби Чу з голови до п'ят не був укритий кошлатою шерстю, то всі помітили б, що він густо почервонів.

Конкурс костюмів

В актовій залі школи все було готове до свята. На стінах висіли яскраві паперові гірлянди-вигинанки, попід стелею зміїлися кучеряві смужки серпантину, вікна були густо заліплені вирізаними з зошитів сніжинками... Сцена теж була прибраною по-святковому: скрізь виблискував іскристими вогниками целофановий дощик, весело підморгували різнобарвні лампочки електричних гірлянд, повсюди хтось насіяв дрібних кружалець конфеті.

Та найголовнішою окрасою новорічного маскараду мала стати красуня-ялинка, що сповнила все приміщення терпким новорічним запахом смолистої глици.

Дерево, встановлене на спеціальному постаменті, постійно крутилося, ніби хотіло розгледіти всіх, хто завітав до нього в гості. А гостей прийшло справді чимало.

Кого тільки не було в залі! Найбільше — ніжних Сніжинок у білих накрохмалених куценських сукенках. Обмахуючись саморобними віялами, круг ялинки павами пропливали поважні Принцеси, вбрані в пишні мереживні сукні. Раз по раз виймаючи з-за поясів дротяні або дере-в'яні шпаги й постійно поправляючи насунуті на очі широкополі капелюхи з довгими пір'їнами, навколо Принцес товклося безліч Мушкетерів з намальованими вусиками й борідками. Не злічити було сірих і білих Зайчиків зі смішними, часто-густо обвислими вухами й справжніми морквинами в «лапках». Ще було декілька Гномів у зелених каптурах, кілька сивобородих Звіздарів у гостроверхих, усіяних золотими зорями ковпаках на головах. Було також два Вовки в пластмасових масках, три Білочки, два Гаррі Поттери, одна Герміона, три рудохвості Лисиці, один Гомер Сімпсон, дві Червоні Шапочки, один гобіт Фродо й одне, дуже схоже на справжнє, Чудовисько.

— Поглянь, поглянь, — Чу смикнув Соню за фартушок, — тут немає жодної бабусі, крім мене. Клас! Я — єдина на всю школу бабуся.

— Я дуже за тебе рада, — відповіла Соня. — Тримайся біля мене та гляди не загубися. І Чу слухняно вхопився за поворозочку Сониного фартуха.

Тієї миті світло в залі погасло. Яскраві прожектори горіли тільки на сцені, та ще ялинка миготіла своїми вогниками й блискітками.

— Зараз почнеться! — захоплено вигукнула Соня.

Ніби від змаху чарівної палички останнє світло на хвильку погасло, а коли спалахнуло знову, на сцені вже вибрикувала Коза. Звісно, це була не справжня коза, а перевдягнена старшокласниця.

— Ура!!! — радісно загукали Вовки, Мушкетери, Сніжинки й інші гості свята.

— Ура! — заревів разом з усіма Чудовисько, а потім тихо запитав Соню: — Хто це?

— Це Коза, Чу.

— А навіщо тут коза?

— Бо Снігурочка вже всім остогидла, а за Східним календарем зараз закінчується Рік Кози.

— Дітки, — промовила Коза, — ви часом не бачили Дідуса Мороза? Він десь подівся. Давайте його покличемо.

— Зараз, — раптом кинувся до дверей Чу. — Я миттю, лапа тут — лапа там.

— Ти куди це? — здивувалася Соня.

— Та ж по Діда Мороза. Я швиденько, на вихорі! Зачекай, я — лапа тут...

— Не треба нікуди йти, Чу. Дід Мороз у школі, — зупинила дівчинка друга.

У цей час діти вже гукали різноголосим хором:

— Ді-ду-сю Мо-ро-зе! Ді-ду-сю Мо-ро-зе!

— Доброго дня, любі дітки! — пробасував, з'явившись хтозна-звідки, Дід Мороз. — Ох і

позамітала люта зима стежечки до вашої школи — ледве добрався.

— Нас дурять, Соню, — розчаровано промовив Чудовисько. — Це ніякий не Дід Мороз. Я ж особисто знаю справжнього.

— Звісно, не справжній, Чу. Це Віктор Іванович — учитель фізкультури. Він просто допомагає Дідусеві Морозу, бо ж у того перед Новим роком сам знаєш, скільки клопоту. Справжній Дід Мороз приходять до кожного дому в новорічну ніч і кладе під ялинки подарунки.

— А, я розумію, — кивнув Чу, — цей Іванович теж переодягся на мушкаррад.

— Ну, майже.

— Сьогодні буде багато конкурсів, ігор, — провадив далі Дід Мороз Віктор Іванович, — і, звичайно ж, дарунків. А наприкінці свята ми з Козою визначимо, у кого з вас найкращий карнавальний костюм. А зараз давайте потанцюємо довкола ялинки.

Голосно заграла музика, і всі, взявшись за руки, закружляли у хороводі навколо осяйної лісової принцеси. Чу однією лапою узяв за руку Соню, тобто Червону Шапочку, а іншою вхопив руку дрібненької, чомусь переляканої Білочки. Було весело.

Після танців відгадували загадки, співали пісеньки про ялинку, про сніжок, і втікали від Баби Яги, тобто перевдягнутої вчительки біології Дори Микитівни.

А потім Соня вийшла на сцену розповідати віршик про сніговика. І тут Чу стало нудно. Точніше, він дуже захотів їсти. Точніше, спочатку захотілося їсти, а потім стало нудно. Чи навпаки? Спочатку нудно, а потім їсти?

Що було спочатку, Чу достеменно не знав, бо йому завжди ставало нудно, коли хотілося їсти, й навпаки — хотілося їсти, коли ставало нудно.

Хай там що, а Чу вирішив підняти собі настрій і пішов шукати щось попоїсти.

— У Вас немає коржика? — чемно запитав він У якоїсь Принцеси.

— Буфет на другому поверсі, — кинула та і манірно закотила оченята.

На другому поверсі справді був буфет. Чу не знав, що таке «буфет», але серцем відчував, що воно щось гарне.

Він безцеремонно, проте акуратно, щоб нікому не наступити на ногу, розштовхав купку дітлахів, що з'юрбилися перед віконцем.

— Десять медяників! — Чу запхнув до квадратного отвору буфетного вікна свою прикрашену з нагоди Нового року костюмом голову.

— Дев'ять п'ятдесят, — буркнула буфетниця тьотя Мотя, підозріло зиркнувши на дивного покупця. — Ото нап'яв манаття!

— З Новим роком! — випалив Чу й додав: — І сім кексів з ізюмом.

— Гроші наперед, — не здавалася тьотя Мотя.

— А коржиків немає? — спитав Чу, раптом збагнувши, що йому до блискавиць в очах кортить коржика.

— Не завезли. Ти мені зуби не заговорюй — гроші показуй.

Чу від довгої розмови зробилося зовсім нудно.

— Ото вигадали, — відповів він, — немає в мене ніяких вошей. Баранця хочете? — Чудовисько дістав звідкись баранця.

— А грошей що, не маєш? — розчаровано промовила буфетниця.

— Е, я їх ще позаминулої середі вивів, бо вже спокою від них ні вдень, ні вночі не було, — відповів Чу.

— Мені б твої проблеми, — заздрісно кинула тьотя Мотя. — Немає, кажеш, ну, то й медяників не дам.

— А якщо так? — вперто мовив Чу й щось пробурмотів собі під ніс.

— Ну, гаразд, давай свого баранця, — з доброго дива передумавши, буфетниця простягла

покупцеві торбинку з солодощами.

— Де ти ходиш?! — накинулася на друга Соня, коли Чу повернувся до зали. — Я тут так перехвилювалася — місця собі не знаходжу!

— Хочеш медяника? — Чу розкрив перед Сонею торбинку. — Пригощайся.

— Звідки це в тебе? — здивувалася вона, на хвилю завагавшись, брати чи не брати гостинця.

Цієї хвилю Чу вистачило, щоб засумніватися: чи достатньо буде йому медяників і кексів для повної перемоги над нудьгою?

— Ну, не хочеш, то й не треба, — Чудовисько поспіхом забрав любу серцю торбинку й запустив усередину свою кудлату лапу. — Що тут новенького, я нічого не пропустив?

— Зараз визначатимуть переможця конкурсу новорічних костюмів.

— А що тут визначати? — щиро обурився Чудовисько. — Мій костюм Бабусі Червоної Шкапочки — найліпший! До того ж, він один-єдиний на все свято.

— Увага! — промовив Дід Мороз. — Переможцем, на нашу з Козою думку, став хлопчина в костюмі Чудовиська в чепчику!

— Нечесно! — обурився Чу. — Мій костюм найкращий!

— Ти що?! — вигукнула Соня. — Вони саме тебе й мають на увазі.

— А як же Бабуся?..

— Просимо переможця вийти на сцену, — радісно промекала Коза.

— Чу, іди! — Соня злегка підштовхнула здивованого друга.

Чу піднявся на сцену.

— Скажи, будь ласка, з якого ти класу? — запитав Дід Мороз Віктор Іванович.

— Е, сам ти з класу, я — з лісу, — відповів Чу.

— Ну, добре, якщо це секрет, — промекала Коза. — Ось тобі приз, — вона вручила Чудовиськові пачку пластиліну.

— Ура! — Чу, шаленіючи від радості, аж підстрибнув. — У мене саме скінчився пластилін!

— От і добре, — усміхнувся Дід Мороз. — Може, все-таки скинеш маску, щоб усі побачили обличчя переможця?

— Нам час додому, — раптом підскочила Соня і потягла Чу за лапу. — Бабуся просила, щоб ми не барилися.

Чу слухняно потюпав за дівчинкою, міцно притискаючи до грудей свій дорогоцінний приз.

— Знаєш, Соню, — промовив Чу, коли вони удвох ішли засніженим тротуаром додому, — мені так потрібен пластилін... — Та ж тепер маєш он цілу пачку!

— Я подумав... — Чу наче соромився, — що півпачки треба тобі віддати. Це ж ти мені подарувала такий прекрасний костюм.

— Та ну, — вдавано байдуже відмахнулася Соня, — забирай увесь.

— Справді?! — зрадів Чудовисько.

— Звичайно, у мене ще є вдома.

— Нема, — раптом спохмурнів Чу. — Ми позавчора останній виліпили. Половина — твоя, так буде по-чесному.

— Спасибі, Чу, ти справжній друг, — усміхнулася дівчинка.

— Так, хоча твоє «спасибі» й не рахується.

— Зате воно щире, Чу. Не бійся, ти ще й інших назбираєш до літа. Вже ж є одне — від тієї богомільної бабусі з маршrutки.

Вони попрощалися біля Сониного будинку.

Чу чалапав лісовою стежкою, дожовував останнього медяника й дивувався: і як це він раніше жив на світі, не маючи такої класної приятельки, як Соня?

Страхотливий ліс.

Верховному Страхополоху особисто в пазурі.

Цілком таємно.

Ваша жахотносте, сьогодні, набувши людської подоби, я провів перший глип. Підглипень учинив нечуване: він разом із людською дівчинкою відвідав школу (це місце, де людські діти навчаються). Він поводився дуже необачно, тому я без ускладнень зміг за ним глипати.

Люди реагують на Підглипня вкрай дивно: вони дивуються, але не бояться його. Спочатку він їхав у маршрутці, а потім побував у школі на чудернацькому святі. Здається, я чув назву «маскарад». Там усі були перевдягнені й танцювали довкола колючого дерева. Ніхто з людей не звертав уваги на те, що поміж них ходить Підглипень. Мабуть, вони вважали, що й він — перевдягнена людина. Мушу визнати, що під час першого глипу Підглипень поводився легковажно, мені навіть, задля провокації, вдалося піти з ним на прямий контакт (це була розмова), однак він зовсім нічого не запідозрив. Тому гадаю, що не матиму особливих труднощів і надалі. Утім, спробую перевтілитися й обрати найзручнішу і максимально найближчу до Підглипня позицію для подальших глипів.

Тремчу від жаху,

Д. Р. Акула

Зимові канікули не вдалися: Соня застудилася й цілісінький тиждень провалялась у ліжку з термометром під пахвою. Щоб Чу від неї не заразився, дівчинка попросила його деякий час не приходити. Без Чудовиська канікули були нудні, та й горло боліло...

Але вже першого дня нової чверті сталося дещо цікаве: йдучи зі школи, Соня натрапила на дивну рекламу.

За склом бічної стінки однієї тролейбусної зупинки висів плакат. Вгорі на ньому були зображені якісь потворні прибульці з огидними щупальцями, трохи нижче — нажаханий натовп, що дивиться на тих прибульців. Серед натовпу — дуже знайоме обличчя.

«Де я цього дядечка бачила? — подумала Соня. — Може, він живе в сусідньому під'їзді? Чи це президент тієї африканської країни, де працює тато, і в нас є його з татом спільна фотка? Ні... Тю, справді! Як це я зразу не згадала! Є в нас його фотка, і не одна, а з десятків — на стінах у бабусиній кімнаті. Вона ж у нього закохана. Він же улюблений бабусин актор. Цей, як його...» Соня прочитала напис на плакаті: «Том Круз у фільмі «Війна світів»! — О, справді — Том Круз! Бабин улюбленець. Соня стала уважніше розглядати рекламу.

— Дурнуватий плакатик. Усі перелякані, кудись біжать... Хіба що цей песик тут нормальний. Кумедний такий.

Унизу плаката, при самій землі, був намальований чорний песик. Він геть не вписувався в усю ту рекламну катаवासю і зовсім не зважав на прибульців. Він дивився прямо на Соню й привітно вимахував хвостиком туди-сюди, туди... Стоп!

«Він не може махати хвостом, — подумала дівчинка. — Реклам з махучими хвостами ще не винайшли».

Соня присіла за кілька кроків до реклами.

Песик на плакаті блимнув очима й позіхнув. Оце історія! Та він же справжній! І не на плакаті, а біля нього.

— Ти чий це? — нарешті роздивилася Соня. — Ану, йди-но сюди!

Собача підбігло, весело вимахуючи чорним хвостиком, і почало тицятись мокрим носом у руки дівчинки.

— Замерз, мабуть, і їсти хочеш, правда? — погладила цуцика Соня. — Де ж твій господар, га? Песик, звісно ж, нічого не відповів, а просто подивився прямо в очі дівчинці, схиливши набік голівку.

— Що ж мені з тобою робити? Ну гаразд, ходімо, я тебе нагодую.

Соня встала й поманила собачку за собою. Він, ні хвильки не вагаючись, подріботів слідом. Спочатку Соня раз по раз оглядалася, чи не передумав песик і не відстав, але той біг так охоче, що далі дівчинка просто йшла своєю дорогою й лише зрідка зиркала через плече. Собача, не відстаючи, бігло за нею.

Соня давно мріяла про песика, але батьки... Вони вважали, що собака відволікатиме її від навчання. Словом, про чотирилапого друга ніхто й слухати не хотів, і згодом дівчинка й сама все рідше згадувала про свою заповітну мрію. «Але ж зараз батьків немає, — міркувала Соня, згадавши про призабуте бажання, — а з однією бабусею вже якось домовлюся. Поживе, принаймні, пару місяців, доки батьки з Африки повернуться, а там видно буде. Вони ж, певно, так скучать за мною, що, може, й дозволять його залишити».

— А це ще хто такий? — здивувалася Сони́на бабуся, відчинивши онуці двері.

— Це... песик, — відповіла дівчинка. — Він голодний.

— Я хотіла б знати, чий він, цей песик.

— Ну... я подумала, що він... міг би бути моїм, — несміливо відповіла Соня. — Поглянь, який він милий. І в нього точно немає бліх, я перевірила.

— Соню, — повчально сказала бабуся, — ти ж чудово знаєш, що твої батьки були б не в захваті від цієї ідеї.

— Ну, ба, ну нехай він побуде у нас, хоча б доки вони не приїдуть.

— Сподіваюся, ти знаєш, що пес — це не забавка, про нього слід гарно дбати, вигулювати його, годувати... — продовжувала бабуся. — До того ж, як ми можемо взяти до себе собаку, не знаючи, ані звідки він, ані як його звать? Прощайся з ним, дорогенька, нехай іде додому, — бабуся розвернулася, щоб іти на кухню.

— Його звать Том, — раптом осяяло Соню.

— Що ти сказала? — бабуся повернулася і підняла над бровами окуляри.

— Я кажу, що його звать Том. Або Круз. Як тобі більше до вподоби?

— Я зватиму його Томом, — кинула бабуся й пішла на кухню.

— Ура! — не тямля себе від щастя Соня. — Чув, Томе, відтепер ти мій пес! Принаймні, на кілька місяців.

Том, здавалося, теж був задоволений. Свою радість він виказав тим, що тут-таки погнався коридором на кухню за бабусяю. Ще б пак: звідти так смачно пахло!

На превеликий подив, песик відмовився від котлети й молока. Лише коли бабуся дала йому свіженької, щойно спеченої кров'янки, він гарно попоїв. Потім Соня пішла в свою кімнату і зробила йому зручне м'яке кубельце з маминої старої шуби просто в себе біля ліжка. Том одразу збагнув, що до чого, згорнувся калачиком на підстилці й незабаром смішно засопів.

— Ого! — тішилася Соня. — Я й погратися з ним не встигла, а він уже хропе. Ні тобі дякую за обід, ні тобі спасибі за шубу. Ну, добре, на перший раз пробачу, ти, певно, стомився, Спи собі.

На уроках Соня сиділа за однією партою з Сашком на прізвище П'явочка. Що це був за хлопчисько! Ще той розбишака! Не минало й дня, та що там дня — уроку, щоб він чогось не втнув. То намастить однокласникам ручки гірким перцем — і ті цілий урок заливаються слізьми та шморгають носами, то налле на перерві комусь із дітей клею на стілець — і постраждалий бідолаха не може підвестися з місця, коли його викликають до дошки, за що, звісна річ, отримує одиницю та гнівний запис у щоденнику. То на перерві мотузкою позв'язує докупи всі портфелі однокласників — і півуроку діти розплутують тугі вузли, а то й узагалі напхає в замок класних дверей сірників чи заліпить його гумкою — і тоді вчитель розпускає дітей по домівках, бо ж утрапити до класу немає жодної змоги... Яких лише капостей не вигадував П'явочка. Здавалося, що в його голові була ціла фабрика з виготовлення найрізноманітніших шкідливих ідей. І та фабрика працювала без вихідних і обідньої перерви.

Раніше Соня завжди допомагала Сашкові втілювати його вигадки в життя. Однак після знайомства з Чу дівчинка змінилася. Як же це вона буде робити капості, коли Чу мусить робити лише гарні справи? Бо ж за капості «дякую» не кажуть. Отож тепер вона не погоджувалася потурати Сашковим вибрикам і навіть намагалася відмовляти його від поганих вчинків.

— Не буду я цього робити, — відповідала Соня на чергову пропозицію П'явочки щось таке учворити, — і тобі не раджу. Це дуже негарно.

— Ти диви яка! — пхекав Сашко. — Теж мені праведниця знайшлася. Ми ж тут усі чокнемося від нудьги. Хіба це життя — сиди, пиши, читай, учи?.. Ех ти, зрадниця...

— Ніяка я не зрадниця, — казала Соня. — Просто я тепер буду чемна й слухняна.

— Баба з воза — кобилі легше, — ображено відвертався від однокласниці П'явочка. — Подумаєш, обійдемося й без сопливих дівчисьок.

Тут Соня теж ображалася й відверталася від Сашка.

Ось і сьогодні П'явочка увійшов до класу з вогниками в очах і загадковими ямочками в кутиках губ. Соня знала, що означають ті вогники та ямочки. А означали вони, що Сашкова фабрика капостей виплодила нову витівку, яку йому кортить негайно втілити в життя.

— Дивися, що в мене є, — змовницьки прошепотів П'явочка, сівши поруч Соні. Він обережно розстібнув блискавку свого рюкзака й привідкрив його.

На споді учнівської сумки, поряд з пеналом і щоденником, скрутився колючим клубочком їжак. — Справжній? — захоплено спитала Соня.

— Щоб ти й не сумнівалася, — гордо відповів Сашко. — Сам упіймав. У «живому куточку».

— А навіщо? — поцікавилася дівчинка.

— Тс-с-с... — приклав пальця до вуст Сашко. — Є ідея. Ото сміху буде!

— Не розумію, цей їжак зовсім не смішний, — скривилася Соня.

— Зате вчителька буде смішною, коли...

— Коли що?

— Ну, кумекай, кумекай, Соню. Дівчинка стелула плечима.

Тут П'явочці ввірвався терпець, і він випалив просто їй у вухо:

— Коли вона сяде на нього!

— Хто на кого сяде? — не могла нічого второпати Соня.

— Та що з тобою?! — викрикнув Сашко. — Зрозуміло, хто й на кого: Маргарита Семенівна сяде на їжака.

— Вона що, дурна? Не сідатиме вона на їжака, — заперечила Соня.

— А я кажу: сідатиме, — стояв на своєму Сашко, — де вона дінеться!

— З якої це радості Маргариті Семенівні сідати на їжака? — не могла зрозуміти Соня. — Бо ти непомітно підкладеш його їй на стілець коли я відверну її увагу.

— Нічого не вийде, — сказала дівчинка, — так тобі їжак сидітиме на стільці й чекатиме, доки Маргарита Семенівна надумається на нього гепнутися, аякже...

— Все продумано, — з виглядом переможця Сашко витягнув з-за пазухи моток скотчу. — Ти примотаєш їжачиська до стільця, щоби він не надумав накивати п'ятами.

— Я цього не робитиму, — заперечила Соня.

— Тю, боягузка, — зневажливо промовив П'явочка. — То хоч поклич до себе вчительку, попроси пояснити задачу, а я сам усе зроблю.

— Не буду, — відмовилася Соня, — я шкоди не роблю.

— То ось ти яка! Тож знай: відтепер у тебе немає друга. Був — і нема! Будеш сама гратися.

— Ну й не треба! Якщо хочеш знати, у мене пес є, Том. А ще такий друг є, що тобі не снилося!

— Який же це? — задерикувато спитав Сашко.

— Справжній.

— І як же його звати?

— Чу.

— Що — чу?

— Звати його Чу.

— А от і бре! В українців таких імен не бу! — насмішкуювато вигукнув хлопчик.

— А він не українець, він — чудовисько.

— От ти й забрехалася! Чудовиськ не буває! — пхикнув П'явочка.

— Ще й як бувають!

— Вигадууй-вигадууй, ніколи не повірю.

— Не віриш? А от я візьму й приведу Чу до школи. Він тобі втре носа.

— Приводь, приводь — побачимо.

Аж тут Соня й Сашко почули позад себе голос зубрилки й усезнайки Томи Козохват — вона сиділа якраз за їхніми спинами.

— А я вже! А я вже! Маргарито Семенівно, подивіться, чи правильно.

Вчителька повагом підійшла до Томи й нахилилася над її зошитом.

Не гаючи й секунди та ще раз ужаливши Соню презирливо-докірливим поглядом, Сашко нагинці кинувся до вчительського стільця. В одній руці він тримав скотч, а іншою, завбачливо напустивши на долоню край рукава, притискав до себе безневинного їжака.

Діставшись стратегічного об'єкту, П'явочка примостив тваринку в самому центрі м'якого стільця й почав примотувати її липкою стрічкою.

Їжак протестував усім своїм їжачим еством. Він голосно форкав, настовбурчував голочки й навіть викручувався, силкуючись укусити за палець свого поневолювача. Одначе їжак не на того натрапив. Він дуже кепсько знав Сашка П'явочку. Еге ж, кепсько знав. Бо ж нещасна тваринка й гадки не мала про головне бешкетникове правило: Сашко П'явочка ніколи не здається! Навіть коли в руку вп'ялося декілька десятків їжачих голок.

Отож, згідно зі своїм правилом номер один, П'явочка не здавався. Швидко притисши до стільця їжака, він обкручував сидіння скотчем. Їжак перестав пручатися. Певно, він був збитий з пантелику такою наполегливістю, бо від подиву вирячив очі й висолопив язика. Чи не від подиву?..

І ось справу зроблено: їжак був прикріплений до сидіння так добротню, мовби сидів там з тієї миті, коли стілець зійшов з конвеєра меблевого комбінату.

— І-є-єс! — радісно видав П'явочка й хотів було вдоволено потерти долоні. Та ба! — ліва

його рука була намертво примотана до колючої спини їжака.

— Молодець, Козохват! Правильно вирішила задачу, — промовила в цей момент учителька й, неначе в уповільненому кіно, почала повертатися в бік П'явочки.

— П'явочко?! — отетеріла Маргарита Семенівна. Картина, яка постала перед її очима, була справді дивна: на підлозі біля її стільця навколішки стояв П'явочка. Він, наче суддя на конституцію, поклав руку на їжака, а їжак — ви тільки уявіть собі таке нахабство — показував їй, заслуженому працівнику освіти Маргариті Семенівні Кишечці, язика!

— Про-ба-бачте, — пролепетав П'явочка, — я тут...

— Я-дуже-уважно-слухаю, — в голосі учительки забриніли сталеві нотки, котрі не віщували нічого доброго, — що ти тут?

— Розумієте... — вирішив будь-що викрутитися П'явочка (ви ж пам'ятаєте його головне правило) — це надзвичайно рідкісний їжак...

— Я, П'явочко, розумію одне: дуже рідкісний ти, а не їжак. Рідкісний брехун і шибайголова. А ще розумію, що всім терпцям буває край! І моєму теж! А про їжака тобі доведеться розповісти Хуб... — Зоя Павлівна на півслові затнулася, — тобто директорів. (Трохи згодом ми дізнаємося, що саме хотіла сказати вчителька.)

Додому Соня повернулася в кепському гуморі.

Це ж треба було так посваритися з другом. Та її невеселі думки розвіяло шкряботіння в шибку. Прийшов Чу. Соня познайомила його з Томом.

— Підеш зі мною до школи, Чу? — спитала Соня.

— Аякже! — зрадів Чудовисько. — Знову на мушкаррад?

— Та ні, треба втерти носа П'явочці.

— А хто це?

— Мій однокласник. — А я теж твій однокласник, Соню?

— Ні, ти просто друг. Хоча... слухай! Це ж чудова ідея! Приходь завтра за чверть восьма ранку, добре?

— Е, прийду, — кивнув Чу.

— Ти маєш рюкзак або ранець? — спитала Соня.

— Це оте, що ти на спині носиш?

— Так, для зошитів, підручників, олівців...

— Е, є така штука одна, — запевнив Соню Чу. Потім вони зліпили кількох баранців, але Чу був сьогодні якийсь неуважний, і фігурки в нього вийшли не такі гожі, як завжди.

— Що це з тобою? — спитала Соня.

— Е, я все думаю, кого ж до мене глипачем приставили?

— Ким приставили?

— Глипачем. Пам'ятаєш, на Збіговиську сказали, що тепер за мною буде стежити глипач?

— Глипач — це шпигун?

— Так. Хтось із наших контролюватиме, чи за правилами я зароблятиму подяки.

— А хіба ти не впізнаєш його? — спитала Соня.

— Це ж ясно, що глипач буде не в своєму звичному вигляді. Найчастіше глипачами працюють перевертні, упирі або відьми: вони вміють у кого завгодно перевтілюватись або проникати в чийсь тіла.

— Це ж треба, — Соня задумалась. — Але ти не переживай, головне — діяти правильно, і нічого тобі той глипач не зробить.

— Ти не знаєш наших, — скептично відповів Чу. — Ну, добре, піду я.

— Не запізнюйся завтра, — попросила Соня.

— Звичайно — кивнув Чу, зістрибуючи з підвіконня в сніг.

— І не забудь почистити зуби! — вже навздогін гукнула Соня. — У тебе ще є зубна паста?

— Є, — збрехав Чу.

Насправді всю пасту він з'їв ще коли вперше спробував почистити зуби. А що було робити, коли вона так гарно пахла суницями?

Чу отримує прізвище

Наступного ранку Соня прокинулася якась млява та невиспана, наче вона за ніч і очей не стулила. От би ще трохи поспати! Але ж коли? Ось-ось мав прийти Чу.

Він з'явився з величезним стародавнім самоваром за спиною. Зверху до обох ручок посудини були прив'язані мотузки, інші кінці яких Чу прикріпив до ніжок мідного пузання.

— Що це? — ледь не впала від подиву Соня.

— Е, рюкзак, — знічев'я відповів Чу.

— А якогось іншого в тебе немає?

— Ні, з рюкзаків у мене тільки цей. А що, гарний, місткий. Тільки-от зошитів у мене немає.

Поклади мені однеденного.

— А там сухо? — насторожено спитала Соня.

— Сухо, як на печі, клади, — Чу зняв зі свого «рюкзака» накривку, і самовар легенько загув, наче дзвін.

Дівчинка дала другові один зошит. До школи пішли втрьох: Соня, Чу й Том. Хоч як дівчинка відганяла собача, щоб поверталось додому, песик не відставав і вперто шнуркував за хазяйкою та Чудовиськом аж до школи.

До першого уроку лишалося ще п'ятнадцять хвилин.

— Чекай мене тут, — мовила дівчинка й легенько постукала в двері з написом ДИРЕКТОР.

— Доброго дня, — привіталася Соня. Кіндрат Мусійович, директор школи, сидів у чорному дермантиновому кріслі й розглядав якийсь журнал, але, почувши Сонин голос, похапцем сховав його до шухляди.

Директор був огрядний, невисокий, з маленькими сірими очима, густими бровами й сивою облямівкою волосся довкола лисини.

— Фо тобі? — не зовсім лагідно спитав директор. Він кепсько вимовляв звуки «ш», «щ» «ч» та «с», бо ніколи не виймав з рота жувальної гумки.

— У мене до вас дуже важлива справа, — почала розмову Соня.

— Яка це фправа?

— Ну, одне прохання. Чи могли б ви прийняти до школи мого друга?

— Ні-ні-ні! І фе раз ні! — закрутив головою директор. — Міфць немає, навіть не профи.

— Ну будь ласка, — вдала, що ледь не плаче Соня.

— Це ж фто відфотків — він якийфь двіефник і розбифака, ге? — насупив брови директор.

— Та ні, він сумирний, слухняний і ще...

Тут дівчинка вирішила застосувати свій генеральний план підкupu директора. Ні-ні, не думайте, ніхто не збирався давати йому хабаря! Всім же відомо, що вчителі — а директори шкіл і поготів! — до хабарів байдужі. Усі вчителі — найчесніші на світі люди.

Ні для кого у школі не було секретом те, що їхній директор колекціонує фантики від жуйок. За таку любов до жуйок та фантиків учні дали йому прізвисько — Хуба Буба (тепер нам відомо, що ледь не вихопилось у вчительки 3-А класу Маргарити Семенівни). Кіндрат Мусійович просто не знаходив собі місця й за лічені дні марнів на обличчі, коли бачив у когось із учнів фантик, якого сам не мав. Директор будь-якою ціною намагався виманити рідкісний екземпляр для своєї колекції. Він просто не давав проходу власникові омріяного папірця. Перед кожною перервою підстерігав під дверима класу хлопчика чи дівчинку, що мали потрібний фантик, і, коли ті виходили, снував за ними хвостом аж до самого дзвінка й канючив:

—Ну да-а-ай... Та не жмифя! Ну поміня-ай... Даю три «Турби», два «Фінали» й одну «Хуба Бубу...», та не будь ти таким, як ти є-е... Ти фо, жлобина фи фо-о?..

Наступної перерви все повторювалося.

За кілька днів Хуба Буба так надокучав, що бідолашним учням нічого не залишалося, як зрештою віддати злощасний фантик або, в кращому разі, виміняти на якісь інші.

Але повернемося до Соні, яка тим часом вирішила брати бика за роги:

— ...і ще в мого друга величезна колекція фантиків.

Директора наче громом чворохнуло, очі йому загорілися. А на високому чолі виступили великі краплі поту.

— То ти кажеф, фо він флухняний? — Хуба Буба витер лоба хустинкою. — Це міняє фправу. Запифемо його до твого клафу. Фкажеф уфительці, нехай внефе його прізвище до журналу. Як, до рефі, його прізвище?

— Ну, я називаю його Пластиліновим Чу, — відповіла Соня.

— Знафить, Плафтиліненко. Нехай Маргарита Феменівна так і запифе.

Сторони горизонту

— Житиме, — з полегкістю зітхнув лікар швидкої допомоги, коли Маргарита Семенівна прийшла до тями й розплющила очі. Їй ще раз дали понюхати вату, змочену в нашатирі, потім тією ж ватою потерли обидві скроні пацієнтки й допомогли підвестися з підлоги. Затим бідолашну вчительку молодших класів усадили на її робоче місце — на стілець.

Чу стояв біля вчительського столу разом із Сонею й винувато кліпав очима.

— Дожилася, — ледве ворущачи неслухняним язиком, витисла з себе біла, як сметана, Маргарита Семенівна. — Я навчатиму снігову людину...

— Така доросла, а в казочки вірите, — присоромив вчительку лікар швидкої допомоги. — Снігових людей не буває, це ж усім відомо. Ви ж в університеті, мабуть, училися, й повинні знати, що всілякі там Йеті, Бігфуті й Кінг Конгі — вигадка ласих до сенсацій журналістів.

— У такому разі хто він такий? — недовірливо спитала вчителька, спідлоба зиркаючи на Чу.

— Химеріус форестум — чудовисько лісове, звичайне, — й оком не кліпнувши відповів Чудовисько. — Так мені бабуся казала.

— Це ми ще перевіримо, який ти форестум, — висякалася в носовичок Маргарита Семенівна. — Як ти казав, твоє прізвище?

— Пластиліненко. Чу Пластиліненко, — прийшла на допомогу другові Соня.

— Сідай за парту, Пластиліненко, — приречено промовила вчителька та враз суворо додала: — Та дивись мені, щоб без усіляких там гімалайських витівок! І щоб завтра ж мені підстригся, — буркнула вона на додачу.

Чу сів за одну парту з Сонею.

Продзвенів дзвінок і до класу почали заходити учні. Вони миттю обступили Чу й Соню.

— Твої батьки його тобі з Африки прислали? — допитувалися хлопці в однокласниці. — А він у футбол уміє грати?

— Я не з Африки — я просто на вихорі прилетів, — відповів за Соню Чу. — А що таке футбол?

— Навіщо тобі той футбол! — заляскотіли дівчата. — Будеш краще з нами в резиночку гратися. В тебе такі прикольні горошки...

— До речі, — спогорда кинула Тома Козо хват, поправляючи на довгому носі окуляри, — в горошок нікого не буває. Бувають у смужку, як зебри, або в пляму, як леопарди, а в горошок — так я й повірила. Це ж костюм такий — ви що — на маскарадї не були? Тю.

— Сама ти коздюм, — образився Чу, — ось коздюм. — Він сягнув лапою до свого самовара й видобув бабусин чепчик.

— Тю, із самоваром приперся, — пхекнула Тома.

— Слухай, Козохват, відчепися від нього! — встряла в розмову Соня. — Йди краще параграф повтори.

— Подумаєш, — пхикнула зубрилка й пішла до своєї парти.

— Чуєш, а ти битися вмієш? — знову напосілися хлопці, — тут Вові Вареникові з 5-В треба пояснити, що він не правий.

— А що він зробив? — запитав Чу.

— Він наші канапки і яблука доїдає на перерві, — поскаржився найменший хлопчик, — не встигнеш надкусити — а він уже тут як тут: дай доїм, каже, і свої граблиська тягне.

— А ще він щиглі болючі дає, — додав інший хлопчина.

— Е, я теж щиглі вмію давати, — похвалився Чу. — Кому показати?

Охочих не виявилось. Хлопчача ватага насторожено відступила назад.

— Діти! — Втрутилася в розмову Маргарита Семенівна. — Не галасуйте, діти, сідайте по місцях: уже дзвінок був, діти! Третьюокласники знехотя підкорилися.

Останнім до класу забіг захеканий П'явочка. Побачивши, що його місце зайняте, Сашко сів за вільну парту.

Почався урок природознавства.

— Отже, діти, — бадьорим голосом почала вчителька (вочевидь, звук дзвінка остаточно привів її до тями), — тема сьогоднішнього уроку: «Сторони горизонту». Горизонтом, діти, називається частина земної поверхні, яку людина бачить, діти, навколо себе. Запам'ятайте, діти: є чотири, діти, сторони горизонту. Хто знає які, діти? Так... ліс рук.

— Я знаю, — раптом підняв лапу Чу, — вони називаються вперед, назад, праворуч і ліворуч.

— А ось і ні, — викрикнула Тома Козохват, — це північ, південь, схід і захід.

— Правильно, Томочко, а ти, Пластиліненко, не знаєш, то сиди там крячкою. Гм-гм! — прокашлялася Маргарита Семенівна і невпевнено додала: — До речі, діти... Це — Пластиліненко... Наш новачок... — Вона висякалася і знову затарабанила:

— Щоб визначити, діти, де яка сторона горизонту, діти, потрібно опідні стати обличчям до своєї тіні. І тоді, діти, прямо перед вами буде північ, позаду вас, діти, буде південь, ліворуч — захід, а праворуч, діти, — схід.

— А якщо день похмурий і сонця немає? — спитала Соня.

— Для цього, діти, існує спеціальний пристрій — компас. Синя стрілочка компаса завжди вказує на північ, а червона, діти, — обов'язково спрямована на південь.

— А якщо, наприклад, заблукав у лісі й не маєш компаса? — знову спитала Соня.

— У такому разі, діти, можна орієнтуватися за деякими прикметами. Може, хтось із вас, діти, знає, що потрібно робити в такій ситуації?

— А що робити? — подав голос П'явочка. — Треба кричати: «Люди! Рятуйте!»

— Неправильно, П'явочко, прикмети такі: на корі дерев мох росте з північного боку, діти. А ще — мурашники похиліші з південного боку, діти, гілки поодиноких дерев з південного боку довші, ніж з північного, кільця на пеньках, діти, з південного боку ширші. Затямив, П'явочко? Повтори.

— Ну, — почухав потилицю П'явочка, — з південного боку поодинокі мурашники мають довгі гілки, з північного боку кільця моху... кільця моху... північніші, ніж з південного...

— Нічого ти не затямив, П'явочко. Сідай, два. Лунко задзеленчав дзвінок, сповіщаючи про закінчення уроку. Усі повставали з-за парт і з гарним настроєм ринули з класу. Тільки П'явочка сидів на своєму місці й голосно схлипував. До нього підійшли Соня й Чу.

— Не плач, П'явочко, — спробувала заспокоїти хлопця Соня. — Хочеш, я тебе з Чу познайомлю?

— А чого во-вона? — шморгнув носом П'явочка. — Це ж нова тема, а вона відразу: «Сідай, два»

— Ну й нехай, — поплескав хлопчика по плечу Чудовисько, — я тобі такі лісові прикмети розкажу, що їй і не снилося.

Враз Чу вихопив звідкілясь сумнівної свіжості носовичок і спритно й дбайливо втер П'явочці носа.

— Спа... спасибі, — схлипуючи, подякував П'явочка.

— Е...

Страхітливий ліс.

Верховному Страхополоху особисто в пазурі.

Цілком таємно.

Ваша крижанокровність! Підглипень зовсім здурів: він вирішив зганьбити увесь наш світ і записався до школи. Там повно людей! Тепер ходить в один клас із своєю приятелькою.

Сьогодні Підглипень отримав «спасибі» від одного хлопчиська, Сашка П'явочки. Мушу повідомити, що цей Сашко заслуговує на щонайпильнішу нашу увагу, він невиправний бешкетник. Певен, що П'явочка потребує кількох сеансів лякачки.

Зовсім не думав, що Вашу огидність так обурить моє втілення в людину. Враховуючи Ваше побажання, я підібрав підходящу, не людську, подобу, щоб триматися близько до Підглипня. Однак, у зв'язку з непередбаченим вступом Підглипня до школи, вона перестає бути ідеальною. Буду думати над іншим варіантом перевтілення.

P. S.

Маю нахабність усе ж таки просити переглянути думку Вашої огидності щодо втілення в людей. У школі це було б найкращим варіантом для глипів.

Тремчу від жаху.

Д. Р. Акула

«І все ж вона таки крутиться!..»

Минали дні. За днями линули тижні, й ось уже цілих два місяці сплигло, відколи Чу з'явився у школі. Час ішов, а нових подяк у Чудовиська так і не додалося. Не тому, що він не зробив за весь цей час нічого доброго, просто учні та вчителі спочатку трохи насторожено ставилися до такого незвичайного третьокласника.

Та з часом у школі звикли до Чу, до кольору його кожуха, до синіх горошків і навіть до рюкзака-самовара. Та й сам він призвичаювався до навчання. Щоправда, деякі батьки, дізнавшись про чудовисько в школі, зняли бучу, погрожували забрати своїх дітей до інших шкіл, однак, побачивши, що Чу безпечний, вгамувалися. Їхні сини та дочки також ні за які бублики не погоджувалися йти з єдиної в країні, а, може, й у цілому світі, школи, в якій навчається справжнє чудовисько.

Як і всі учні, Чу сидів на уроках, уважно слухав розповіді й пояснення вчителів, а вечорами, сидючи при каганці в своєму курені, старанно виконував домашні завдання з математики и української мови.

Часто-густо вони розв'язували задачі, виконували вправи чи заповнювали географічні карти вдвох із Сонею в неї вдома. Так було веселіше. Та й, чесно кажучи, спершу Чу потребував сторонньої допомоги, коли чогось не розумів. Соня з радістю допомагала друзі. Поробивши уроки, друзі гралися з Томом та привчали його їсти котлети й сардельки, бо песик чомусь окрім кров'янки нічого не любив, а бабуся сказала, що нехай їсть, як усі собаки, бо вона на нього кров'янки не настачиться. Том поволі, хоч і дуже знехотя, виправлявся.

До школи Чу ходив охоче. Не те, щоб йому були дуже до вподоби заняття, — ні. Найбільше Чудовиську припали до душі відвідини буфету. Не було такої перерви, щоб Чу не навідався до чарівного віконця на другому поверсі, в яким він неодмінно знаходив смачну здобу й тьотю Мотю.

Буфетницю Чу полюбив з першого медяника, і то дуже міцно. Тьотя Мотя, вочевидь, теж була не байдужа до волоханя, інакше з якого б це доброго дива вона щоразу давала йому цілі торби тістечок і коржиків без грошей. Чу вперто розраховувався за покупки баранцями, не визнаючи жодної іншої валюти. Поруч зі звичайними жовтенькими цінниками під кожним видом пекарської продукції тьотя Мотя навіть причепила інші — з цінами спеціально для Чу. Виглядало це так: «кекс з ізюмом — 90 коп.» і «кекс з ізюмом — 4 штуки за одного баранця» чи то: «медяник медовий — 95 коп.» і «медяник медовий — 7 штук за одного баранця». Як бачите, баранці були в ціні, втім, тьотя Мотя не приймала їх ні від кого, крім Чу. Може, тому, що таких доладніх баранців, які ліпив Чудовисько, не вдавалося витворити жодному з учнів, а може, буфетниця справді ставилася до постійного покупця по-особливому. Щоправда, деякі чорні язики подекуди говорили, що тьотя Мотя просто боїться Чу. А ще говорили, нібито щоразу, купуючи солодощі, Чу тихо промовляє у віконечко щось незрозуміле, казали, буцім ті слова гіпнотизують продавщицю. Та чи варто зважати на плітки? Мало що можуть патякати від заздрощів. До того ж Чу завжди допомагав буфетниці розвантажувати фургон з дерев'яними ятками свіженьких, ще теплих ласощів. Однак буфет не єдине, що приваблювало Чудовиська у школі. Уроки він теж любив. Дуже дивувався, коли дізнавався на них щось таке, про що раніше й не здогадувався, — радів, неначе дитина, коли вперше зумів прочитати по складах своє прізвище: Пи-ли-а-си-ти-лі-не-ни-ко. А довідавшись, що коли два баранці помножити на п'ять, то вийде (це ж треба!) аж цілих десять баранців, то взагалі був у захваті. Чу пояснив Соні, що серед чудовиськ мало хто вміє читати, писати чи рахувати — лише дуже мудрі. Чу вирішив теж зробитися дуже мудрим, тому старався зусієї сили. Щоправда, йому інколи заважало старе, лісове, в прямому значенні

слова, жахливе виховання. От і сьогодні воно дало про себе знати. На природознавстві Маргарита Семенівна розповідала про Землю.

— Отже, діти, в шістнадцятому столітті італієць Джордано Бруно припустив, що не Сонце обертається навколо Землі, а навпаки. За це інквізитори оголосили його єретиком, діти, тобто людиною, що не визнає Бога, і спалили його на вогнищі. А от польський учений Коперник, діти, науково обгрунтував теорію Бруно й довів, що Земля крутиться навколо Сонця й навколо своєї осі, діти. Своєю чергою, італійський астроном Галілео Галілей, діти, підтримав ідеї Коперника, діти, і теж був відданий під суд інквізиції. Щоб уникнути долі свого, діти, земляка Бруно, він, діти, був змушений зректися власних поглядів. Однак потім сказав: «І все ж вона таки крутиться!»

— Як це — крутиться? — не повірив Чу.

— Як карусель, Пластиліненко, як карусель.

— Не може бути, — заперечив Чу.

— Чому не може? — брови над великими окулярами Маргарити Семенівни вигнулися знаками запитання. — Може.

— Тоді чому ж ми всі не блюємо?

— Пластиліненко! Я тебе попереджала! Ти не Гімалаях і не в лісі! Поводься пристойно, — обурилася вчителька. — До чого тут те, що ти сказав?

— Якби Земля безперестанку крутилася, як карусель, нас би всіх давно знудило і ми б давно все отут пообблювували, — спокійно пояснив Чу. — Це ж зрозуміло. І як це такий очевидний факт не врахували вчені? Вони б одразу відмовилися від цієї безглуздої теорії.

— Це не теорія, Пластиліненко, це науково доведений факт.

— Але ж я його щойно спростував, — стояв на своєму Чу. — Е, крутиться... Круть-верть, круть-верть...

— Твої спростування пришелепкуваті і... і дикунські. Вони не мають нічого спільного з наукою. Земля крутиться, діти. Саме цим пояснюється зміна дня й ночі, діти. — Маргарита Семенівна переможно намалювала на дошці Сонце й Землю. — Коли Земля повертається до Сонця однією півкулею, то там що, діти? Правильно, день, діти. А на іншій півкулі у цей час панує, діти, що? Атож, звичайно — ніч, діти. І навпаки, діти, коли тутечки ніч, діти, — вона так завзято тицьнула указкою в зображення Землі, наче хотіла наштрикнути на неї цілу планету, — то тут, діти, буває день. Сподіваюся, Пластиліненко, в тебе немає іншого цього пояснення?

— Е, е, — незворушно промовив Чу. — Це всім відомо. Ніч настає тоді, коли цар Країни жаховиськ чіпляє гаком сонце, знімає його з неба й кладе собі в пащу. А коли ж йому вже несли терпіти, бо язик аж шкварчить, то випльовує сонце назад — і настає день.

— А навіщо він це робить? — зачудовано спитала Маргарита Семенівна.

— Вночі легше лякати дітей. Одного дня цареві Країни жаховиськ вдасться проковтнути сонце назавжди, і тоді настане вічна ніч, скрізь запанують жаховиська і...

— Дурниці, — раптом стрепенулася від заціпеніння вчителька. — Дурніших дурниць, Пластиліненко, я ще зроду-віку не чула. Правда, діти?

Після уроків Чу та Соня йшли додому.

— А хто такі жаховиська? — спитала дівчинка.

— Це найстрашніші потвори. Їх бояться навіть страховиська, а про чудовиськ годі й казати.

— Чекай, я зовсім заплуталася. Чим ви всі відрізняєтесь одне від одного? І де знаходиться Країна жаховиськ?

— Е, це не так вже й просто пояснити. Якось спробую, іншим разом. А де Країна жаховиськ, не знає майже ніхто. Звідти ще ніхто не повертався. Мене, до речі, теж хотіли туди закинути на Збіговиську, пам'ятаєш?

— Ой, Чу! Справді! Тобі ж потрібно збирати подяки!

— Е, до літа ще повно часу, — легковажно махнув лапою Чу.

Він так захопився розмовою, що не помітив прямо перед собою бетонний стовп і з розгону шелепнувся об нього головою.

— Що з тобою, Чу? — Соня злякано присіла біля друга, що важко осів на талий сніг.

— Здається, вже все нормально, — відповів Чу, підводячись на ноги. — Якщо не зважати, що тебе зараз три. І, по-моєму... о, справді: і все ж вона таки крутиться! Одного не збагну: чому ж мене й досі не знудило?

Відьми не тонуть

Наступного дня на перший урок Маргарита Семенівна привела ще одного нового учня. Точніше, ученицю.

— Діти, в нашому класі знову поповнення, — сказала вчителька. — Це Лісова Валя. Вона з батьками нещодавно переїхала до нашого міста. Сподіваюся, ви станете друзями, але на перерві, не під час уроку.

Маргарита Семенівна прочинила двері, щоб іти на свій урок, та раптом зупинилася.

— І щоб не надумали вдаватися до дурнуватих жартів з новенькою, — пригрозила вчителька. — Чув, П'явочко?

— А чому зразу П'явочка? — запротестував Сашко. — Тільки щось — одразу П'явочка...

— Дивися, я тебе попередила, — суворо кинула Маргарита Семенівна й вийшла з класу.

Нова учениця сіла на вільне місце за першою партою.

Почався урок. Усі дописували незакінчений удома твір на тему «Як я провів зимові канікули». Не писали тільки двоє: Чу і нова дівчинка Валя. Чу — тому, що в нього ще не було жодних зимових канікул, а новенька — бо щойно перший день у школі й не знала, що вдома слід було розпочати твір.

Чу дістав трохи пластиліну й почав ліпити баранця. Та робота не в'язалася, він постійно відчував на собі чийсь чіпкий погляд. Чу підвів голову. Попереду сиділа Валя й зацікавлено та здивовано дивилися на нього через плече. Піймавши чудовиськів погляд, дівчинка швидко відвернулася.

Чу взявся до баранцевих ніжок. Вони вийшли криві. І знову він відчув, що на нього дивляться. Валя вп'ялася в нього допитливими оченятами. Чу розсердився й показав дівчинці язика. Та хутко обернулася.

Коли Чу втретє впіймав новеньку на підгляданні, він не витримав і легенько штовхнув у бік Соню: — Вона витріщається на мене.

— Хто? — спитала Соня.

— Е, новенька.

— Ну то й що, нехай.

— Тобі це не здається дивним?

— Відчепися, Чу, не заважай, — роздратовано відповіла Соня.

— Ні-ні, Соню, вона поводитьсь дуже підозріло. О, знову, диви.

— Чу, я не встигну закінчити твір, ти не даєш мені зосередитись. Йй просто цікаво.

— Отож-бо й воно, що цікаво, — прошепотів Чу, — вона занадто допитлива. І знаєш, чому?

— Чому?

— Бо ця Валя — глипач.

— Що?! — Соня вимовила це занадто голосно і поглянула на нову ученицю.

Увесь клас подивився в їхній бік.

— Не зважайте, — швидко промовила Соня, — це я так думаю вголос.

— Те, що чула — глипач! — відрізав Чу. — Вона цілий урок колупає мене очима.

— Ти хочеш сказати, що вона...

— Вона глипач, Соню, — запевнив Чу, — це ж ясно.

— А ти не помиляєшся? — Соня вже забула про твір і уважно оглядала новеньку. — Звичайна дівчинка, з кісочками...

— Е, звичайна. А прізвище, — перебив Соню Чу, — зверни увагу: Лісова...

— Лісова — означає...

— Означає — «з лісу», Соню. З нашого лісу. Певно, відьма.

— Яка перетворилася на третьокласницю, щоб стежити за тобою, — здогадалася Соня.

— Ото ж бо. Вона — глипач.

— Ну й нехай глипає, ти ж чесно зароблятимеш подяки.

— Е, нехай то нехай, — шепотів Чу, — але ж вона може не просто спостерігати, а ще й шкодити чи робити всяку гидоту. Тоді я ніяк не зможу назбирати сім «дякую»...

— І тебе закинуть у Країну жаховиськ!.. — злякано продовжила його думку Соня.

— А що ж ти думала? Можеш не сумніватися!

— Ми мусимо її знешкодити, — вирішила Соня. — Це можливо?

— Якщо глипача викрити, він піде геть. Тоді за провал завдання його самого закинуть.

— Що будемо робити? — спитала Соня.

— А нічого, на перерві я підійду до неї й скажу, що знаю, хто вона насправді. Знатиме, як глипати!

— Чуєш, Чу, а що коли ми помиляємось і ця Валя ніякий не глипач? Маргарита ж Семенівна казала, щоб без дурнувятих жартів. Новенька пожаліється вчительці — буде нам з тобою. Може, ми спочатку якось перевіримо свої здогади?

— Добре, я придумав як. Сьогодні в нас урок фізкультури в басейні, ге? Там і побачимо, хто кого.

Урок фізкультури був третім.

З усього класу тільки Сашко П'явочка уже вмів плавати. Він плавав класно — наввимашки. Усі ж інші лише вчилися під керівництвом Віктора Івановича. Тому заняття проходили в маленькому мілкому басейнику, в якому, як любив жартувати П'явочка, старій жабі по коліна. Сашко трохи хизувався перед однокласниками своєю вправністю, та на нього ніхто не сердився, усі просто старалися й собі якнайшвидше навчитися плавати хоч по-собачому, щоб порозкошувати разом з П'явочкою у сусідньому, справжньому, великому басейні.

— План такий, — шептав Соні Чу, коли третьокласники, повдягавши гумові шапочки, вишикувались уздовж басейну. — Ти забалакаєш новеньку, ну, спитаєш там про що-небудь, а я підкрадуся ззаду й штовхну її у великий басейн.

— Ти здурів?! Вона ж потоне! — злякалася Соня.

— У тому-то й штука, що не потоне, — запевнив приятельку Чу, — відьми не тонуть.

— Тобто якщо Лісова не потоне — то вона відьма, тобто глипач.

— Еге ж. Так воно і є: потоне — не глипач, попливе — глипач.

— А якщо не попливе?

— То не глипач, — бадьоро відповів Чу. — Все дуже просто.

— Але ж, Чу, — засумнівалася Соня, — це означає, що коли вона усе ж не глипач, і не відьма, то вона таки потоне?

— Е, як сокира.

— Не годиться! — відрубала Соня. — Якщо ми втопимо новеньку, нас виженуть зі школи. Мені тоді не бачити папуги, як власних вух. А тобі — подяк. Де ти їх тоді здобудеш?

— Соню, повір мені, — мовив Чу, — ми нікого не втопимо, вона попливе, відьми не тонуть.

— Ну гаразд, — махнула рукою Соня.

Посеред уроку вона підійшла до Валі й завела розмову про свого Тома. Виявилось, що й у новенької є пес, пудель Кучкудук.

— Він такий класний, — похвалилася Валя.

— Мій Том любить кров'янку, — сказала Соня, — а ти свого чим годуєш?

Однак Валя не встигла відповісти. Бо в ту мить Чу підхопив її й пожбував у самий центр великого басейну.

Шубовсть! Новенька з вереском почала молотити по воді руками й ногами.

— Диви! А я що казав! Пливе! Наче Яна Клочкова! — переможно закричав Чу.

— Не дуже щось... — у голосі Соні чувся сумнів.

Валине борсання справді слабенько нагадувало плавання, вона товклася на одному місці й раз за разом зникала під водою.

— Е, пливе, невже не бачиш, — вдавано бадьоро промовив Чу, але й він тепер не був такий упевнений, як одразу.

— Вона тоне, Чу! — в розпачі крикнула Соня, бо Валя зникла під водою й уже не з'являлася.

— Ти диви, не глипач... — розгублено пролепетав Чу.

Сонин крик почули всі, хто був на уроці. Сашко П'явочка зметикував найшвидше й щучкою пірнув у басейн. Він випірнув з-під води, голосно відпирхуючись. Однією рукою Сашко гріб, а іншою — тримав під руку новеньку.

Віктор Іванович шубовснув йому на допомогу.

Валю витягли вчасно. Вона не встигла наковтатися води, просто дуже перелякалася.

— Як ти там опинилася? — спитав потерпілу учитель.

— Я бачила! Я бачила! — заляскотіла Тома Козохват. — Це він, Пластиліненко, її кинув!

— Я змушений викликати міліцію, — понуро промовив Віктор Іванович і взяв з лавочки мобільний телефон. — Це схоже на злочин, Пластиліненко.

Чу заарештували просто в басейні. Спочатку спитали, чи йому є чотирнадцять років, а коли Чу відповів, що, мабуть, є, надягли на лапи наручники й, навіть не давши скинути гумову шапочку для плавання, кудись повели під ошелешеними поглядами однокласників. Заплакану Соню зустрів під школою Том. Він вірно чекав, доки в господині закінчаться уроки.

— Ходімо, Томе, — схлипнула дівчинка, — Чу сьогодні з нами не йде, його посадять у в'язницю.

Песик тим часом весело підстрибував, силкуючись лизнути Соню в щоку.

— Ет, — відмахнулася дівчинка, — нічого ти не розумієш. Везе тобі: жодних у тебе проблем — ні клопотів, ні обов'язків...

Том ствердно заметляв хвостом.

Страхотливий ліс.

Верховному Страхополоху особисто в пазурі.

Цілком таємно.

Ваша страхолюдносте, радий повідомити про вдале завершення завдання. Доповідаю, що Підглипень віднині ізольований від людей, тому не зможе отримати потрібну кількість подяк. Він заарештований міліцією та, безумовно, сидітиме в буцегарні. Припускаю, що до Великого Жахливого Збіговиська його не звільнять, а коли він вийде на волю, ми зможемо його закинути.

Оскільки продовжувати глипи нема потреби, чекаю на вказівки щодо завершення мого завдання.

Тремчу від жаху,

Д. Р. Акула

Пограбування

Двоє міліціонерів попід руки провели Чу до фургона і всадовили на заднє сидіння. Самі сіли коло нього. Коли вже майже доїхали до відділку, в машині раптом затріщала рація: «Сьомий, сьомий, я дванадцятий, як чуєте?»

— Чуємо, — відповів у рацію міліціонер, що сидів біля водія. — На зв'язку сержант Свинобій.

«Негайно вирушайте до Центрального банку! — знову затріщала рація. — Збройне пограбування! Як чуєте?!»

— Вухами чуємо, вкуси мене вовк! — напрочуд радісно ревнув у відповідь лейтенант Свинобій. — Будемо на місці за три хвилини!

Він кинув схвильований погляд на двох своїх напарників, що сиділи позаду, по обидва боки Чу, притиснуті ним до бічних дверей, і з запалом потер долоні:

— Є робота, супермени! Готуйте зброю, зараз почнеться вистава! Візьмемо як шовкового, ще й не таких брали, ге!?

На даху фургона дико застогнала сирена й заблимав маячок, машина круто розвернулася на місці й рвонула у напрямку Центрального міського банку.

Біля банку вже зібралася купка роззяв, вони боязко, але з цікавістю зазирали в скляні двері. Міліцейський фургон завищав гальмами й зупинився, наче вкопаний, під самими сходами банку.

— Ану, розійдіться! — гаркнув сержант Свинобій, вискочивши з машини, неначе вжалений бджолою. В його руках холодно виблискував пістолет.

За сержантом випірнуло двоє причавлених Чу «суперменів» і навіть водій. Тримаючи поперед себе зброю, вони увірвалися в банк.

У фургоні лишився Чу. Про нього геть забули.

— Ти диви, — промовив він сам до себе, — справжнє пограбування. А що ж мені тепер робити?

Чу вирішив почекати міліціонерів і спитати, чи він їм ще потрібен, а чи можна вже йти додому?

«А що, — думав він, — навіщо я їм здався, якщо матимуть справжнього грабіжника. Е, мабуть, можна вже йти собі. Але зачекаю, краще спитати, бо ще переживатимуть, де я подівся».

Чу трохи посидів у машині, але, коли їхали, йому було так тісно й муляко, що він вирішив вийти на вулицю трохи розім'ятися. Чу підійшов до купки допитливих перехожих, що товклися біля скляних розсувних дверей.

— Е, зараз упіймають, — зі знанням справи кинув він, — сержант Свинобій ще й не таких брав.

— Це ще вилами по воді писано, я он учора в одному бойовику бачив, то там, коротше кажучи... — хотів був заперечити один дядечко в окулярах, повертаючись до Чу, та враз заляк.

— А-а-а!!! — по хвилі заверещав він і кинувся навтьоки.

Решта спостерігачів, зачувши крик, теж обернулися до Чу і теж дременули геть. Було чого: не щодня ж бачиш чимале рожеве в синій горошок чудовисько, закуте в наручники, до того ж у гумовій шапочці.

— Щось довгенько вони там вовтузяться, — знизав плечима Чу, — може, піти подивитися? Коли ще побачу, як ловлять грабіжників?..

Він ступив на першу сходинку перед входом у банк. Але тут скляні двері роз'їхалися в різні боки, і з них, задкуючи, вийшло двоє: чоловік у чорній масці з панчохи на голові та худенька дівчина в блакитних джинсах з мішком у правиці. Ні він, ні вона не бачили Чу, бо повернулися до

нього спинами. Той, що в масці, однією рукою обійняв ту, що в джинсах, за шию, а іншою — тримав коло її скроні пістолет. А ще чоловік кричав у напрямку дверей:

— І не думайте зі мною жартувати! Не смійте виходити звідти раніше, ніж я заведу вашу чортопхайку! Інакше — я її вхекаю! На місці кокну!

— Кого, чортопхайку? — чемно спитав Чу. — Хочеш на неї похекати?

— Оцю дівку, дурню! — чоловік обернувся. — І не думай, що я з тобою гра...

Чу не бачив його обличчя, проте в очах грабіжника (а це таки був грабіжник, а дівчина — його заручниця) на мить промайнув переляк, а потім вони закотилися, злочинцеві коліна підігнулися, і він, зомлівши, гепнувся просто на сходи.

— Мабуть, не снідав зранку, — пояснив білій як стіна дівчині-заручниці Чу.

— У-угу, — часто-часто закивала вона і простягла рятівнику торбу. — О-ось, г- гроші тут.

— Я взагалі баранцями розраховуюсь, — відповів Чу, — але якщо вам так буде спокійніше...

Лапи Чу були в наручниках, але він узяв торбу обома зразу.

— Стояти на місці! Не рухатись, я сказав!!! Стрілятиму в лоба! — з банку нарешті вискочив сержант зі своїми «суперменами».

Він обвів поглядом сходи, здивовано гикнув і опустив свою зброю.

— Це ти його? — спитав у Чу.

— Е, вийшов трохи розім'ятись...

— Ну, молодець, хай мене вовки покусують! Спасибі. Вчіться, супермени, як працювати.

Давайте, тягніть його в машину.

— А мені вже можна додому? — спитав Чу.

— Яке додому! З нами поїдеш. Думаю, там у басейні якесь непорозуміння сталося.

— Е, дрібниця, — погодився Чу.

— Все одно треба їхати, порядок такий. Буде до тебе кілька запитань.

— Ну, то їдьмо, — кинув Чу. — Та зніміть з нього вже наручники, супермени! — гарикнув сержант Свинобій і, взявши в Чу мішок з грішми, попрямував до машини.

Соня не могла заснути. Вона дуже хвилювалася за Чу й картала себе, що не переконала його перевірити підозри у якийсь інший спосіб, не кидаючи Валю посеред басейну. Добре, що Козохватка не чула їхньої змови, інакше й Соня сиділа б зараз за ґратами.

Зрідка дівчинці вдавалося ненадовго закуняти, й тоді їй верзлися всілякі жахіття про те, як великі волохаті й лускаті міліціонери закидають Чу, а за ним і її, в Країну жаховиськ. І начебто за головну в них Валя Лісова. Буцім вона дивиться, як їх закидають, голосно регоче і кричить не своїм голосом: «Дурники! Хіба вас не вчили в школі, що відьми не тонуть?! Це ж проходять у першому класі! Знаєте, за що вам таке?! Бо мій Кучкудук зовсім не їсть кров'янки!...» Бр-р-р-р!!!

Зранку, перед уроками, Соня розповіла про все П'явочці: і про Збіговисько, і про глипача, і про новеньку. А що мала робити, слід же шукати допомоги, щоб якимось визволити Чу. Якщо П'явочка нічого не придумає, то вже ніхто інший не зарадить.

— А що ж ви зразу мені не сказали, — трохи образився Сашко, — я б раз плюнути того глипача вчислив.

— Ну, не сказали, — відповіла Соня. — Але ж зараз головне — допомогти Чу.

— Ми повинні допомогти влаштувати йому втечу з тюрми, — вирішив Сашко.

— А як?

— Найлегше зробити підкоп. Але мусимо скласти план дій.

— Ти впевнений, що вдасться? А якщо й нас упіймають?

— То й нас кинуть за ґрати.

— Ага, а що я батькам скажу, коли вони приїдуть? До того ж сумніваюся, що мені дозволять тримати у в'язниці папугу.

— Якого папугу? — здивувався Сашко.

— Я ж тобі казала: батьки привезуть балакучого папугу з Африки.

— Ну, ти таки мусиш чимось пожертвувати заради порятунку друга, — сказав Сашко. — Чу твій друг?

— Ще й який! — відповіла дівчинка. — Але чи не можна якимось інакше його визволити?

— Є ще один варіант, але чи він погодиться?..

— Хто чи погодиться?

— Хуба Буба.

— Хуба Буба?

— Так, — кивнув П'явочка, — тільки він може допомогти.

— А як? — не зрозуміла Соня.

— Він — директор школи. А все сталося у школі. Нехай би пішов, нехай би ми втрюх пішли до міліції, поки Чу ще не в тюрмі, і сказали б там, особливо Хуба Буба нехай би сказав, що Чу — гарний учень, що він раніше ніколи нікого не топив у басейні, це було вперше...

— Не годиться, — перебила Соня, — треба всіх переконати, що трапилася випадковість, жарт чи щось таке.

— О, справді — жарт, і взагалі ще не відомо, може, то Лісова сама вирішила прикольнутися, хто її знає, що там у неї в голові, — вона ж новенька.

— Правильно, от тільки чи схоче Хуба Буба йти в міліцію, — засумнівалася Соня. — Він взагалі, коли дізнається, що сталося, то вижене Чу зі школи.

— А ми його якимось у мовимо, — впевнено сказав Сашко.

— Спробуймо, — кивнула Соня.

Ніхто не хотів заходити до директорського кабінету першим. Довелося викидати на пальцях.

З третьої спроби Сонині «ножиці» порізали Сашків «папір». Сашко просунув у двері голову.

— Дозвольте?

— Фо го тобі, П'ятофко? — спитав Хуба Буба.

— Я не П'яточка, я П'явочка, — зашарівся хлопець. — Ми прийшли у важливій справі, з приводу міліції.

— Фо ти вже накоїв, П'ятофко? — знову перекрутив Сашкове прізвище директор. — Яка міліція? Ану, знайди-но.

— Ми вдвох, — сказав Сашко заходячи, і Кіндрат Мусійович побачив за спиною хлопчика Соню.

— Ну-ну, фідайте, розкауйте, — директор вказав поглядом на стільці.

— Учора, — почав говорити Сашко, — на уроці фізкультури сталося непорозуміння. Наш друг... — хлопчик затнувся і запитально глянув на Соню: чи може він називати Чу другом?

Соня ж розцінила цей погляд як прохання про допомогу й сама заговорила:

— Наш друг Чу Пластиліненко ні в чому не винен, і його негайно треба випустити з міліції.

— Так уже й не винен, — пирхнув Хуба Буба, — а фвідки? Уфора Віктор Іванови ф приводив мені фвідка, Томофку Козохват, і вона форним по білому мені розказала, як отой ваф Плафтиліненко кинув дівфинку в бафейн.

— Вона помилилася, — впевнено кинув Сашко, — все було зовсім інакше.

— Кажеф, інакфе. Гаразд, зараз ми її пофлухаємо фе разофок.

Директор подзвонив до вчительської, і невдовзі Маргарита Семенівна привела до кабінету Тому Козохват.

— Ану, розкажи, будь лафофка, фо ти бафила вфора на фізкультурі? — одразу ж запитав Кіндрат Мусійович.

— Бачила, бачила, — ніби чекала такого запитання зубрилка, — Пластиліненко хотів утопити новеньку. Валя вона зветься. Він її кинув у глибокий басейн. А П'явочка витяг її.

— Ти хотіла фказати П'ятофка?... — перепитав директор.

— Я П'явочка, від слова «п'явка», — поправив директора Сашко.

— А я як фказав? — здивувався Хуба Буба.

— Ви сказали П'яточка, від слова «п'ята», але річ не в тім, — втрутилася Соня. — Справа в тому, що Чу не збирався топити Валю.

— Не збиравфя? — здивовано спитав Кіндрат Мусійович. — А фому? Тобто я хотів фказати: фо ж то було?

— То був просто жарт, звичайний жарт.

— А ти фо фкажеф? — директор зиркнув на Тому.

— Ну, не знаю, — задумалася Тома і подивилася на Сашка, який з-під столу показував їй кулака, — може, й жарт, а може...

Сашко тим часом показав ще одного кулака й насупив брови.

— Таки жарт, — видушила з себе Тома, — Пластиліненко такий жартун...

— Боже мій! — скочив на ноги Хуба Буба. — То його негайно треба витягти з міліції, бо фе пофадять. Ідіть на уроки, а я поїду по Плафтиліненка.

— А можна ми з вами? — в один голос заканючили Соня з П'явочкою.

— Поїхали, — махнув рукою директор, — а ти, Козохват, іди на урок, тобі не можна пропуфкати занять.

— А фкажіть мені, діти, — спитав Кіндрат Мусійович, коли вони втрюх уже мчали до міліцейського відділку на директорській «Таврії», — чи Плафтиліненко дафть мені якого гарненького фантика, якфо я його заберу з міліції?

— Дасть, дасть, — запевнила директора Соня, думаючи, який саме фантик зі своєї скромної

колекції доведеться віддати.

Вони припаркували машину біля відділку й увійшли. На першому поверсі сидів черговий міліціонер, ще зовсім молодий. Хуба Буба «озброївся» рішучим виразом обличчя і підійшов до нього.

— Хто тут у ваф головний, юнафе? — суворо спитав директор.

— А ви в якій справі? — трохи розгублено відповів черговий. — У вкрай важливій, юнафе.

Хто веде фправу заарештованого Плафтиліненка?

— Цим займається сержант Свинобій, другий поверх, кімната двадцять два, — спантеличено пояснив міліціонер.

— Фпафібі, юнафе, дванадцять балів, можете фідати, — промовив директор і махнув Соні й Сашкові, що стояли біля дверей: — Гайда!

— А ці діти... — підскочив спантеличений молодик.

— Фпокійно, вони зі мною, юнафе. Це не діти — це важливі фвідки.

На другому поверсі швидко знайшли потрібну кімнату. Сержант Свинобій був на місці.

— Здрфтуйте, фановний, — привітався Хуба Буба, — нам потрібен Фу Плафтиліненко! І то негайно.

Зараз Кіндрат Мусійович здавався втіленням рішучості й непохитності. Соня навіть замилувалася ним.

— Нам він теж потрібен, — парирував сержант, — та ви не хвилюйтеся, сідайте.

— Ріф у тім, — повів далі директор, сідаючи на стілець, — фо Плафтиліненко не може пропуф кати уроки, він муфить повернутифя до фколи.

— Розумію, — кивнув міліціонер, — але хто ви, власне, такі?

— Я не назвавфя? — здивовано звів брови Хуба Буба. — Кіндрат Муфійовиф Кульбаба — директор фколи, де навфаєтьфя Плафтиліненко. А оце, — він кивнув на Соню з Сашком, — це одні з найкраффих... ну... умовно кажуфи, уфнів нафої фколи. До рефі, одноклафники арештованого й дуже, дуже важливі фвідки. Вони зараз підтвердять, фо Плафтиліненко не винен. Свою переконливу промову Хуба Буба закінчив страшенно ефектно: він надув великецьку бульбашку з жуйки, а потім голосно нею луснув.

— А що це ви, перепрошую, оце зараз зробили? — геть отетеріло спитав міліціонер.

— Хто, я? — отямився й почервонів директор школи. — Ніфого, а фо?

— Це була жуйка, так? — поцікавився міліціонер.

— Ви про фо? — прикинувся шлангом Хуба Буба. — Жуйка?

— Мені здалося...

— Вам здалофя, фановний, буває, — поблажливо махнув рукою Кіндрат Мусійович. Хіба міг він зізнатися, що директор школи № 1 жує жуйку.

— Чекайте, — зовсім розгубився сержант, — я бачив у вашому роті жуйку, ви щойно надули з неї отакенну бульку.

— Ге, гарна! — з азартом вигукнув Хуба Буба, та тут-таки знітився. — Пробафте. Більфе не буду.

— Але я думав, що директори шкіл... — почав був міліціонер, але директор перебив його:

— Фкідлива звифка. Не сумнівайтесь — я фправжній директор фколи.

— Справжній, справжній, — підтвердили Соня з П'явочкою. — А Чу таки не винен, він лише хотів пожартувати, просто так вийшло.

— Я знаю, — сказав міліціонер, — він узагалі хлопака добрячий, учора допоміг нам знешкодити озброєного грабіжника. І знаєте, ким виявився цей злодюга? Це був сам Вітя Шапкар — небезпечний рецидивіст. Ми за ним цілих три роки ганялися — ніяк узяти не могли. А ваш Чу — молодець.

— Ух ти! — захоплено вигукнув Сашко. — А я вчора Валю з басейну витяг. — І ти молодець, — похвалив П'явочку сержант, — підростеш — приходь до нас, тут такі меткі хлопці згодяться.

— Та я хоч зараз! — Сашкове лице так і засяяло з радості. — А пістолета дасте?

— Ні-ні, це неможливо! — заперечив директор. — Не відпуффу. Ти забув, фо ти воротар збірної молодфих клафів? Он фкоро фінал, хто фтоятиме?

— Ну добре, я після школи прийду, — похнюпився П'явочка.

— То як щодо Чу? — спитала міліціонера Соня. — Ви його вже відпустили?

— Та ні, — відповів сержант, — я його вчора теж агітував у міліціонери піти, у нього талант. Але він ну ніяк не хоче, каже, що йому когось вистежити треба і ще щось там про якісь змагання з бігу та якесь зиркало...

— Про Збіговисько ї про глипача, — вирвалося в Соні.

— Ага, так, так, — погодився сержант, — так він і сказав. — А шкода, бо ми з вашим Чу всяким розбишакам прикрутили б гайку.

— А де ж зараз Чу? — спитав П'явочка.

— Розумієте, закон є закон. Справедливість, так би мовити, — найголовніше в нашій роботі. Чу хоч і заради сміху, але таки кинув ту малу в воду, а це — дрібне хуліганство, між іншим. Тому, на жаль, він мусить відбути п'ятнадцять діб покарання, бо хоча за мірками чудовиськ він ще малий, однак за людськими — вже майже повнолітній: каже, ніби йому більш як шістнадцять років. Зараз він у камері.

— Разом із злочинцями? — злякалася Соня.

— Та що такому героєві ті злочинці, спить собі. Ходімо, якщо хочете побачитись, до нього. Вже, мабуть, прокинувся. Коли сержант Свинобій відчинив скрипучі залізні двері камери, всі побачили зворушливу й дивну картину: на брудній бетонній долівці сидів Чу в оточенні купки волоцюг, злодіїв і шахраїв і вчив їх ліпити пластилінового баранця. В'язні так задивилися та заслухалися свого кудлатого вчителя, що й не завважили, як відчинилися двері.

— І годі займатися всякими грабунками й крадіжками, то все дурниці, — повчав своїх «учнів» Чу, — працювати треба і чесно жити. Баранців ліпити ви тепер умієте, а на гарних баранців можна наміняти всього, що вам треба. Це я вам кажу.

Пожежа!!! Прапор. I «дорогоцінні папірфики»

П'ятнадцять днів без Чу видалися Соні найдовшими в її житті. Та ось настав день, коли Чу Пластиліненко знову прийшов до школи.

Ішов урок математики. Маргарита Семенівна щойно пояснила, як розв'язувати рівняння, і всі учні 3-А схилилися над зошитами й підручниками, силкуючись упоратися з новим завданням без допомоги вчительки.

— До перерви ще двадцять хвилин, — глянувши на годинник, мовила Маргарита Семенівна. — Хто впорається із завданням ще до дзвінка, отримає гарну оцінку.

Покажіть мені дурня, якому не хочеться отримати гарну оцінку з математики. Та немає таких! Така нагода випадає не щодня. Відтак усі, навіть Сашко П'явочка, — і той зосередився на питанні задачі.

Тільки Соня з Чу були заклопотані іншим.

— Я така рада, що ти знов у школі, Чу, — сказала Соня. — Тепер у нас все налагодиться.

— Е, ми так і не викрили глипача, — з сумом прошепотів Чу.

— Скажи спасибі, що хоч Валя не потонула, ти таки сидів би за ґратами, — сказала Соня. — взагалі, здався тобі той глипач, і так ще заробиш купу подяк. Скільки, до речі, вже маєш?

— Ну, я не знаю.

— Давай порахуємо. Бабця в автобусі — раз, П'явочка, коли ти йому носа втер, — два...

— Сержант Свинобій за грабіжника — три, — додав Чу. — І все.

— Три подяки — майже половина, — підсумувала Соня. — Ще всього-навсього чотири разочки хтось скаже тобі «дякую», і все. А глипач нехай собі глипає, може, повилазить від злості.

— Е, чотири подяки ще заробити треба, — похитав головою Чу. — Вже он весна, скоро й літо.

Аж раптом: дз-з-з-з!!!

Що це?!

Та ж до перерви ще добрячих п'ятнадцять хвилин, а тут — дзвінок?

Дз-з-з-з-з!!! — не вгавав шкільний галасун, мовби беручи на кпини третьокласників, які так і не спромоглися сьогодні отримати гарні оцінки з математики.

— Так нечесно! — обурилася Тома Козохват — Мені ще трохи лишилося!

Маргарита Семенівна здивовано подивилася на годинник.

— Нічого не розумію, — знизала плечима вона, — ще не час дзвонити. От я зараз намну вуха якомусь розбишаці!

— Пожежа! Пожежа! — долинуло раптом з коридору. — Горимо!

— Яка пожежа? Звідки пожежа? Не треба ніякої пожежі! — з несподіванки спантеличено заторохтіла Маргарита Семенівна. — Усі сидіть на місцях, урок не закінчено...

Та де там! Діти мов ошпарені посхоплювалися з місць і, незважаючи на протести вчительки, кинулися в коридор. Тільки незворушна Тома Козохват лишилася дописувати рівняння.

У коридорі було вже повно школярів, а ще гірко пахло паленим.

Де?! Що?!.. Куди бігти?!.. А пожежників викликали?!.. Міліція!.. Перший поверх!.. Директор!.. Хуба Буба горить!.. Ґвалт!.. Пожежників!..

Такого гармидеру школа ще зроду-віку не знала. Всі бігли на перший поверх, звідки поширювався по всіх-усюдах ядучий дим.

А що це таке — пужежа? — на бігу запитав Чу.

— Пожежа, Чу, це... зараз побачиш, — відповіла Соня.

На першому поверсі був директорський кабінет. Горіло там. В широкому холі, перед кабінетом, з'юрбилася чи не вся школа. Спереду стояли вчителі й прибиральниці, за ними — старшокласники, далі — учні середніх класів, а вже за ними, з усіх сил намагаючись продертися між ногами в старшаків, мурахами метушилися малюки. Попід самими дверима власного кабінету як заведений підстрибував Хуба Буба.

— Ой-ой-ой-ой! Ой мамо! Ой, люди добрі! Фо ж це робитьфя!? Ой лифенько!..

Усі знали, що директор полюбляє інколи курити просто в кабінеті. Мабуть, і цього разу, прийшовши на роботу, він почав трудовий день з перекуру, а потім не до кінця загасив недопалок. От і зайнялися якісь папери. В кабінеті директора школи всіляких документів — хоч греблю гати!

— Пожежників викликали?! — спитав невідомо в кого директор.

— Викликали! — в один голос відповіла вся школа від 1-А до 11-В разом з учителями та прибиральницями.

— Де ж вони?! Де ж вони?! — підскакував, наче іграшка «йо-йо» Хуба Буба. — Дофить! Я краще загину, ніж залифу погібати мої дорогоцінні папірфики!.. — раптом вигукнув директор і з розгону вскочив у кабінет.

— Ох! — знову в один голос видихнула вся школа від 1-А до 11-В вкупі з учителями та прибиральницями. — Мабуть, якісь важливі документи там, — значуще зауважила буфетниця тьотя Мотя. — Оце директор, так директор у нас, — додала вона з повагою в голосі, — справжній герой. На її слова уся школа, якій перехопило дух від вчинку Хуби Буби й у горлі став клубок від щирості тьоті Моті, мовчки кивнула.

Минула хвилина, за нею ще одна... а директор усе не виходив з пекла кабінету.

— Де ви там?! — гукнула завуч Павлина Іванівна.

З дверей чулося лише зловісне шкварчання та люте потріскування меблів. — Він же там згорить! — раптом вигукнула Соня, і в цю мить уся школа від 1-А до 11-В разом з учителями та прибиральницями збагнула, що дівчинка таки має рацію.

— Ану, розступіться! — раптом пролунав на цілий хол басок Чу. — Дайте пройти!

Чудовисько виступив наперед і, набравши повні груди повітря, пірнув у вогонь.

У кабінеті було гаряче, як у печі. Спочатку Чу майже нічого в диму не бачив. Було тільки видно, що палає директорський стіл і дермантинове крісло, а ще штори на вікні й щось у кутку. Самого ж директора в кабінеті не було!

«Що за чудасія?» — подумав Чу, роззираючись у диму.

Хуби Буби запримітити не вдалося, зате в кутку за вчительським столом Чудовисько побачив прапор. Дивовижно, але синьо-жовтий державний символ гордо стояв неушкоджений! Чу знав, що прапор — це святиня, його не можна кидати у вогні.

«Святині не горять, — подумав Чу. — Але краще буде, коли я винесу його звідси».

Він кинувся до прапора, аж раптом об щось перечепився й заgrimів на гарячу підлогу. А вогонь тим часом скаженів, зусібіч тягнучи свої пелехаті пекучі язика й зуби до Чу. Волосинки на Чудовиську навіть позакручувались і стали рудуватими.

Чу підвівся й хотів було спересердя ногою, вгамселити те, що призвело до падіння. Він уже замахнувся... і тут побачив Хубу Бубу.

Непритомний директор у дивній позі розпластався на підлозі, обома руками обіймаючи обвуглену з одного боку коробку з-під цукерок «Київ вечірній».

— О, Хуба Буба! — зрадив Чу, вхопив Хубу Бубу під руку й ступив до дверей.

— Пра-апо-ор, — ледь чутно пробелькотів учаділий Кіндрат Мусійович.

Це ж треба! Захопившись порятунком директора, Чу зовсім забув про прапор. Він розвернувся й ухопив майже розпечене руків'я прапора.

Тим часом уся школа від 1-А до 11-В разом з учителями та прибиральницями стояла під і охопленим полум'ям кабінетом і смертельно переживала. Ніхто не міг знати: врятує директор цінні папери чи ні. Так само ніхто не наважився б зараз прогнозувати інше: врятує директора Чу чи ні. Усі просто стояли й з усіх сил хвилювалися за обох. Соня не витримала:

— Що ж так довго? Я піду туди!

— Стій, кажу! — вхопив її за руку Сашко П'явочка. — Згоріти хочеш?

Саме тоді, коли на подвір'ї школи завили пожежні сирени, палаючі двері директорського кабінету розчахнулися. З них густими страхітливими клубками повалив дим. І раптом з самої гущі тієї кіптяви й чаду виринув незаймано синьо-жовтий український прапор.

— Ох! — охнула вся школа від 1-А до 11-В разом з учителями та прибиральницями.

Услід за прапором з'явилася закіптюжепа волохата лапа Чу. А потім і сам він виринув з вогняної стіни, наче робот-термінатор з відомого фільму. Тільки на відміну від голівудського героя Чу був добрий і другою лапою волочив за собою очманілого Хубу Бубу. В горнилі директорського кабінету хутро Чудовиська зробилося рудим і кучерявим. Він обережно поклав директора на підлогу.

Соня підбігла до Чу й обняла його.

— Тобі ніде не пече? — спитала вона. — Ти ж міг там попектися.

— Е, все нормально, — сором'язливо відповів Чу. — А Хубі Бубі он, мабуть, перепало.

Дуже кмітлива прибиральниця баба Дуся швиденько плюснула на Кіндрата Мусійовича водою зі свого робочого відра. Директор розплющив очі, окинув поглядом усю школу від 1-А до 11-В разом з учителями та прибиральницями, потім глянув на коробку з-під цукерок «Київ вечірній», яку цупко тримав обома руками, і лише тоді його очі заяскріли невимовною радістю, а губи розквітли щасливою посмішкою.

— Мої дорогефенькі! Я ваф таки не кинув напризволяффе... І все це завдяки тобі, Плафтиліненко.

Директор дуже обережно відкрив коробку, і вся школа від 1-А до 11-В разом з учителями та прибиральницями побачила всередині акуратні стосики кольорових фантиків від жуйок.

До школи вбігли пожежники...

На чубайці

Нарешті! Віктор Іванович, учитель фізкультури, нарешті виконає свою давню обіцянку: наступної суботи він поведе 3-А в похід з наметами. Ура! І не куди-небудь, а на Чубайку! Еге ж, туди, де щотравня відбуваються районні туристські змагання, куди з'їжджаються найкращі спортсмени з усіх шкіл району — найспритніші, найсильніші, найвитриваліші... На ту саму Чубайку, куди таланить потрапити лише обранцям, про яку ще за місяць до туристичного зльоту, а потім ще місяців зо два осені гуде вся школа. І про те, як перемагали на смузі перешкод, і як варили юшку на вогнищі, і як співали пісень під гітару біля багаття, і як чотири ночі підряд спали в лісі у наметах, і як... Словом, надовго вистачає спогадів і вражень.

Ось така вона, Чубайка! Чудова, та що там — легендарна місцина! Мрія всіх старшокласників, а про третьокласників — і мови немає. Не беруть на Чубайку третьокласників. Не заведено. А тут Віктор Іванович узяв і сказав якось:

— Наприкінці квітня, напередодні зльоту, підемо з вами в похід, на Чубайку. Без ночівлі, правда, та намети напнемо, і вогонь палитимемо, і навіть юшки смачної наваримо. Якщо риба клюватиме. Все по-справжньому. Уявляєте, як усі чекали кінця другого місяця весни. Та просто дні — де там! — години рахували!

Й ось настала щаслива мить...

— У суботу йдемо в похід на Чубайку, — посміхаючись повідомив Віктор Іванович.

— А що то за Чубарка? — спитав Чу.

— Побачите. Попередьте батьків, з собою провізії візьміть: солі, картоплі, сала, чаю та цукру. Одягніться легко та практично. Намети у школі є, сірники, казан і аптечку я сам візьму. Отже, збори в суботу біля школи о сьомій ранку. Не запізнюйтесь, бо чекати нікого не будемо. Чверть по сьомій вирушаємо.

— А зошити брати? — запитала Тома Козохват.

— Ти ще парту з собою візьми, й дошку з крейдою, — глузливо кинув Сашко П'явочка. — Зовсім чоки-поки чи що? Ми ж на Чубайку йдемо, а не на олімпіаду з математики.

— Беріть лише найнеобхідніше, — пояснив учитель фізкультури. — Думаю, підручники й зошити один день почекають на вас удома, в портфелях. Повторюю: з собою брати лиш те, без чого ви не зможете обійтися, тільки життєво важливі речі.

— Е, все ясно, — підсумував Чу, — треба буде в п'ятницю завітати до тьоті Моті, нехай розщедрюється на медяники та коржики.

У суботу о пів на сьому Чу вже шкрібся до Соні в вікно, весело наспівуючи: «На Чубарочку, на Чубарочку йдемо зраночку, на Чубарочку їсти шкварочку...»

Соня нашвидкоруч зібралася, й вони втрюх подалися до школи. Втрюх, бо Соня вирішила взяти на природу й Тома — нехай трохи побігає на природі.

— Пора, — коротко кинув Віктор Іванович, глянувши на годинник, і загін третьокласників з рюкзаками на спинах, повними найнеобхідніших речей (Чу, як завжди, був із самоваром), вирушив на Чубайку.

Місцевість, що звалася магічним словом «Чубайка», простягалася в лісі за десять кілометрів від міста. Тому директор Хуба Буба замовив для юних туристів автобус, який мав підкинути їх до узлісся, а далі загін мусив добиратися своїм ходом. О восьмій годині вже були в урочищі Чубайка. Для табору Віктор Іванович вибрав широку галявину.

— Тут і зупинимось, — мовив учитель, опускаючи на траву свій величезний рюкзак, у якому, напевно, було безліч найнеобхідніших предметів.

— П'явочка, Оселедчик і Приймак ідуть збирати дрова для вогнища, — розпорядився Віктор

Іванович. — Решта ставлять намети. Все зрозуміло?

— Зрозуміло! — взяв під козирок П'явочка й разом з напарниками подався по хмиз і гілляччя. За півгодини серед лісу вже стояло невелике наметове містечко. Збирачі палива натягли цілу купу сухих дровеняк. Віктор Іванович розвів багаття, почепив над вогнем казан, налив у нього води, вкинув куплену дорогою на базарі рибу і дівчатка заходилися «чаклувати» над стравою, раз по раз помішуючи юшку ломачкою та підсипаючи потроху всіляких приправ. Мала вийти справжня туристська їжа — юшка з карасів.

Лише Тома Козохват не брала участі в приготуванні обіду. Вона таки притягла з собою підручник з української мови й, уместившись осторонь на пеньку, втупилася в нього.

— Кому що, а курці просо, — сердився Сашко П'явочка. — І чого було сюди йти? Повчити уроки можна було й удома. Заучка ти, Козохватко, яких світ не бачив.

— Та ну тебе, — крізь зуби процідила Козохват і пішла з книжкою за кущі. Тим часом юшка вже кипіла на всю. Вона так смачно пахла, що животи змучених дорогою і зголоднілих туристів почали голосно бурчати.

— Давайте вже обідати, — не витерпів Чу, в якого медяники й коржики дуже зненацька закінчилися ще в автобусі. — Гаряче сирим не буває.

Віктор Іванович поштурхав патичком карася в ющі і, прицмокнувши, сказав:

— Готова! Підставляйте свої тарілки.

Він усім по черзі насипав рівно по черпаку запашної юшки.

Першим до казанка підскочив Чу. Отримавши свою порцію, він почав студити юшку, та дмухнув так, що юшки «скуштували» всі, хто стояв з ним поруч. Потім трохи відійшов і почав їсти. Доки Віктор Іванович насипав юшки всім охочим, Чу вже дочиста вилизав свою металеву миску й знову простяг її вчителєві.

— Додавочки, будьте ласкавочки.

— Чекай, Пластиліненко, — здивувався фізрук. — Яка ласкавочка?! Ти ж, здається, вже з'їв свою порцію! Так не годиться.

— Та ви ж бачили, що я півтарілки вистудив...

— По-перше, в тебе, Чу, не тарілка, а добряча миска, а по-друге, бачив, — невдоволено відповів учитель, знімаючи зі своєї спортивної куртки лавровий лист. — Як не крути, Пластиліненко, а всім лише по одній порції вийде.

— Нічого-нічого, — заспокоїв його Чу, — давайте мені Томину порцію, вона все одно не хоче.

— Стривайте, справді, а де ж це Козохват? — стривожився Віктор Іванович.

— Вона, мабуть, зайцям диктанти диктує, — пожартував П'явочка.

— Мамо! — раптом долинув десь із-за кущів нажаханий Томин голос. — Ряту-у-уйте-е-е-е!!!

Віктор Іванович кинув черпак у казан й одним стрибком здолав відстань до кущів. Хлопці кинулися за ним, а всі дівчата, крім Соні, перелякано збилися до купи, як зграйка горобців. Чу теж лишився на місці — доїдати другу порцію.

Матінко моя! Картини жахливішої за ту, що постала перед ними, ніхто не бачив навіть у фільмі «Штольня». Майже на вершечку молодого дубка сиділа Тома Козохват з підручником «Українська мова» в руках і тремтіла, наче мокрий цуцик. А під дубком стояв здоровий, як племінний бугай, кабан, люто рив землю і шматував іклами коріння Томиного ненадійного прихистку.

— Спок-кійно, То-Томо! — пролепетав Віктор Іванович. — Зараз я його... Ану, пішов геть!

Кабан облишив дерево й, наче важкий танк, розвернувся на голос учителя. Побачивши перед собою цілий гурт дітлахів, звір люто зарохкав і почав рити передньою ратицею землю.

— Ану, г-геть, ко-кому кажу! — намагався приховати переляк Віктор Іванович.

Кабан низько нахилив велику, як виварка, голову й посунув на вчителя з учнями.

— То ти н-не слухаєшся, — вже тихіше пробелькотів учитель і навіщось додав: — а-ану, давай сюди щоденник.

Кабану явно не сподобалося, що в нього вимагають щоденник: очі його враз налилися кров'ю, і тепер вепр став загрибати землю ще й задніми ратицями.

Віктор Іванович зрештою зовсім утратив контроль над ситуацією, і сказав:

— Доведеться ви-викликати т-твоїх батьків, го-голубе. Кабан образився. Мабуть, на «голуба». Він торпедою ринувся в атаку. Але тієї миті, коли сікач був уже за кілька кроків від заляклих од жаху туристів, з-за кущів вискочив Чу. Він відштовхнув Віктора Івановича вбік, упав на чотири лапи якраз навпроти оскаженілого кабана і так страшно загарчав, що в Томи Козохват випав з рук підручник. Вепр від подиву й несподіванки застиг, як укопаний. Чу загарчав іще раз і зробив крок назустріч звірові. І тут кабанові нерви здали. Він раптом завищав, як дрібний підсвинок, і, крутнувшись на місці, дав драпака.

— Молодчина, Чу! — кинулася на шию друга Соня. — Ти всіх нас урятував! — Тобі, Пластиліненко, треба в цирку приборкувачем тигрів працювати, — сказав білий, як сметана, Віктор Іванович. — Або вчителем у старших класах.

— Е, я над цим подумаю, — відповів Чу й подерся знімати з дерева ні живу ні мертву Тому Козохват.

— Ну як ти тут? — поцікавився він у Томи, коли дістався до гілки, на якій вона сиділа.

— Дя-дякую, тобі, Чу, — тільки й змогла видушити перелякана Тома.

Цілу дорогу до міста в автобусі тільки й розмов було, що про лісову пригоду. Всі третьокласники жваво обговорювали напад вепра.

Тільки Том байдужо лежав біля ніг Соні та, здавалося, був невеселий. Мабуть, набігався, натомився.

Страхітливий ліс.

Верховному Страхополоху особисто в пазурі.

Цілком таємно.

Ваша кровожерносте.

На жаль, сподівання на ув'язнення Підглипня не справдилися. До того ж він не просто викрутився, а ще й заробив подяку. А потім ще одну.

У зв'язку з цим повідомляю про продовження місії. Зважаючи на загрозове збільшення кількості подяк, спробую погіршити стосунки Підглипня з людьми.

Висловлюю жахливу вдячність за дозвіл на короткотривале проникнення в тіла людей.

Тремчу від жаху

Д. Р. Акула

«Не андерталець я...»

Останнім часом Соня була сама не своя, вона уже погано почувалася, особливо вранці, після сну. З кожним днем сили дівчинки танули, наче цукор у чашці чаю, вона схудла, а із щічок кудись подівся звичний рум'янець.

— Що це з тобою, Сонечко? — хвилювалася бабуся. — Ти ж біла мов стіна, а худа яка зробилася! Їж краще. Зараз весна, авітаміноз, мабуть, почався. Що ж мені батьки твої, он прийдуть скоро, скажуть? Чи в тебе що болить, скажи, сонечко моє?

— Ні, ба, не болить, — відповідала дівчинка, але все марніла й марніла.

Сьогодні вже навіть Чу помітив, що з Сонею щось не те.

— Тобі зле, Соню? — запитав він дорогою до школи.

— Дурниця, минеться, — відмахнулася дівчинка, — просто я трохи квола. Бабуся каже — авітаміноз, це коли вітамінів організму бракує.

— О-хо-хо, — зітхнув Чу. — Давай понесу твій рюкзак, бо тобі, бачу, важко.

Чу ніс і свого самовара, й Сониного рюкзака аж до школи.

А в школі сталося ось що.

Маргарита Семенівна зранку затрималася в перукарні й попросила свого чоловіка, учителя Історії Арнольда Сильвестровича, щоб той підмінив її на уроці математики. Історик сказав, що математики він не любить, тому вирішив розповісти третьокласникам про первісних людей: усяких там австралопітеків, пітекантропів і неандертальців. Він захоплено змальовував людських пращурів, які, на думку деяких учених, походять від людиноподібних мавп.

— Перші люди мали довгі верхні кінцівки, — розповідав він. — Такі довгі, як...

— В орангутанга? — кинув з місця П'явочка.

— Ні, — заперечив учитель, — приблизно як... е-е-е... — він на мить закашлявся і продовжив якимсь дивним, грубшим голосом: — як у Пластиліненка.

Увесь клас зиркнув на Чу.

— З голови до п'ят первісна людина була вкрита густою й грубою шерстю, — знову кахикнувши, розповідав історик уже своїм, нормальним голосом.

— Як ведмідь? — запитав ще хтось із хлопців.

— Еге ж, — кивнув Арнольд Сильвестрович і знов-таки дивним голосом докинув: — або як наш Пластиліненко.

Усі вдруге глянули на Чу, а дехто з дівчаток і навіть пирснув у кулачок.

Чу знічено зиркав то на Соню, то на вчителя.

— Так от, — продовжував історик, — наші предки вже не жили на деревах, як мавпи, а мешкали в печерах, бо побудувати собі житло їм ще не вистачало клепки, адже розуму в них було приблизно, як у...

— ...Нашого Пластиліненка! — реготнув хтось із задньої парти, й увесь клас підхопив той регіт, навіть Арнольд Сильвестрович гиготав на весь рот дивним зловтішним сміхом.

Не сміялася тільки Соня й, звісна річ, сам Чу.

— Не бачу нічого смішного! — підхопилася з місця Соня. — Раденькі, що дурненькі!

Дівчинка з осудом дивилася на однокласників і на вчителя.

— Чому ж, — розмірковував знову нормальним голосом історик. — Може, й справді Чу — один з наших пращурів, які були початковою ланкою ланцюга еволюції людини, представник виду, що дивом зберігся до наших днів... скажімо, який-небудь неандерталець... це так, припущення, — учитель стомлено потер скроні. — Щось у мене голова розболілася...

— Не андерталець я ніякий, — насупився Чу. — Я ще з прабабая чудовисько.

— А це ще треба довести, — встромила свого довгого носа в розмову нестерпна Тома Козохват. (Підступна! Вже забула, як Чу врятував її від вепра?!) — Може, тебе варто в наукову лабораторію здати — для дослідів!..

Клас знову захлинувся сміхом. Тут Чу вже не витримав. Він схопився з місця і сердито вигукнув:

— Не андерталець я ніякий! Це вас тут усіх треба здати в лобаторію на досліди! Самі ви андертальці!

— Ну, це вже занадто! — скипів учитель історії Арнольд Сильвестрович, який вже тримався за голову обома руками. — Вийди з класу, Пластиліненко.

Чу вхопив портфель, сердито розвернувся й вибіг за двері.

— Дарма ви так, Арнольде Сильвестровичу, — з докором кинула Соня. — Нізащо образили!

Учитель якось причмелено, ніяково зиркнув на Соню, обвів поглядом увесь клас, потім знову глянув на дівчинку і моторошно прохрипів щось зовсім незрозуміле:

— А ти мовчи там, бо всю до крапельки висмокчу.

Дівчинка поспіхом згребла у ранець свої речі й вискочила слідом за найкращим другом.

Соня вийшла зі школи й побачила Чу. Той сидів на ґанку, меланхолійно крутив краник свого самовара і наспівував: — У тобі так багато сторін, яких я не розумію...

— Образився? — дівчинка поклала руку Чу на плече.

— Та... Ну їх, — махнув лапою Чудовисько. — Самі вони...

— Угу, — кивнула Соня, — дивний сьогодні Сильвестрович, він взагалі-то зовсім інший. Може, й у нього авітаміноз. — Хвильку помовчавши, дівчинка невпевнено додала: — Слухай, а що, коли ти й справді неандерталець?

— А я що кажу?! Вже всім півгодини товкмачу, що не андерталець я, і ніколи не був андертальцем! Ясно?

— Зажди, ти мене не правильно зрозумів, — ледь не збилася дівчинка. — Я ж не кажу, що ти андерталець, а кажу, що ти, можливо, неандерталець. Допетрав?

— І я кажу, що я не андерталець зовсім, — почував потилицю Чу. — Допетрала?

— На жаль, ні, — зітхнула Соня. — Тобто ми обоє нічого не допетрали. Треба спростити розмову. Давай так: може, ти австралопітек, га? Якщо так, то уявляєш, який ти скарб для науки?!

— Сумніваюся.

— А чому?

— Бо знаю одну пісеньку про австралопітека. Ось зараз почувеш її і сама все зрозумієш.

І Чу заспівав.

В австралопітка малого

ні татка, ні мамці немає.

Тому носорога страшного

у пастки він сам заганяє.

Але носорожа тварина

до хитрої пастки не хоче,

і доісторичній дитині

в обличчя єхидно регоче.
Приблизно отак:

— Ги-ги-ги!

В австралопітка малого
дубець замашний у правиці,
і саме тому носорога
ні крапельки він не боїться.
Та ось носоріг у атаку,
мов танк, насуває на нього!..
Малий не злякався, не заплакав,
а лиш засміявся, їй-богу!
Приблизно отак:

— Ги-ги-ги!

В австралопітка малого
ні татка, ні мамці немає...
Немає уже й носорога...
А де він? Та хто його знає...
Такий ось кінець.
Ги-ги-ги!

— І що такого я мала зрозуміти? — знизала плечима Соня.

— Ти коли-небудь бачила, щоб я з дубцем за носорогами бігав? — спитав Чу.

— Та ні, начебто...

— І я не бачив. Отже, я ніякий не австралопітек, а звичайнісіньке, простісіньке чудовисько.

— Мабуть, твоя правда, — розчаровано промовила дівчинка. — Ти справді навіть
найменшого інтересу для науки не становиш. Чудовиська ж не наукові створіння, а казкові.

— Це правда, — погодився Чу, підвівши голову і глянувши знизу догори на приятельку.

— Соню! — раптом вигукнув Чудовисько. — А що це в тебе?

— Де?

— Та ось же, на шії! — Чу підвівся. — Ану, задери голову.

Соня підняла підборіддя, і Чу нахилився до її шії.

— Грім і блискавка! — з жахом витиснув він. — І як же я раніше не здогадався?..

— Та що там, Чу, кажи вже, — Соня розхвилювалася.

— Тут дві ранки. Він п'є твою кров!

— Хто, Чу? Як це п'є?

— Глипач, хто ж іще! Тепер ясно, що він — упир, от тільки в кого перевтілюється?

— Чу, поясни, що ти таке кажеш? — ледь не заплакала Соня.

— Соню, тепер я знаю, чому ти так змарніла. Глипач — упир, він смокче твою кров, у тебе
на шії — сліди від його іклів.

— Але чому, чому я не бачу його й нічого не відчуваю?! — Тремтячими пальцями Соня

торкнулася шиї.

— Бо він присмоктується, коли ти спиш, уночі.

— Точно, точно, — кивнула Соня, — вранці я почуваюся найбільш змученою. А що ж тепер робити? Я боюся.

— Поки що не знаю, але треба терміново його викрити, тоді він піде геть. Бо якщо всю до краплі висмокче...

— Ой, Чу, — раптом вигукнула Соня, — він же мені саме так і сказав!

— Хто сказав? Що сказав?

— Арнольд Сильвестрович сказав, після того, як тебе вигнав. «А ти мовчи, — каже, — бо всю до краплі висмокчу».

— То це ж він, Соню! Гайда в клас!

— Хто він?

— Глипач вселився в історика! Швидше, треба його вивести на чисту воду — і ми пережемо!

Чу та Соня ввірвалися до класу.

— Ми знаємо, хто ти насправді! — крикнув з порога Чу.

— Ви — глипач, Арнольде Сильвестровичу! — випалила за ним Соня. — Руки вгору!

Але вчитель історії досить мляво відреагував на звинувачення: він важко підвів голову, яку підтримував обома руками, наче боявся, що вона впаде й покотиться між рядами парт, і затуманеним, стомленим поглядом подивився на клас.

— Не верзьте дурниць, я вас благаю, — простогнав учитель, — страшенно болить голова.

— Не встигли, — з прикрістю промовив Чу, — Його вже немає в цьому тілі. Можемо йти на перерву.

— Нумо думати логічно, — міркував Чу, йдучи з Сонею зі школи. — Ночами глипач прокрадається до твоєї кімнати, але як?

— Дуже просто, — відповіла Соня, — бабуся часто забуває замикати двері. До нас хто завгодно може зайти.

— Це погана звичка, Соню, особливо в наш час.

— Та знаю, але бабуся каже, що людям треба вірити.

— Людям, Соню, але ж не упирям.

— Атож. Правда, деякі люди не кращі за упирів, Чу, я он кіно бачила...

— Та зажди з кіном, — обірвав Соню Чу, — давай з тобою розберемося. Тобі загрожує смертельна небезпека, з тебе можуть вижлуктати всю кров...

— Ніколи! — спересердя рубонула дівчинка. — Я тепер цілу ніч не спатиму! Нехай лише надумає поткнутися, я на нього Тома нацькую!

— Е, героїнка знайшлася! Стривай, ти ж не знаєш, у чиєму тілі приходиться той упир.

— А мені начхати, в чиєму! — якби Соня була чайником, вона ось-ось закипіла б. — Я йому!..

— По-перше, в тебе й сил он лишилось, як кіт наплакав; по-друге, жодна дівчинка не здолає упира, а по-третє, не думаю, що тобі буде начхати, коли дізнаєшся одну мою думку.

— Яку?

— Схоже, я знаю, хто навідується до тебе вночі.

— То кажи.

— Спробую пояснити свій висновок: по-перше, до твоєї кімнати треба йти через ту, де спить бабуся, отже, вона мала почути, що хтось серед ночі вештається квартирою. По друге, — вів далі Чу, — навіть якщо перешкоду в особі бабусі вдасться оминати, то пса, що спить коло твого ліжка, не обдуриш, він обов'язково почує і розбудить півбудинку. Отже, глипач мусить приходити до тебе в подібні того, кого Том добре знає і на кого не гавкатиме. Кумекаєш, хто це, Соню?

— Ні, — Соня закрутила головою.

— Бабуся, — коротко, наче вистрелив, відповів Чу.

— Яка бабуся?

— Твоя рідна бабуся.

— Ти здурів, Чу? Що ти таке мелеш?!

— Не сердься, Соню, але це логічно: глипач одним пострілом убиває двох зайців — і бабуся, можна сказати, знешкоджує, і Тома.

Соні мороз пішов поза шкірою, коли вона уявила, як бабуся підкрадається до неї вночі і...

— Що ж це... це таке, Чу? — Сонин голос затремтів, а на очах забриніли сльози. — Виходить, рідна бабуся щоночі п'є мою кров? Господи!.. Що ж мені робити?!

— Не плач, Соню, не плач, — Чу погладив приятельку по голові. — Вона ж і сама не знає про це, у всьому винен упиряка. Не плач... А, може, я помилився, може, все зовсім не так.

— Ти думаєш? — Соня втерла сльози долонею. — Ай справді! Я не вірю, що бабуся таке зробила б, вона б якось чинила опір глипачеві, так просто не піддалася б.

— Може, й твоя правда, — кивнув Чу. — Спробуй цієї ночі початувати. Якщо ти не спатимеш, глипач не наважиться щось тобі зробити.

Вдома протягом обіду Соня спідлоба зиркала на бабуся. Старенька була ніби такою ж лагідною, доброю, як і завжди, її очі світилися теплом і ніжністю. Бабуся насипала Соні їсти, а

сама з любов'ю і трохи стурбовано дивилася на онуку та все примовляла:

— Їж, Сонечко, їж, моя рибонько, тобі треба трохи поправитись.

Соня майже доїла, як раптом побачила такий жах, що примусив її здригнутися всім тілом: на бабусиному фартуху, на грудях, кривавилася велика бура пляма.

«Кров! — майнуло в голові у дівчинки. — Моя кров!.. Це робить бабуся!..»

Вона схопилася з-за столу й, навіть забувши подякувати, сховалася у своїй кімнаті. Чого лише не передумала Соня, яких тільки неймовірних ситуацій і виправдань для бабусі не перебрала в думках, однак докази були неспростовні: на її халаті розпливлася чимала пляма Сониної крові.

Звісно, уроки дівчинка не робила; які там можуть бути уроки, коли рідна баба щоночі п'є з тебе кров! Соня впала на ліжку, притисла до себе Тома, і гладила його. А в голові увесь час крутилися слова популярної пісні: «Хто ти-є? Ти взяла моє життя і не віддала. Хто ти є? Ти випила мою кров, і п'яною впала...»

— Правда, Томе, — приказувала дівчинка, відганяючи неприємний мотив, — ми з тобою сьогодні цілісіньку ніч не спатимемо? Як порозплющуємо очі — широко-прешироко — й аж до рання не позаплющуємо, правда? Правда, ти мене захистиш від ба... від упира, правда? Коли прийде бабуся, ти не дивися, що це бабуся, Томе, бо це буде не зовсім бабуся, а упир, Томе. Не віриш? Як повипиває вона знає обох кров, то не жарти тобі будуть, от побачиш... тоді повіриш, але пізно буде. Лежатимемо удвох блідесенькі, ані кровиночки. Мама з татом приїдуть, а ми — лежимо з тобою. Вони як заплачуть... І потім увесь наш клас прийде і як заплаче, і навіть Козохватка ридатиме, та так пискляво, гидко... І вчителі, Томе, вчителі треба, щоб обов'язково прийшли... чуєш, Томе, ти там не закуняв? Гляди, не спи, не забудь, про що ми домовлялися?

Том безтурботно облизував Соні руки, пнувся лизнути ще й в обличчя, та дівчинка вивернулася. Песик не знітився від того і весело замахав хвостом. Звісно, він анічогісінько не розумів і навіть не уявляв, як противно над ним ридатиме його тезка Тома Козохват.

— Так-от, — вела своєї Соня, — учителі всі як заревуть! А Маргарита Семенівна як заголосить: «Ой, пробач, Сонечко, що я тобі колись за самотійну трійку поставила-а-а! Ой, якби ж я знала-а-а!» І Хуба Буба реве не своїм голосом, в один носовичок шморгає, іншим лисину витирає... А ми з тобою лежимо — ні пари з вуст — бліді-блідесенькі такі, як два пельмені... Ти не спи... спи-и-иш, Томе? Бо я-а-а-а щось по... по-зіха-ааю. Та не треба лиза... зати мені носа... і ши-и-ию, не тре-е-е...

Соня провалювалася в сон. Хоча краєчком свідомості розуміла, що цього не слід робити, але того краєчку не вистачало, аби розтовкмачити змореній дівчинці, чому саме не треба спати. Вона майже заснула.

— Ти вже спиш? — раптом долинуло від дверей.

Двері прочинилися.

— Ти спиш, Сонечко? — стиха спитала бабуся. Дівчинка здригнулася, прокинулася і тут-таки все пригадала: вона ж не мусила спати через бабуся. Соні побігли по спині мурашки, а в голові знову мелодійно й рішуче захрипів Славко Вакарчук: «Я не здамся без бою! Я не здамся без бою!...»

Бабуся тим часом навшпиньки наблизилася до ліжка.

— Заснула, — тихо сама собі прошепотіла бабуся, — от і добре. Раненько щось сьогодні. Соні стало зовсім моторошно, їй навіть здалося, що мурашки, які бігають в неї на спині, замість ніг мають гострі голочки, якими комахи проштрикують її бліду шкіру. Хоч як було страшно, Соня трішечки розплющила одне око. Бабуся почала нахилитися над онукою, так що посічені зморшками губи наблизилися до її обличчя. На фартусі, як і раніше, темніла жахлива пляма. Соні відібрало мову, й підлі мурахи раптом усі-всі одночасно увігнали свої лапки-шпичаки у

змарніле тіло дівчинки.

Бабусині губи промайнули перед Сониними очима і... ніжно торкнулися онуччиної щоки.

— Спи, моє тихе сонечко, — з любов'ю прошепотіла бабуся і дбайливо поправила дівчинці подушку.

— А ти чого тут розлігся? — це вона зауважила Тома в Соні на ліжку. — Ану, не розбуди мені дитину, пішли-но зі мною, голубе чорноокий, у коридорі поспиш сьогодні.

Бабуся взяла Тома на руки і пішла з ним до дверей.

— Ба, — покликкала стареньку Соня.

— Чого тобі, крихітко?

— Я так і знала, що це не ти, — відповіла дівчинка. — Я тебе дуже люблю.

— Що ти таке кажеш? — не зрозуміла, про що йдеться, бабуся. — Тобі щось наснилося, ге? Я тебе теж сильно люблю, дитинко. Спи, все буде добре.

— Ба, — знову озвалася дівчинка, — а що то в тебе за пляма на фартуху?

— То я борщем удень облилася, а що?

— Нічого. На добраніч, ба.

Щаслива, Соня заплющила очі й посміхнулася. Вона знала: тепер справді все буде добре. Ще ніколи Соня не спала так солодко.

Лист до бабая

Наступного дня, перед першим уроком, Соня, захлинаючись від нетерпіння, розповіла другові про бабусю і про пляму борщу, і про те, як вона спочатку перелякалася на смерть, а потім зраділа, що її бабуся не упир... Вона переповідала про вчорашні події так жваво, що на Чу не міг не перекинутися гарний настрій Соні.

— Ти сьогодні така завзята, — вдоволено зауважив він.

— Я почуваюся на всі сто, — весело мовила дівчинка, — так гарно виспалась, і сили наче додалось.

— Е, це класно, але ще зарано радіти, — кинув Чу. — Виходить, ми знову нічогосінько не знаємо про твого кровопивцю.

— Якось дізнаємось, — бадьоро запевнила Соня й замовкла, бо до класу саме ввійшла класна керівничка З-А Маргарита Семенівна.

— Увага, діти! — сказала вона. — За тиждень — кінець навчального року. Ви отримаєте табелі про успішність. Але спочатку я хочу поговорити про ваше навчання з вашими батьками. Отже, післязавтра в нас — батьківські збори, діти. Передайте батькам, що явка обов'язкова.

На перерві Соня помітила, що Чу чимось стурбований.

— Думаєш про подяки? — спитала дівчинка.

— Е, про батьківські збори, — невесело відповів Чу.

— А що таке?

— Хіба не чула, що сказала Маргарита Семенівна? Явка обов'язкова.

— А твої батьки хіба не зможуть прийти?

— Ніяк не зможуть, — завертів головою Чу й похнюпився ще більше. — У чудовиськ не буває батьків.

— Як це — не буває? — Соня лише тепер збагнула, що Чу ніколи не згадував про свою сім'ю.

— Не буває, та й годі.

— Дивно. Але ж цього просто не може бути. Звідки тоді ти взявся? Звідки взагалі беруться всі чудовиська?

— Е, беруться собі. А до чого тут батьки?

— Ну, не знаю, — зніяковіла дівчинка. — Тобто я не втаємничена в подробиці, проте знаю напевно, що без батьків тут не обходиться. Я хочу сказати, що діти нізвідки не беруться. Тобто самі по собі. Згадала: їх повинен хтось знайти в капусті або в горосі. Чи, наприклад, отримати в подарунок від лелеки, купити на базарі, ну, в крайньому разі, народити. От тебе — в чому знайшли?

— Хто?

— Ну, батьки... А, ти ж кажеш, батьків немає... гм... О! В мене он бабуся піде, ти знаєш. І ти ж якось, здається, щось згадував про свою бабусю. Є в тебе баба з дідом?

— Є. Тільки не баба з дідом, а баба з бабаєм.

— Бабаєм?!

— Угу. У чудовиськ бабаї бувають.

— А це що — ті самі, що дітей лякають?

— Ті самі. Хоча як вони там вже лякають! Не сміши. Вік уже не той. Деякі бабаї зненацька гикнуть, то самі аж підскакують від переляку. А ти кажеш — лякають... Щоправда, мій бабай ще ого-го! Колись Верховним страхополохом був, поки не...

— Поки не що?

— Е, довга історія.

— Виходить, бабаї — це теж чудовиська?

— А як ти думала? Чудовиська, тільки підстаркуваті, котрі вже на пенсії.

— Зрозуміло. Дивно у вас якось: баби й бабаї бувають, а мамів і татів не буває, — міркувала

Соня. — То, мабуть, тебе старі твої й знайшли.

— Може, й вони.

— А в чому — в капусті чи в горосі? Хоча ні, ти чималенький... мабуть, у кукурудзі.

— Хто його зна, вони мені не розповідали. Але, найпевніше, в гарбузах.

— Ясно. Але ж головне — родичі в тебе є, а тому можуть прийти на батьківські збори.

— Отож-бо й воно, що не можуть, — скрушно заперечив Чу. — Вони ж не в нашому лісі живуть. Переселилися, як я ще був малий.

— Отакої! Потрібно негайно написати їм листа та попередити про обов'язкову явку на збори. Заодно й попросити розповісти, в чому тебе знайшли.

Соня тут-таки вирвала з зошита чистий аркуш, і вони сіли писати листа до баби й бабая Чу. Чудовисько писав, а дівчинка допомагала. Підказуючи та вставляючи від себе каліграфічнішим, ніж у Чу, почерком деякі слова та фрази. Вийшов такий лист:

«Жахливі були, мої потворні страхопудиська, привіт. Пише вам ваш страхітливий, але добрий онук Чудовисько, або ж Чу Пластиліненко (не дивуйтесь, це таке прізвище).

Живу я добре, ходжу до школи, тому неслухняних діток мені не бракує. Тут мені цікаво, маю багато друзів, але найкраща приятелька — дуже неслухняна в минулому дівчинка Соня. Так, Соня. Ми сидимо з нею за однією партою. Щоперерви я бігаю на другий поверх. Там є чудесне віконце з тьотею Мотею, яка дає за пластилінових баранців смачнучі медяники, кекси з родзинками і заварні тістечка. На жаль, не всім — з мене, наприклад, вимагає гроші. А ще я навчився користуватися зубною пастою, тобто їсти її (Ви мусите з ним поговорити про це!) Нещодавно ми ходили в турли... в трули... в туристичний похід. Там я зробив один ганебний як для чудовиська геройський вчинок: врятував від невеличкого кабанчика, від страшнючого, лютого, кровожерного вепра одну слухняну й сумлінну, противнючу, та ще й носату зубрилку Тому Козохват.

Переїду до справи. Чи не могли б ви прийти (явка обов'язкова) на батьківські збори? Повідомте листом, коли прибудете. І ще одне: напишіть, де ви мене знайшли — в капусті, в горосі чи в гарбузах? А я думаю, що таки в кукурудзі.

Страшно вас лякаю, щиро цілую і бажаю вам паскудних дітлахів, тобто всього найліпшого, що ви самі собі бажаєте. Чу.»

— Ну от, — наслинюючи краї конверта, мовив Чу — мій перший у житті глист. Як ти гадаєш, він вийшов гарний?

— Звичайно, Чу, тільки не глист, а лист. Це найкращий лист, який мені доводилося коли-небудь читати.

— А скільки ти їх вже прочитала?

— Розумієш, Чу, — зніяковіла дівчинка, — не і так і багато. Але повір: для твоїх бабусі й дідуся...

— Бабая.

—Вибач, бабая... Цей лист буде найкращим у світі, бо написав його їхній онук.

Блискавична Маркова пошта

Того дня Соня з Чу, як завжди, йшли до школи повз пошту. Точніше, плелися. Бо Соня знову прокинулася знесилена та розбита. Мабуть, знову приходив глипач.

Чу ніс обидва портфелі, до того ж тримав Соню за руку.

Дійшли до пошти. На стіні біля входу висіла велика жовта поштова скринька. Сьогодні в неї вони й мали вкинути листа до бабая. Так сподівалася Соня. Та її надії не справилися.

Коли Соня й Чу підійшли до поштової скриньки, Чу навіть не глянув на неї і почимчикував далі.

— Чу, забув? — спробувала спинити його Соня. — Он же скринька, кидай листа.

— Е, не тут, — неухажно кинув Чу.

— Та он же, хіба не бачиш?! Іди вкинь.

— Це не вона, — стояв на своєму Чудовисько, і йшов собі далі.

— Чу, якщо ти вирішив пожартувати, то досить, — розсердилася Соня. — Ми давно вже проминули пошту, і вертатись я не збираюся, ж бачиш, що я ледве йду, підеш відправляти листа сам.

— Ну подумай сама, Соню, — спокійно промовив Чу, — хто це з людей понесе глиста бабаєві? Та глистоноші як прочитають адресу, то зразу глиста й викинуть, бо вирішать, що хтось жартує.

— Я про це й не подумала. А як же ти збираєшся відправляти його?

— Є спосіб, — Чу весело підморгнув Соні й завернув за ріг будинку, в якому містилося відділення пошти. Соня дріботіла поруч.

У дворі був невеличкий дитячий майданчик з пісочницею, металевою гіркою, однією поламаною гойдалкою у вигляді дерев'яного, фарбованого в зелене крокодила та двома звичайними вертикальними гойдалками.

На майданчику було порожньо. Тільки одна молода жінка прогулювалася доріжкою, штовхаючи поперед себе візочок з немовлям, та ще якийсь хлопчик років п'яти у червонясто-бруднуватій вицвілій панамці кружляв довкола гойдалок на триколісному велосипеді з невеличким ящичком, примощеним за сидінням, якраз між задніми колесами.

— Чого це ми сюди прийшли, Чу? — почала непокоїтись Соня. — Ми ж не маємо часу на гойдалки, ще на урок запізнимось.

— Хвилиночку, — Чу зробив заспокійливий жест долонею, — зараз відправимо глиста і все.

— Та не глиста, а листа.

— Це в людей листи, а в нас це зветься глисти.

— Ну добре, але хіба тут є скринька? Тут нічого такого немає.

— Он вона, — кинув Чу і пішов прямісінько до малого на велосипеді.

— Ой, Чу, не треба, ти його налякаєш! — Соня спробувала схопити друга за лапу.

— Та, спокійно, це ж глистоноша.

— Оцей малий?

— А то ж як, — кивнув Чу, не сповільнюючи кроку.

— Зажди, Чу, він не може бути листоношею, бо ще й до школи не ходить. Він ще зовсім маленький, — дріботіла за чудовиськом Соня.

— Е, він не листоноша, а глистоноша. — Ти все побачиш сама.

Вони підійшли до гойдалок. Чу видобув із самовара листа і кинув прямісінько в ящичок на велосипеді, який саме зупинився біля Чу. Лише зараз Соня помітила, що хлопчик сидить не зовсім на велосипеді, а радше на триколісному мопедіку — принаймні, вихлопна труба в

мопедика була якраз під ящиком. А ящикок — і це дівчинка розгледіла щойно тепер — був не чим іншим, як поштовою скринькою, бо мав зверху вузьку шпарину, звісно, що для листів. До того ж збоку на скриньці чимось червоним, чи не цеглиною, було криво написано: Блискавична Маркова Пошта.

Тільки-но Чу впустив у ящикок листа, малий за кермом веломопедика задирчав зовсім подитячому: ДИР-ДИР-Р-ДИР-Р-РР! Задирчав і, натиснувши кривенькими ноженятами на педалі, рушив бетонною доріжкою навздогін молодичці з дитячим візочком.

— Хто це? — чомусь пошепки спитала Соня.

— Е, це Марко. Глистоноша, — відповів Чу.

— Але ж він ще дитина! Як же він упорається? — спитала Соня, а хлопчик тим часом уже ревів так гучно, наче справжнісінький мопед чи бензопилка, і з кожною миттю наближався до візочка.

— Він не хлопчик, Соню. Марко — торф'яник, йому вже років із двісті буде.

— Торф'яник?! — Соні ледь мову не відібрало. — Хочеш сказати, що оце посеред білого дня кругом шастають на мопедах різні торф'яники?

— Мені ж ти не дивуєшся.

— Ну, тобі...

— Торф'яники, Соню, це такі гномики, які мешкають побіля боліт. Вони в нас завжди глистоношами працюють, бо дуже схожі на простих хлопчиків чи на карликів, от і не впадають людям у вічі.

— Ясно, — мовила Соня, — але чого ж він так галасує?

Марко тим часом ревів, наче літачок, і мчав прямо на жіночку з дитячим візочком.

— Він їх змете! — перелякалася Соня, та враз трапилася ще одна дивина.

З вихлопної труби поштового мопеда з лускотом вихопилася сліпуча блискавка й розпанахала небо десь високо-високо над будинками. А може, навпаки — небо розколось, і з розщілини чвиркнуло довжелезною покрученою блискавкою прямо у вихлопну трубу Маркового залізного коня (чи то пак коника). Але в тому годі було розібратися, бо вже наступної миті, коли мопеду не залишалося нічого, крім протаранити дитячий візочок, він зненацька підскочив у небо, наче приклеєний до блискавки, і отак, догори задніми колесами, майнув у височінь. Соня встигла побачити веселе й ніби трохи лукаве Маркове лице й зауважила: він таки вже в літах. А тоді і веломопед, і його вершник, і Чудовиськів лист до бабая — усе зникло, наче його й не було.

— Це ж треба, — почухала лоба Соня. — Він завжди, цей Марко, таке виробляє?

— А що ж ти хотіла — блискавична пошта, — кивнув Чу. — Сьогодні й відповідь може прийти.

— Щоб тільки не посеред природознавства, — зітхнула Соня, — бо Маргарита Семенівна ще й торф'яника на уроці не переживе.

«Здрастуйте! Я бабай...»

Після школи зайшли до Соні робити уроки. Спочатку повиконували всі вправи, потім порозв'язували приклади, далі вирішили погратися в настільну гру з кубиком і фішками, а вже аж тоді взялися ліпити баранців.

Хоча Соня спочатку й опиралася, бо тих баранців, відколи вона познайомилась із Чу, було наліплено вже стільки, що ніде й ставити, та Чу таки наполіг. Він сказав, що можна чіпляти до баранців ниточки й підвішувати фігурки до люстри чи до стелі.

Хіба дівчинка могла позбавити Чу найулюбленішої справи, найбільшого задоволення? Та ніколи в світі! Вони ж друзі. І ось на люстрі вже гойдалося сім кольорових баранців. Надворі тим часом сутеніло.

— А що, Чу, — раптом спитала Соня, — вже он ніч скоро, а відповідь від твого бабая так і не прийшла. Чи прибудуть твої родичі? До речі, батьківські збори вже завтра.

— Ой, — підхопився Чу, — що я сиджу! Мені ж додому пора, може, Марко вже там давно. Ну все, бувай.

— Зачекай, Чу, — зупинила його Соня, — а хіба той Марко не знайшов би тебе тут?

— Та мусив би знайти, — відповів Чу, — але ж, бачиш, немає чомусь і досі. Може, він поспішав і просто лишив глиста в моїй поштовій скриньці. Піду я.

Чу закинув на плечі свій самовар, відчинив вікно, махнув Соні на прощання лапою і вискочив з кімнати.

— Бувай, — махнула рукою Соня.

— Гав! Гав! — махнув хвостом Том. Уже геть стемніло.

Дівчинка пішла у вітальню й побажала бабусі солодких снів.

— На добраніч, серденько, — бабуся пригорнула до себе онуку й поцілувала її.

— Ба, а мама з татом скоро прилетять? — І тихо спитала Соня, — мені так їх не вистачає.

— Скоро, дівчинко, я вже сама скучила. Йди лягай.

Соня зітхнула й пішла до себе. Вона поправила Томову підстилку, розстелила своє ліжечко, вдягла піжаму, вимкнула світло в кімнаті й тільки-но хотіла лягти, аж раптом за вікном як бабахне! Як блимне! Том злякано заскавулів. За дверима зашурхотіли кроки, і в кімнату ї зазирнула бабуся.

— Дитинко, в тебе квартира зачинена? — стурбовано запитала вона. — Бо там гроза починається, бачиш, як блимає!

— Зачинена, не хвилюйся, ба, — відповіла вона.

— Ну, то спи, кицю, — протуркотіла бабуся й легенько зачинила двері.

«Треба щільніше зачинити вікно, — подумала дівчинка, — бо Чу не завжди його зачиняє».

Вона встала й підійшла до вікна. За нею й Том схопився зі свого кубельця. Соня хотіла відхилити штору, аж раптом у мороці дуже близько, якраз навпроти вікна, знову щось блимнуло, і прямісінько в очі дівчинки вдарив сліпучий сніп світла.

— Ой, — Соня затулила лице долонями. Світло згасло, а за мить знову розпанахало темряву.

— Хто це там бавиться?

Соня спочатку розсердилася, потім її розібрала цікавість.

Вона відкрила вікно й голосніше повторила запитання:

— Хто там бавиться? Годі світити у вікна, бо зараз Тома на вас напуцу, ге, Томе?

Том весело замахав хвостом.

— І в міліцію подзвоню! Чули там?!

У темряві хтось почав перешіптуватися.

— Це точно вона? — почула Соня.

— А я знаю? — невпевнено відповів інший голос. — Наче, вона. Адреса, принаймні, та — вулиця Лісова, 9.

— Хто там? — Соня почала трохи непокоїтись.

— Це ми, — почулося у відповідь.

— Не знаю я ніяких «ми».

— Ну... ми... Марко...

— Який це Марко? — нічого не могла второпати Соня. — Якщо ви хулігани, то зараз мій собацюра вас пошмагує.

— Не спіши спшити, — цього разу голос видався Соні знайомим.

— Чу, це ти там жартуєш? — з полегкістю вимовила дівчинка. — Зовсім не смішно.

— Таки вона, спасибі, що підвіз, — промовив той же голос.

— Ну, я погнав, ще маю одну бандероль, — Відповів інший голос.

Потім він дивно загуркотів, гучно задирчав, віддаляючись, і за мить бабахнуло так само, як і п'ять хвилин тому, блимнуло, і в світлі блискавки Соня встигла дещо побачити. По-перше, коротунця в панамі на мопеді, що зник у нічному небі, а по-друге — Чу, що простував до вікна. «То ось воно хто той Марко, — збагнула Соня. — Тепер зрозуміло: це ж той блискавичний листоноша чи «глистоноша», як каже Чу. Отже, це він фарою мопеда блимав у вікно. І Чу з ним. Чого це він повернувся? Мабуть, хоче прочитати мені листа».

— Заходь, Чу, — кинула Соня й пішла до дверей вмикати світло.

Чу закректав, лізучи у вікно, а потім геть заплутався в шторах і тюлі.

Соня взялася виплутувати друга й зрозуміла, що Чу якийсь не такий — збільшився чи що.

— Та ти ж геть позеленів, Чу! — скрикнула дівчинка, бо Чудовисько замість рожевого в горошок чомусь став зеленим, наче гусінь.

І в цю мить Чу нарешті скинув тюль з голови і Соня з жахом і здивуванням побачила, що він... ніякий не Чу.

— Здрастуйте! Я бабай, — промовив незнайомец, потис Соні руку й поправив у себе на голові якийсь чудернацький убір, схожий на верхівку гарбуза з сухим корінцем. — Ви, мабуть, Соня.

— Здра-здрастуйте, — привіталася Соня. — Ага, Соня...

— А де ж це мій онучок? — спитав бабай.

— То ви бабай Чу? — зраділа Соня. — А він уже пішов додому.

— Розминулися, — з досадою вдарив лапою | по нозі нічний гість, — я ж саме від нього.

— А Ви на збори приїхали? — поцікавилася Соня.

— Та побачимо, що то за збори і що за школа така, — не дуже лагідно відповів бабай, — це ж нечувано, щоб чудовисько водилося з людськими дітьми.

— А ми, до речі, дружимо, — із запалом відповіла Соня.

— Дивно, дивно, — наче сам до себе промовив бабай. — Ніяких дружб не буває.

Тим часом Том зіщулився й бочком, бочком спробував прослизнути за спиною в чудовиська під стіл. Але бабай блискавичним рухом ухопив пса за карк і підніс до обличчя.

— А це хто такий?

— Це мій песик! Не треба з ним так поводитись! — обурилася Соня.

— Ой, не подобається це мені, — похитав головою бабай, відпустив Тома й мовчки виліз у вікно.

Геть збентежена, дівчинка погладила Тома, зачинила вікно й лягла спати. Хоча й не дуже вірилося, що тепер вдасться заснути.

Страхотливий ліс.

Верховному Страхополоху особисто в пазурі.

Цілком таємно.

Ваша спиноокосте!

Попри всі мої старання, Підглипневі лишилося здобути всього дві подяки. Однак Збіговисько вже за кілька ночей, тому запевняю вас, що він не встигне. Щоправда, можуть виникнути певні труднощі у зв'язку з прибуттям Гарбузяника.

Прошу повідомити, з якою метою він з'явився у місті. Чи Збіговиську щось відомо про це?

Тремчу від жаху,

Д. Р. Акула

Знову пограбування?

— Ти не уявляєш, що тут учора було, Чу, — кинулась до вікна Соня, тільки-но Чу вранці заплигнув до її кімнати. — Вночі, як ти пішов, твій бабай прилетів з Марком на мопеді. А я думала, що то ти, а він — зелений-зеленючий, уявляєш!

— Е, знаю, знаю, — понуро промовив Чу, скидаючи з плечей свій самовар-рюкзак, — він зараз у мене в курені. Сердитий, примчав серед ночі. Не подобається йому наша дружба, так не годиться, каже, чудовиськам жити.

— Сильно сварився? — поспівчувала Соня.

— Та ні, лякав тільки.

— Лякав?

— Е, трохи.

— А ти що?

— Е, вдавав, що мені страшно. Щоб він трохи втихомирився.

— А тепер що, Чу?

— Нічого тепер, — Чу важко зітхнув. — Попрощатись я прийшов. Забирає мене бабай до себе жити, не хоче, щоб я до школи ходив. Та й ти йому чомусь не сподобалась, а надто Том твій.

— Чому це, Чу? — Соні стало дуже прикро. — Я ж йому нічого не зробила такого. А Том — той навіть не гавкнув. Он, бідолаха, ще й досі не отямився, навіть, здається, й до школи не збирається сьогодні зі мною... Що ж це твій бабай так розсердився?

— Не знаю. Е... Все одно тепер. Бувай, піду я.

— Не йди, Чу, як же це?! — голос дівчинки затремтів, а в очах забриніли сльози. — А як же подяки, дві ж усього лишилося? Ти казав йому про Збіговисько і про подяки?

— Не наважився, — відповів Чу, — але, здається, він щось підозрює, бо випитував, чого ти така бліда й худюща, а ще — чи знаю я, хто такі глипачі?

— Якщо ти не заробиш іще два «спасибі», то тебе закинуть.

— Е, знаю. Але якщо я не перестану до тебе ходити, упир не зупиниться, і ти... Ні, я не можу наражати тебе на смертельну небезпеку, я йду.

— Отже, так: ти повинен ще хоч сьогодні піти до школи, чуєш! Це твій останній шанс. Піти — і здобути останні дві подяки, — рішуче випалила Соня. — А бабай твій нехай трохи почекає там. Ну і я... я нормально... почувуюся. Всього дві подяки, Чу, — і все скінчиться.

— Що ж, спробуємо, — трохи звеселів Чу, — але бабай мене відпустив тільки попрощатись і сказав, що коли не повернуся швидко, то він сам по мене прийде, і тоді мені буде кепсько.

— То нам не можна гаяти жодної секунди. Я вдягаюся і — гайда! — мовила Соня й пішла до шафи.

На півдорозі до школи Соня раптом спохопилася:

— Ой-ой-ой! Я пенал забулася. Чу, постій тут, а я вернуся додому.

— Може, разом підемо? — запропонував Чудовисько.

— Я сама, зачекай.

Захекана Соня вбігла у свій двір. Назустріч підтюпцем бігла бабуся в спортивному костюмі.

— Що трапилось? — на бігу спитала вона онуку. — Невже теж вирішила побігати зі мною? Правильно, Сонечко, це дуже корисно.

— Ні, ба, я пенал забула, — відповіла Соня теж на бігу.

— Ключі маєш?

— Маю, — кинула дівчинка й гулькнула в під'їзд. Тільки-но дівчинка відімкнула двері й стала роззуватися в коридорі, як почула голоси, що долинали прямисінько з-за дверей її власної

хаги.

— І давно ти стежиш за квартирою? — спитав голос, котрий видався Соні знайомим.

— Відколи він почав лазити в це вікно, — огризнувся інший голос. — І не тільки за квартирою, а й за школою. І тобі раджу не пхатися сюди!

«Боже, невже там злодії?! — з жахом подумала Соня. — Так, так. Двоє злодіїв. Один підстеріг, що Чу часто лазить вікном, і стежив за квартирою й за нами, щоб підібрати зручний момент для пограбування, а інший, мабуть, увірвався сюди наскоком, без підготовки. І тепер вони сперечаються, хто має обкрадати наш дім. О Боже! Як же вони увійшли, коли двері були замкнені? А, певно, я не зачинила за Чу вікно.»

— Відступися, — знову озвався перший злодій, — я сам владнаю цю справу. Годі вже! І тобі не шкода малої?!

— Нічого не вийде! — не поступався другий злодюга. — Я не хочу ризикувати і втратити все через якісь нюні з сантиментами. Іди собі краще, не вплутуйся в цю історію, старий.

Далі Соня не стала слухати. Вона тихенько вийшла з квартири й зачинила двері на замок.

— Швидше до Чу! — сама себе підганяла Соня. — Він уже знає, як затримувати грабіжників, і може навіть подзвонити своєму товаришеві сержантові Свинобою.

Чу чекав приятельку на тому ж місці, де вони розсталися. Захекана, вона нарешті сьак-так переказала все, що почула вдома.

— По-побігли чимдуж, Чу! — Соня тягла друга за лапу.

— Думаю, не варто, Соню, — стояв як укопаний Чу.

— І що, ти навіть не подзвониш сержанту Свинобою?

— Е, не треба нікому дзвонити. По-перше, ти вже набігалась, а по-друге... дай подумати...

— Отакої! — остовпіла Соня. — То, значить, крадіть-обкрадайте, злодюги, нашу квартирку, ласкаво просимо! Беріть, що погано лежить, будьте такі ласкаві, а ми тут поки подумаємо! Так, по-твоєму?! А там, до речі, і твої баранці!

— В твоїй кімнаті не злодії, — якимось задумливо відповів Чу.

— Не злодії?! А хто ж?

— То мій бабай. І ще... Чекай, Соню, я ось-ось додумаюся до чогось важливого... Хто ж там з ним ще був?.. Чека-чекай...

— Про вовка примовка, — раптом вигукнула Соня. — Он вже й бабай тут як тут.

Чу підвів голову й побачив, що до них справді поспішає бабай.

— Ось ти де! — майже люто крикнув він. — Ану, ходімо додому! Оце-то накоїв онучок! Я відчував, я своїм хворим шлунком відчував... Ось маєш тепер...

Він схопив Чу за лапу й потяг геть.

Соня стояла розгублена й мовчки дивилася, як Чу знехотя чалапає за бабаєм і раз у раз озирається на неї. Раптом він стрепенувся, дістав зі свого самовара ручку й папір і на ходу почав щось писати.

Бабай grimнув на онука й ударив його по лапі. Ручка і папірець упали на тротуар.

Коли чудовиська зникли за рогом, Соня підбігла і взяла записку. На ній було всього три слова: ДАЙ ТОМОВІ ЧАСНИКУ.

Соня ледве дочекалася кінця уроків. Вона постійно думала про записку. Навіщо? Навіщо давати Томові часник? Що за дурницю придумав Чу?

Та ще більше, ніж дивна записка, дівчинку бентежило те, що Чу тепер подається з бабаєм у якусь глухомань, або й узагалі буде закинутий у Країну жаховиськ. Він же так і не здобув сім подяк від людей. А як же тепер вона, Соня? Вона не хоче лишатися без такого чудового друга!

«Піду в ліс, — думала дівчинка, — і попрошу, нехай і мене беруть з собою. Самого Чу я нікуди не відпущу. А закидатимуть — нехай і мене закидають, нехай! Все одно без Чу мені світ буде немилий... От тільки мама з татком... що вони скажуть? І кому подарують мого папугу? А, байдуже — піду... напишу їм записку, поясню все-все... батьки в мене класні — зрозуміють!...» На очі дівчинки цілісінький день наvertsалися сльози. Навіть Сашко П'явочка це помітив.

— Щось трапилось? — запитав він, підсівши до Соні на перерві. — Ти така змучена.

— Е, — наче Чу, відповіла дівчинка й махнула рукою. — Нормально. — Вона не хотіла зараз нічого пояснювати — однаково ніхто тепер не зарадить. Тим паче, Сашкові треба про близький футбольний матч проти однолітків із іншої школи думати. Навіщо йому зайвий клопіт?

Найперше, що Соня зробила, коли прийшла додому, — це знайшла на кухні голівку часнику.

— Чистити його чи не чистити? — міркувала дівчинка. — Та навіщо, все одно Том не їстиме його. І що це Чу надумав таке...

— Батьки дзвонили, — до кухні увійшла бабуся, — у вівторок прилітають.

— Ба, а ти Тома не бачила? — мляво спитала Соня.

— Ти що, не рада? — спитала бабуся, підіймаючи над бровами окуляри й пильно приглядаючись до онуки. — Щось трапилось?

— Ні, — так само мляво відповіла Соня, — і я рада, просто мені зараз Том потрібен.

— Хіба він не побіг уранці з тобою? Я думала, що побіг. Дивно, навіть обідати не просив... Ти в кімнаті в себе дивилася?

— Ще ні.

— То, мабуть, він там, де йому ще бути, — зітхнула бабуся. — Та й сама вже перевдягайся, мий руки. Я борщику насиплю. Соня пішла до кімнати.

— Томе, — покликала вона собаку. У кімнаті було тихо.

— Томе! — вже голосніше погукала дівчинка, роззираючись навсібіч.

Ні під столом, ні біля ліжка в кубелечку, ні на самому ліжку, ані деінде Тома не було. Наче корова язиком злизала. — Ти тут, Томе? — спитала невідомо в кого засмучена Соня і з надією порачкувала під ліжку.

Але й там песика не було. Проте Соня дещо знайшла. На запиленій підлозі лежав її старий альбом для малювання. Дівчинка витягла його з-під ліжка.

Так сумно й кепсько Соні ще не було ніколи в житті. Правду кажуть, що біда не сама ходить, а з дітками. Не встигла Соня оговтатись після того, як Чу її покинув, як тут пропав безвісти Том. Вона глянула на песикове ліжечко, погладила хутро шуби рукою і поклала на стіл вже не потрібні зубчики часнику. На столі рядочком стояли ліплені Чу баранці й так зажурено дивилися на дівчинку, ніби хотіли сказати: «Ну от, самі ми, самісінькі тепер zostалися...» До горла Соні підступив якийсь давкий клубок, а на очах уже вкотре за сьогодні затремтіли сльози. Вони стікали по щічках і крапали на альбом для малювання.

«Тут ми з Чу малювали кумедні картинки...» — втираючи сльози долонею, думала Соня.

Вона почала гортати альбом. Ось — портрети найкращих баранців, а на цьому аркуші Соня намалювала Чу з самоваром за плечима. А це вже її портрет, виконаний Чу. А ось вони удвох, не

дуже схожі, зате такі смішні...

— Треба йти в ліс! — вирішила Соня. — Йти і просити бабая, нехай дозволить онукові ще трохи походити до школи. Тут декілька днів лишилося. У четвер — останній день навчання, і табелі з оцінками видаватимуть, у п'ятницю — останній дзвоник... Дівчинка перегорнула сторінку і... побачила малюнок, що зробив був Чу. Якось він розповідав, як дістатись до його куреня в лісі, й зобразив шлях на папері. Малюнок трохи нагадував карту. Ось зламаний дуб на узліссі, ось три стежки (йти треба тією, що ліворуч), ось малинник, ось вирубка, а он вже й сім велетенських сосен, праворуч пішла стежка до Галяви Збіговиськ, а прямо — до Чудовиськового куреня.

— Я так хочу туди потрапити, — тамуючи сльози, промовила Соня й остання прозора сльозинка скотилася по її щоці, на мить увібрала в себе малюнок з альбому, а потім, переповнившись лініями, відірвалася й упала на сторінку. Прямо на стежки і сосни, на корчі та узлісся.

І раптом зображення в альбомі затремтіло, ніби опинилося під товщею води, почало робитися з плаского опуклим, з намальованого — живим. Соня дивилася на звичайну, покреслену фломастерами альбомну сторінку і водночас ніби крізь неї бачила нехитру карту місцини, у якій мешкає Чу, і разом з тим губилася очима у високій траві. Дуби й сосни ніби відштовхували від себе простір, і невеличка сторінка альбому для малювання вже ставала безмежним полотном безмежного світу. Дівчинка чула скрип сосен і лускіт шишок у верхів'ї, що, розкриваючись, впускають додолю бурі насінинки, а ті на прозорих темнуватих вітрячках летять веселі, бо знають, що з них почнеться нове життя. Вловила Соня пахощі моху й жовтавих дрібних квіточок у траві, побачила, як метушиться дрібне птаство в пухнастих кронах. Вона мовби стояла за крок від дерев.

Дівчинка не знала, що сталося зі звичайним малюнком, але їй так захотілося туди, в ліс. Й вона мимохіть обережно простягла руку і... торкнулася шорсткої соснової кори. Соня відчула на дотик: кора була справжня, суха і дуже тепла — нагріта сонцем.

Дівчинка набрала повні груди повітря, заплющила очі й зробила крок уперед.

Над самісіньким правим вухом неприємно задзижчало. Не розплющючи очей, Соня лягнула себе по вусі. Віднедавна вона дуже упереджено ставилась до кровопивців усіх гатунків.

Дівчинка відкрила очі й поглянула на долоню: до неї крапелькою крові був приклеєний прибитий комар.

— Сподіваюся, ти і є той триклятущий упир-глипач, — переможно промовила Соня і, задоволена собою, роззирнулася довкола.

Дивовижно, але вона стояла посеред густого лісу, навпроти великого, дещо понурого куреня. По обидва боки дверей, за які тут правило старе вицвіле та вимочене дощами рядно, наче вартові, чатували два чималі пластилінові баранці. Точніше, барани — синій і коричневий. Таки барани, бо були геть не такі дрібні, як оті, що Чу так любив ліпити разом із Сонєю в неї вдома. Це ж бо були справжні велетні — заввишки десь по пояс дівчинці. На кожного, мабуть, пішло щонайменше п'ятдесят плиток пластиліну.

Зсередини лісового житла долинув загадковий стогін.

Соня відхилила вхідну ряднину і з цікавістю зазирнула досередини.

У курені було лише одне невеличке віконце — точніше, віконцем слугувала прогалина між гіллям, з якого й був збудований дім Чу. Оскільки та щілина не пропускала достатньо світла в курінь, на масивному столі блимав каганчик. Його світло весело стрибало по встеленій молодим листям папороті долівці, по кострубатих стінах, по великому дубовому ліжку, на якому лежав бабай. Він мав на голові рушник, зав'язаний під підборіддям і голосно стогнав. Над бабаєм схилився Чу. Його лице променіло співчуттям.

— Чу! — тихенько покликкала Соня. — Чу! Це я! Чудовисько стрепенувся й підвів голову, дослухаючись.

— Я тут, Чу! — знов озвалася дівчинка.

Як же він зрадів, коли побачив приятельку, що, тримаючись обіруч за вхідну завісу, причаїлася біля дверей! Як звеселів його погляд... і тут-таки затьмарився тривогою.

Чу замахав на Соню обома лапами і притьмом рушив до неї.

— Ховайся, зникни, — шамотів Чу самими лише губами, щоб бува не почув бабай.

Він ухопив дівчинку за руку і вивів надвір.

— Як це ти знайшла? — оторопіло спитав Чу, коли вони вже були надворі.

— Пам'ятаєш карту, що ти намалював у альбомі? — спитала Соня. — Вона якось ожила, Чу. Це були чари? Ти навмисне так підлаштував?

— Оттакої! — Чу був дуже здивований. — Такі карти рідко спрацьовують без чарівних слів, а я ж тобі їх не казав.

— Ні, не казав. Ти взагалі не казав, що ця карта така, ну... така...

— Е, я так собі намалював, думав, може колись скористаюся, як засиджуся в тебе допізна. Е, взагалі я й забув про неї. Але як же вона спрацювала? Ти дуже хотіла потрапити в ліс...

— Дуже-дуже, я аж заплакала.

— Точно! Сльози! Це ж потужні інформаційно-енергетичні згустки. Ти плакала і думала в цей час про...

— Про тебе, Чу. Я мушу тебе забрати звідси.

— Я такий радий... — Чу дещо зняжковів. — Ну... добре, що ти прийшла, але... але погано. Розумієш?

— Я заберу тебе, Чу. Ти мусиш...

— Е! Що ти, — Чу знову замахав на Соню лапами, наче на якусь мару. — Якби ти бачила, що тут було!

— А що? — спитала Соня.

— Бабай тут рвав і метав. Він так розлютився, дізнавшись про те Збіговисько й про Тома... О, ти дала йому часнику?

— Стоп! — дівчинка перебила свого друга. — До чого тут мій Том? Навіщо йому давати часник? Хіба він їстиме? І де він взагалі подівся?

— То ти не дала собаці часнику?

— Та ні! — Соня вже аж сердилася. — По-перше, він кудись пропав, а по-друге, поясни мені нарешті, чому я повинна годувати Тома смердючим часником?

— Е, почну спочатку, — Чу вмовився на пеньку і посадив коло себе Соню. — Коли мій бабай прибув сюди, то в перший же вечір наскочив на глипача. Тут він і зрозумів, що відбувається щось підозріле і до цього причетний я. Наступного дня коли ми пішли до школи, бабай зустрівся з глипачем і змусив його розповісти, чому той ошивається біля нас із тобою. Тоді бабай і дізнався про ту історію з подяками. Він дуже розсердився і вирішив забрати мене з собою, а справу із закиданням зам'яти через друзяк у Раді Збіговиська. Він же колись сам був Верховним, і гадав, що зможе домовитися. Е, це спересердя думав, бо лютий він тоді був... Е, ти ж сама чула.

— Де це я чула? — не зрозуміла Соня.

— Е, коли ти по пенал пішла, у тебе ж у кімнаті вони розмовляли, а ти подумала, що то злодюги.

— Але поясни, чому твій бабай надумав зустрічатися з глипачем у моїй кімнаті? Їм що — мало інших місць?

— Бо Том тоді не пішов з нами, а лишився вдома, пригадуєш? — мовив Чу.

— Наша пісня гарна й нова! — випалила Соня. — Та поясни ж мені врешті-решт, до чого тут Том?

— Хіба ти й досі не допетрала? — Чудовисько безмежно здивувався. — Твій Том і є глипач, Соню!

— Що?!

— Що чула. Том — глипач.

— Мій песик? — Соні ледь мову не відібрало від такої новини. — Мій Том?.. Хочеш сказати, що я стільки часу ночувала в одній кімнаті не з собакою, а...

— З упирем, — кивнув Чу. — Глипачем призначили упиря на ім'я Дуже-Розлючений Акула.

— Як же це? — Соня не знала, що й казати. — То ось чому він так любив кров'янку!

— Ага, — погодився Чу. — А згодом перейшов на свіженькі харчі.

— Це він пив...

— Так. Ось чому йому слід було якнайшвидше дати часнику: упирі терпіти не можуть навіть його духу.

— Виходить, у мене знову немає собаки.

— Не факт, Може, той глипач не перетворювався на Тома, а лише тимчасово вселявся в тіло песика.

— Це означало б, що Том існує насправді, незалежно від упиря? — з надією спитала Соня.

— Може. Втім, ти кажеш, що він зник?

— Я прийшла зі школи, а його ніде нема.

— Отже, глипач після розмови з бабаєм наполохався і втік, — промовив Чу. — Значить,

тепер ти почнеш одужувати.

— А що, — спитала Соня, — бабай домовився з тими чудовиськами, з Ради?

— Е, де там! Хіба з ними можна домовитись! Бони ж усі там ненормальні, самі між собою домовитись не можуть, гризуться увесь час... Повернувся, одне слово, бабай ні з чим, відмовили йому. Він пересварився там з ними всіма і ще лютіший став. Але все одно каже, що забере мене до себе й начхати хотів і на Збіговисько, й на Раду. У них же там давні рахунки. Бабай і був Верховним, ще до Спиноока. Але багато хто був не проти зайняти чільне місце. А надто Акула — як нам тепер відомо, мій, точніше, наш глипач. От він і влаштував змову проти бабая — підмовив декого, а ті ще інших — і так пішлопоїхало — нібито бабай вже старий і в нього, взагалі вже дах їде. Словом, буцім вже не може він бути Верховним.

— А як же той Акула доводив свої звинувачення?

— Е, бабай сам трохи винен: дуже вже переборщував з тими своїми гарбузами.

— З якими гарбузами?

— Ну, він кохається в гарбузах: вирощує, виводить усякі чудернацькі сорти — балакучі гарбузи, пірамідальної форми, наприклад, або такі, що прогнозують погоду...

— Як це? — не зовсім вірила Соня.

— Такі гарбузи перед дощем, наприклад, гудинням риють під собою нори й ховаються в них від негоди. Е, бабай сортів із сорок усяких таких дивовижних вивів. Мені найбільше подобаються змієподібні. Вони, коли досягають, наповнюються якимось летючим газом і, наче повітряні кульки, піднімаються над грядкою. Так і висять у повітрі, тримаючись за землю самим корінням. А гудиння довге мають, то й скидаються на повітряних зміїв, що витають аж у небі. А в останні місяці свого верховенства бабай вирішив усе збіговисько до гарбузолюбства привчити, почав вимагати, щоб усі розводили гарбузи, а на початку кожного Збіговиська запровадив ритуальне поїдання гарбузяної каші. Це й стало фатальною помилкою бабая: багато кому каша не смакувала, тож вони залюбки пристали на змову проти нього, аби тільки не давитися вареними гарбузами. От і повстали чудовиська. Бабая відсторонили від верховенства, але на виборах Акула пролетів: програв один переляк Спинооку, теперішньому Верховному Страхополоху.

— Як це програв переляк? — здивувалася Соня.

— Ну, на наших виборах рахують не голоси, а переляки. Кожен кандидат по черзі лякає все Збіговисько. Хто набере більше переляків, той і стає Верховним. От Акулі одного переляку й забракло. А знаєш, чийого? Мого. Я його не злякався. Тому, мабуть, він і викликався бути моїм глипачем, тому й тебе мучив, щоб обов'язково мені помститися.

— Тепер зрозуміло, — сказала Соня, — а що це старий так стогне?

— Е, то ж, як на зло, ще й зуб у нього розболівся. Я вже не знаю, як допомогти, він цілісіньку ніч промучився.

— А давай я його полікую, — раптом рішуче мовила Соня й без роздумів рушила до куреня.

— Стій! — Чу намагався зупинити дівчинку. — Не треба, він же на тебе теж сердитий, бо я з тобою воджуся. Стій, кажу...

Однак Соня вже шмигнула всередину лісового куреня.

— Не йди, — з останніх сил намагався переконати дівчинку Чу, але вона впевнено прямувала до ліжка, на яким вовтузився, кречучи й стогнучи від болю, бабай.

— Хто це там, малий? — почувши гамір у курені, озвався хворий. — Ой...

— Е, це я тут... — Чу ще сподівався якось зупинити Соню, але дівчинка додала:

— І я. Це ми.

Вона сміливо підійшла до ліжка.

— Здрастуйте. Я прийшла вас полікувати.

— О-ой... Малий, мені що, вже мариться? — простогнав бабай. — У мене лихоманка! Ой-

ой-о-ой!.. А це все через нерви, малий. О-ой... Устругнув ти мені шпуку на старості літ, спасибі, онучку! О-ой...

— Нічого вам не мариться, — перебила старого дівчинка. — І годі вже ойкати! Як вам не соромно? Таке здоровило, а стогнете, наче дитина. Ану, відкривайте рота!

— Малий, — бабай стурбовано глянув на онука, — вона, оця-го — що, тут справді оце є?

— Е... — Чу якось непевно махнув лапою.

— Давай не екай, — гримнув бабай, — а кажи: вона справжня?

— Справжня, — здався Чу. — Це Соня.

— Ти диви, яка ділова ковбаса! — бабай від подиву навіть забув про свій хворий зуб. — І не боїться!

— Досить розмов, хворий, — суворим голосом звернулася до великого чудовиська Соня, — я справжня, і я не жартую. Відкривайте рота, коли не хочете мучитись далі.

Бабай зиркнув на онука, ніби шукаючи підтримки чи сподіваючись, що той таки скаже: «Тебе лихоманить — це мара, галюцинація». Однак онук винувато колупав кігтем дубове бильце ліжка й ніби не зауважив того погляду. Рота довелося відкрити.

— Все зрозуміло, — луною розійшовся Сонин голос, бо дівчинка майже повністю запхала голову в бабаєву пащу, — у вас флюс. Чу, неси теплу воду й соду. Бабай змирився з роллю пацієнта і десять хвилин полоскав рота теплою водою з содою. Коли процедура скінчилася, «лікарка» сказала:

— А тепер мені потрібен шматок сала. Чу, є в тебе сало?

— Е, є, — сказав Чу й приніс цілий шмат.

— Прикладіть до ясен, де болить, — скомандувала дівчинка.

За двадцять хвилин бабай підвівся з ліжка.

— Оце тобі... не те, щоб того, але ж і не зовсім, щоб абияк... — бурмотів він, мацаючи праву щоку.

— Ну як, краще? — спитала Соня.

— Не болить. Таки не болить. Ну, ти бачиш...

— То й добре, — зраділа дівчинка, — але бережіть зуби. Я й Чу он привчила їх чистити.

— Ну, дякую тобі, — промовив бабай, — бо думав, що помру.

— Пусте, — відповіла Соня. — Ви ж бабай Чу, а Чу — мій друг.

— Гм. Друг, кажеш. Чув я про дружбу, чув. Та казали мені ще змалечку, що не буває її, що то люди вигадали казочки про неї, а дивись... Друг... Виходить, таки не казка це.

— Звичайно, не казка, — сказав Чу, — пішов би ти до школи — побачив би, скільки там дітей, і кожен із кимсь дружить.

— Диво та й годі, — ніяк не міг повірити в почуте й побачене бабай.

— Але ж ви вже бачите це диво, — промовила Соня, — нехай і решта чудовиськ побачить і повірять у нього! Нехай Чу збере сім подяк, і збагнуть тоді, що чудовиська можуть дружити.

— Ай справді! — зненацька вигукнув бабай. — Нехай побачать, сякі-такі! Нехай! Знатимуть, як мене, колишнього Верховного Страхополоха, принижувати й облізлим опудалом називати! Йди, малий! Хай мене діти залоскочуть, іди!

— Ура! — зрадів Чу. — Дякую, бабаю, дякую.

— Та, що там, — бабай зніжковів — видно, йому ніколи ніхто не дякував. — Йди собі. А я додому піду, до баби, розкажу і їй про дружбу. І Акули ж не бійтеся. Я його викрив — тепер не посміє пхатися. А раптом що — він у мене під контролем тепер. — Бабай тріумфально посміхнувся й видобув у себе з вуха... звичайне гарбузове зерня. Принаймні виглядало воно, як звичайне. — Це мій останній винахід — зернина з підслуховувального гарбуза. Пам'ятаєш, малий, летючі змієвидні гарбузи? То я їх схрестив із вухатими, а потім із крикливими і з

миттеворослими — і вийшли підслуховувальні. Така сама насінина — у вусі Акули. Коли я завітав до тебе, щоб поговорити з ним, він, у подібі твого пса, спав. Ну, я йому тим часом і запхнув тихенько. Тепер я чую все, що він робить.

— Невже воно працює? — спитав Чу.

— Аякже! Є лише один гандж: не можна вуха мити, бо ці зернята миттю проростають, якщо на них потрапляє вода.

— Ну, то ми йдемо? — ще наче не зовсім вірячи, що йому дозволено, спитав Чу.

— Бувайте... Чи... зажди, малий. — Бабай трохи повагався, потім переборов щось у собі й підійшов до онука.

— Наш рід дуже давній, — стримано промовив бабай. — Словом... не підведи, малий...

Бабай опустив долі вологі очі й уперше в житті невміло, але щиро й лагідно обняв Чу.

Страхітливий ліс.

Верховному Страхополоху особисто в пазурі.

Цілком таємно.

Ваша жорстокосте. Я не виконав завдання. Не смію вимолювати прощення, бо не сумніваюсь у Вашій невблаганності. Однак прошу зважити, що Підглипень викрив мене не сам, а за допомогою свого бабая Гарбузяника. До того ж він так і не зміг виконати поставлену йому умову і за час, що в нього лишився, навряд чи зуміє.

Я знаю, що маю бути закинутий, однак якщо Ваша невблаганність візьме до уваги втручання Гарбузяника, то, можливо, дозволить мені набути нової подоби й ті два дні, що лишилися до Збіговиська, присвятити служінню Вам і всьому Збіговиську.

Тремчу від жаху,

Д.Р. Акула

Отже, бабай Гарбузяник на батьківські збори так і не пішов, але відпустив свого онука до школи. Чу бракувало лише двох подяк. Але ж і часу він майже не мав, тому оте «лише дві» в даній ситуації перетворювалося на «аж дві».

— Не переживай, Чу, — підбадьорювала друга Соня дорогою до школи, — дві подяки можна й за день заробити. А в нас аж цілих два дні. До того ж тепер глипача немає. Впораємось.

— Якби ж то, — відповів Чу, поправляючи на спині свій самовар-рюкзак. — Вчора он жодної не вдалося здобути. А глипача ще ранувато списувати з рахунку, не ми ж його викрили, отже, ще нічого не ясно.

— І не думай про це, він не насмілиться повернутися, краще дивись, які я кров'яні сардельки котіку несу, — Соня мимохіть зітхнула. — Бабуся Томові купувала, але тепер... нехай кошень поласує.

Річ у тім, що вчора посеред дня, під час уроків, до школи прибилося кошень. Худеньке, чорне з колючими темними очками. Його надибав сторож дід Микита.

Старий влаштував малому хатку з картонної коробки під самим ганком школи. Дідусь дуже зрадів прибулді, бо давно мріяв завести собі вдома якусь тваринку, та все щось не виходило. А тут кошень саме десь узялося, наче дізналося про дідову мрію.

На радощах сторож налив малому молочка в підставку з-під вазона, та воно, певно, було не голодне й пити не схотіло. Проте дід Микита все одно почувався щасливим і мріяв, як він через день або два (бо ще треба домовитись із бабою) забере кошень додому.

Не встигли Соня й Чу увійти до школи, як усередині увімкнулася сирена. «Невже знову пожежа?!» — подумали вони й щодуху вбігли в школу. Втім одразу ж з'ясувалося, що ніякої пожежі немає. А сирена? І сирени немає. Замість сирени посеред шкільного холу, обіпершись на дебелу швабрюку, стояла прибиральниця баба Дуся. Перед нею зіщулився сторож дід Микита, він тулив до грудей під стародавнім, уже невідомо якого кольору, піджаком мале, вчора знайдене кошень. А поміж ними, на підлозі, якось дуже символічно, темніла... купка котячих какульок. Баба Дуся, яка була професійною прибиральницею й, окрім школи, за день встигала наводити лад ще в офісах декількох приватних фірм і там понахапувалася різних сучасних слівець, мовби не наважувалася переступити через «па-хучу» перепону. Вона звіддалік просто знищувала збентеженого сторожа поглядом і вереском.

А сталося ось що.

Звечора дід Микита вирішив узяти тваринку на ніч до себе на прохідну: не кидати ж бідолаху на вулиці... А на ранок баба Дуся, прибираючи на прохідній, виявила на підлозі аж три чималенькі котячі міни.

— Людоньки! — кричала на півшколи прибиральниця (а голос мала незгірший за оперну співачку Монсеррат Кабальє, щодо гучності, звісно). — А яка ж це тут личина понакладала?! А шоб йому на голову клало — не переклало!!! Заступнице небесна, та воно ж не раз нагидило, воно аж три ксерокопії зробило!!! А шоб йому ксерокс поламався! Ох, аби я впіймала була! Ох, аби ж то впіймала!.. Та я б йому осьо цею шваброю та по тому місці, шо ксерило, факса-нула! Ох, і факсанула б!.. Микито! — баба Дуся раптом зосередила крикливий «вогонь» на сторожа. — А шо ж це в тебе тут чворилося вночі, га?! Та в тебе ж під носом, котяча ти душа, зі школи тавалета зробили! Чуєш?! Куди ж ти, куряча сліпота, дививсь?! Чи п'яний спав, га? — Та я... — дід Микита уже й не знав, що на такий напад і відповісти. Він вагався, сумнівався, чи сказати прибиральниці про кошень, чи ні. Баба Дуся, начебто, й любить тваринок, але ж оті три купи...

— Чого мовчиш?! — наступала зі шваброю розлючена баба. — Га?! Чи, може, це ти тут?..

Факсану! Ти ж мене, Микито, знаєш — у мене «довго» нема!

— Та це ось він, — вирішив здатися дід Микита, якому не дуже кортіло, щоб його факсанули. — Осьо, мале, — він витяг з-за пазухи кошенятко, — якось ненароком...

— Ти диви, — здивувалася баба Дуся, — самого жменька, а воно аж три ксерокопії зробило! Ксерокс, та й годі... Його треба до ветлікарні здати, може, в нього чумка!

— Нема в нього чумки, — дід Микита заховав Ксерокса за полу піджака, — не те що в декого. — Він з викликом глянув на прибиральницю. — Я його сьогодні додому заберу.

Почувши таке, школярі трохи засумували. Шкода, що кошеняти не буде в школі, воно таке гарне, чорненьке. Хоча з іншого боку — в нього тепер буде свій дім, а дід Микита он як його любить.

— Ну що ж, — мовила Соня, дістаючи з наплічника цілу стрічку кров'яних сардельок, які так і не скуштував її Том, — на ось на прощання.

Дідусь пустив Ксерокса на підлогу. Той схопив гостинець і поволі, з почуттям власної гідності, потяг на ганок: дивіться, мовляв, усі, який у мене скарб є.

Учні розійшлися по класах, а баба Дуся вимкнула сирену й, уже впівголоса буркочучи й час від часу затуляючи носа пальцями, взялася «розміновувати» хол першого поверху.

Коли учні вийшли на перерву після першого уроку, вони побачили кумедну картину: Ксерокс спав на лавочці, тримаючи в зубах вервечку сардельок. Мабуть, боявся, щоб ніхто не викрав його добро. Жоден з учнів, навіть першокласників, не насмівся тривожити такий солодкий сон кошеняти.

Соня з Чу сиділи на уроці української мови й думали-гадали, як же заробити ще два «спасибі». Маргарита Семенівна писала на дошці правило, а всі переписували його в зошити. Раптом у вікно щось шелепнуло.

— Ні-і-ів! — почулися дивні жалібні звуки.

Учні поглянули у вікно й оніміли: за шибкою шкряботівся у скло, наче хотів зачепитися за нього, й відчайдушно скімлив малий Ксерокс! У тому не було б нічого дивного, якби їхній клас був на першому поверсі, а не на третьому! Ніхто б, може, й не здивувався б, якби кошеня просто сиділо собі на підвіконні, — але ж воно, проте, висіло в повітрі, вчепившись зубами у вервечку сардельок, інший край якої зникав десь угорі. Сардельки тягли перелякане кошеня у височінь, а воно, зачепившись на мить за дерев'яну раму кігтиками, благально дивилося нажаханими очима на третьокласників. Ксерокс не міг нормально нявчати, бо вп'явся зубами в сардельку, тому кликав на допомогу так:

— Ні-і-і-в!..

Усі учні посхоплювалися з місць і кинулися до вікна.

— Це ж Ксерокс! — ойкнула Соня.

— Летючий котисько! — в захваті закричав Сашко П'явочка. — Хтось запустив у повітря котиська! — останню фразу хлопчик випалив з деяким сумом. Якби хто не знав П'явочки, то подумав би, що йому шкода тваринку. Насправді ж Сашко жалкував, що не йому на думку спала ця класнюча витівка. Однак Ксероксу було не до сміху.

Ніхто з учнів не зважав на прохання вчительки сісти на місця, всім кортіло дізнатися, як же кошеняті вдалося злинути на сардельках аж до третього поверху. Проте з класу годі було це з'ясувати, до того ж Ксерокс не втримався за раму й почав підніматися ще вище. За мить він зник з їхнього поля зору.

Увесь 3-А кинувся з класу надвір.

На подвір'ї школи, від жаху білий як крейда, гасав туди-сюди дід Микита, наче йому щойно дала меду бджола.

— Рятуйте! Гвалт!!! Дзвоніть до міліції!!! — репетував він. — Мій котичок! На кого ж ти

мене покидаєш?! Сиротою мене на старість зробиш! Рятуйте! Поцупили Ксерокса!

Скоро на такий лемент з усіх шкільних вікон повисовувалися учні й учителі, багато хто, зокрема й Соня з Чу, вже вискочили на вулицю. І ось що вони побачили.

Високо-високо, над самісіньким дахом школи, летів Ксерокс. Звісно, сам по собі летіти він не міг — він летів, учепившись за стрічку сардельок. Ясна річ, що й сардельки самотужки не могли летіти — вони летіли, бо за протилежний від котика кінець стрічки вхопилася дзьобом опецькувата ворона. Вона й несла в запаморочливу височінь і сардельки, і безпорадну тваринку.

— Кляте чудо-юдо, — ледь не плакав сторож дід Микита, — підкралося, вхопило ту ковбасу! А котичок же мій спав солодко, він же ж і нявкнути як слід не встиг! А тепер... не буде вже мого котичка-а-а!..

— Ех, — скрушно зітхнув директор школи, що теж підійшов на галас, — зараз мені б мою двофтволофку фюди... Я б ту пройдифвітку діфтав запрофто. А так — пропало кофеня, ні за цапову дуфу пропало. — Кіндрат Мусійович знову важко зітхнув.

Усі знали, що директор, крім фантиків, мав ще одне захоплення — мисливство. Щоправда, подейкували, що стріляв він кепсько і ще жодного разу не повернувся з полювання зі здобиччю. На що сам Хуба Буба (якщо хтось раптом питав про успіхи) поважно відповідав: «Та яке там промазав?! Фо я, маніяк якийфь, фоб звіряток фтріляти? Я так — полякав і вфе. Ні-чорта ви не розумієте в полюванні. Нафолоду треба отримувати від природи, а не від убивфтва».

— Може, з тиру рушницю принести? — раптом запропонував учитель військової підготовки. — Не двостволка, але б'є дай боже.

— Ану, нефіть, — загорівся мисливським, снайперським азартом Кіндрат Мусійович. Тим часом Ксерокс знову зумів учепитися за телевізійну антену на школі.

І ось принесли дрібнокаліберну рушницю. Ксерокс саме знову не втримав позиції і здійснюється ще вище.

— Зараз я її, хвилинофку, — почав націлятися директор. — Від мене не втефе...

— Ой-ой-ой! — несподівано ще більше злякався дід Микита. — Не треба, Кіндрате Хубабубовичу! — (Від хвилювання дідок зовсім усе переплутав: по батькові й прізвисько директо-ра). — Не треба, не треба, ви ж мого котичка підстрелите!..

— Фпокійно, Трохимовифу, фпокійно. Зараз із неї тільки фмаття пофиплетьфя.

— А якщо в ко-котичка?.. — аж трусився сторож.

— Ти фо, фумніваєффя в моїй влуфнофті? — образився Хуба Буба й опустив рушницю. — Ну, я не бафу жодного інфого виходу.

А Ксерокс із кошеняти перетворювався на невеличку темну плямку в синьому небі.

Дехто з першокласників почав плакати, учительки охали й ахали, дід Микита закусив нижню губу й з останніх сил стримував старечі гіркі сльози.

— Ану, дайте я, — раптом вийшов з натовпу третьокласників Чу.

— Хофэф фтрельнути? — здивовано спитав директор школи.

— Е, я грудкою, — відповів Чу, беручи з клумби чималу грудوماху.

— Вифоко, не діфтанеф, — скептично махнув рукою Кіндрат Мусійович.

Чу нічого не відповів. Він щосили розмахнувся й пожбурих грудкою навздогін викрадачці Ксерокса. Грудка аж засвистіла в повітрі і з величезною швидкістю влучила у крадійку.

— Кра!!! — почувся з високості.

Ворона розтулила дзьоба і випустила сардельки. Вони полетіли донизу, а разом з ними й кошеня.

— Ура!!! — в захваті заволатала вся школа, навіть учителі, а Чу тим часом уже біг, навперейми Ксероксові. Чудовисько вхопив тваринку понад самим асфальтом і притис до себе.

Під гучні оплески він підніс кошеня дідові Микиті.

— Май на увазі, Пластиліненко, — кинув учитель фізкультури Віктор Іванович, — я записую тебе в збірну з метання м'ячиків.

— Е, — коротко відповів той і простяг Ксерокса дідушеві.

— Дякую тобі, дитино, — тремтливим голосом промовив старенький сторож.

По його щоках текли сльози радості.

Сьома подяка

«Ось і закінчився останній день навчання. Завтра треба прийти просто на Свято останнього дзвоника й отримати табель успішності. Ой, як класно, що вже почнуться літні канікули — такі довгі й такі безтурботні...» — намагався сам себе відволікти від голосного булькання в животі Сашко П'явочка. Однак це в нього не дуже гарно виходило. І тоді Сашко, тримаючись обома руками за свій стражденний живіт, з сумом подумав: «Четверте тістечко точно було зайве».

Всередині в хлопчика ніби хтось раз по раз смикав за шворку, заводячи трактор. Трактор голосно бурчав, чмихав і не бажав заводитись, проте Сашкові від того легше не ставало. Мало того, що живіт скажено болів — П'явочці негайно потрібно було зганяти туди, куди всі ходять, коли в них болить живіт, і не тільки тоді...

Отож Сашко збагнув, що йому потрібно в те місце негайно. Гаяти часу бідолаха не міг, бо відчував: трактор ось-ось заведеться, і тоді він, третьокласник Сашко П'явочка, зовсім не зможе за себе відповідати...

Тепер, що й казати, стало зрозуміло, що баритися П'явочці у цій ситуації ніяк не можна, треба мчати зі швидкістю торпеди. Та ба, і ще раз — та ба. Не може П'явочка зараз нікуди мчати. Не може і все. Ні, не в тому річ, що дотерпівся до останнього, сказано ж: трактор ще не завівся, однак... Сашко не просто не може цієї миті нікуди бігти, а, варто сказати, не має права. Побіжить — підведе всю команду. Та де там команду — всю школу підведе. А не побіжить... отож-то й воно.

Яку команду? Футбольну команду, ворота якої Сашко оце зараз захищає. Він воротар. Іде фінальний матч чемпіонату району з футболу між молодшими командами їхньої — першої — та другої шкіл.

Отже, стоїть П'явочка і... хвилиночку...

Форвард команди суперника переграє одного захисника!., ще одного!., вривається в штрафний майданчик!., б'є!.. М'яч летить прямо у воротаря... кволо котиться між його ногами!... і!.. Го-о-о-ол!!! Тобто, на жаль, гол у наші ворота. А що П'явочка? Стоїть як укопаний, за живіт тримається. Ну, не може людина робити різких рухів, не може та й годі. — Уперед виходить команда гостей. Рахунок 2:1! — голосно і печально виголосив у мегафон учитель фізкультури Віктор Іванович. — До кінця матчу залишилося п'ять хвилин!

Суддя дав свисток і вказав на центр поля. Тієї миті трактор у животі П'явочки таки завівся і горе-воротар невпевненим галопом чкурнув з поля.

— Куди це ти, П'явочко?! — загукав у мегафон спантеличений Віктор Іванович.

Та Сашко не може зараз пояснити ні йому, ні команді, ні глядачам, куди він мчить і чому не відбив той м'яч. Не має права, можна сказати. Самі розумієте...

От біда, то біда! Не бачити їхній школі першого місця, як власних вух. На Віктора Івановича важко дивитися, він ледь не плаче просто в мегафон: цілий рік усі мріяли про перше місце в районі, цілу зиму він тренував команду в спортзалі, і ось...

Біда-біда...

Та зараз про перемогу і перше місце годі й думати, тут хоч би не програти з ганебним рахунком. Бо ж матч іще триває, а їхня команда зосталася без воротаря. П'явочку гедзьнула якась муха, і він пропустив зовсім гнилий, як кажуть завзяті футбольні фанати, м'яч, а потім ще й зовсім чкурнув з поля.

— Куди це він? — спитав Соню Чу, який захоплено стежив за перипетіями гри, не забуваючи при цьому жувати смачні медяники.

— Не знаю, Чу, не знаю, — аж підстрибувала від хвилювання дівчинка. — Ну все —

продули.

— Не кажи гоп, — мовив Чу, — може, ще й не продули.

— Та як це не продули, коли в нас воротаря он немає. А як же без воротаря? Ех, підвів, підвів П'явочка!..

— Потримай, тільки всі не з'їж, — Чу тицьнув Соні пакунок з медяниками й посунув до поля.

— Ти куди це?! — здивувалася дівчинка, та Чудовисько тільки поправив на шії динамівський шарфик і рішуче ступив на зелений килим футбольного поля.

У Віктора Івановича аж свисток з рота випав, коли Чу перетнув півполя і став у покинуті напризволяще порожні ворота.

— У команді першої школи заміна, — оговтавшись, прорік у мегафон учитель фізкультури. — Замість Олександра П'явочки на поле виходить Чу Пластиліненко!

Однак найбільше враження новий воротар справив на футболістів з команди другої школи. Де й поділися їхні впевненість і завзяття. Ніхто з них не хотів наближатися до воріт, у яких походжав Чу. Всі били здалеку, і новий воротар легко відбивав м'ячі.

За хвилину до закінчення матчу Дмитрик Притика, нападник з команди господарів поля, таки забив один м'яч. Він улушпарив з-поза меж воротарського майданчика, і м'яч затріпотів у сітці воріт.

— Ура! — схопилася з місця Соня.

— Ур-р-ра-а-а!!! — заревли вболівальники.

— Ура! — закричав у мегафон Віктор Іванович, зовсім забувши, що він — неупереджений арбітр. — 2:2 — команда першої школи зрівнює рахунок!

Ще за хвилину він дав фінальний свисток і оголосив:

— Після п'ятихвилинної перерви команди виконають по три одинадцятиметрові штрафні удари, щоб виявити переможця гри і турніру!

Пенальті... Футбольна лотерея... Кожен уболівальник знає, що іноді команда грає гірше, ніж супротивник, а заб'є один пенальті — і все, гру виграно.

Пенальті — це дуель, гра нервів. Хто вийде переможцем з цієї дуелі, дуже залежить від воротаря. Важко воротареві зреагувати на удар з близької відстані — доводиться вгадувати, падати навмання в той чи інший бік. Але тут можна й самого себе обдурити: воротар упаде, а гравець спокійнісінько проб'є собі по центру воріт, саме в те місце, де щойно стояв воротар. Не проста це справа — бити пенальті, та ще складніша — їх відбивати.

Чу ще ніколи не відбивав одинадцятиметрові удари. Він узагалі на воротах сьогодні вперше в житті стояв. Першим випало бити футболістам з другої школи. Чу став посеред воріт і розчепірів лапи. Футболіст розбігся, вдарив і... 2:3 — м'яч у сітці. Чу й оком не встиг кліпнути, як пропустив гол.

Настала черга його колеги тримати удар. Дмитро Притика не схибив! Аякже — найкращий форвард у команді першої школи... 3:3.

Чу знову став у ворота, розчепірів лапи і розставив поширше ноги. Удар! — м'яч пролетів над лівою лапою й поцілів у «дев'ятку».

«Е-е-ех!» — зітхнули глядачі. 3:4.

Другим за команду Чу бив Олежко Сонях — малий, верткий, рудий і веснянкуватий хлопчик. Є!!! Прямо під ліву штангу полетів м'яч, а воротар кинувся до протилежної. 4:4.

Лишилося пробити по вирішальному удару кожній команді.

Чу стояв посеред воріт. Він широко розвів нижні й верхні лапи, від чого став схожим на рожеву волохату зірку. Футболіст із другої школи розбігся і вглив по м'ячу. М'яч просвистів під праву штангу і вже майже перетинав лінію воріт і... Аж тут нерухомий Чу блискавично кинувся

навперейми м'ячу, падаючи на траву. Одна мить — і м'яч перетинає лінію поля... збоку від воріт. Чу кулаком відбив його з воріт! Ура!!! Глядачі просто шаленіли, не вірячи власним очам.

— Молодчина, Чу! — несамовито волила Соня.

— 4:4!!! — кричав у мегафон Віктор Іванович. — Вирішальний удар виконає команда 1-ї школи! До м'яча підходить... Що? Чу Пластиліненко?!

Фізрук не помилявся: Чу вже розбігався для удару. Він за три скоки дістався до м'яча і вгилів його з такою силою, що навіть пудова гиля, і та полетіла б у ворота.

М'яч просвистів, наче стріла, пущена з арбалета, і затріпотів у сітці воріт.

Ще якусь часточку секунди ніхто не міг зрозуміти, що ж насправді сталося.

Першою отямилася Соня. Вона вихопила з рук Віктора Івановича мегафон і закричала:

— 5:4! Ми — чемпіони! Ура!

Захоплені глядачі на чолі з директором Хуба Бубою кинулися підкидати Чу в яскраве весняне небо і один поперед одного щось кричати. І, на радість Соні, найголосніше верещав Віктор Іванович. А кричав він ось що: — Молодець, Пластиліненко! ДЯКУЮ тобі за перемогу!!!

Соня ніколи не почувалася такою щасливою, як зараз. Вона щосили заволила в мегафон:

—Ти чув, Чу?! Це ж сьома! — ОСТАННЯ! — ПОДЯКА!..

Невже не сім?! Мусить бути по-чесному.

Еге ж, у вас теж часто так бувало: прокидаєшся вранці, згадуєш минулий день — і вже знаєш, який сьогодні матимеш настрій. Якщо вчора трапалося щось приємне, ти тут-таки відчуваєш, як він покращується, якщо ж навпаки — негарне, то й настрої псується з самісінького ранку.

Сьогодні Соня прокинулася з чудовим настроєм. Учора був незабутній день — Чу здобув останню свою подяку. І дуже вчасно. Бо сьогодні, до речі, уже 27 травня, отже, вночі з понеділка на вівторок у лісі, де живе Чу, збереться літнє Велике Жахливе Збіговисько. Та нехай, не страшно — тепер Чу ніхто нікуди не кине: він заробив усі сім подяк від людей і довів чудовиськам, що з дітьми можна дружити, а з людськими можна співіснувати, якщо поводитися по-людськи: гарно, виховано і по-чесному. І байдуже, світлий ти чи темний, гладенький чи волохатий, в горошок ачи в смужку, — дружба не зважає на такі речі...

І взагалі сьогодні страшенно важливий день. Адже в школі буде Останній дзвоник — лінійка і вручення похвальних грамот.

Соня до останнього чекала на Чу, але він так і не прийшов. Довелося йти на лінійку самій.

— Мабуть, готується до Збіговиська, — міркувала Соня. — Нічого, завтра прийде й забере свій табель. Думаю, зрадіє, бо оцінки в нього, та й у мене теж, мають бути гарні. Ми ж старалися.

Оцінки й справді виявилися гарними. Сам Хуба Буба вручав табелі найкращим учням. А найкращі, до числа яких потрапили й Соня з Чу, отримали ще й похвальні грамоти.

Соня взяла свій і Чу.

— А де це Плафтиліненко? — спитав директор.

— Не зміг прийти, — сказала Соня. — Але не хвилюйтеся, я йому все передам.

— Обов'язково передай, обов'язково, — дрібно закивав Кіндрат Мусійович. — У нього хоф оцінки й не вфі найкращі, але ми врахували його певні зафлуги в поведінці, героїфні моменти, так фказати... Передай йому, Фоню, передай... Соня летіла додому, мов на крилах. В рюкзаку за спиною були їхні з Чу табелі й похвальні грамоти — от бабуся зрадіє! І батьки у вівторок прилітають! Швидше б вони повернулися! Як же Соня за ними скучила! Як хоче обійняти їх і більше нікуди-нікуди не відпускати, ні в які Африки. Ну й, звісно, кортить побачити обіцяного папугу. Хоча, як не крути, їй більше, значно більше б хотілося мати собаку. Правда, Соня ще трішечки сподівалася, що той упир-глипач таки не перетворювався на пса, а вселявся в тіло цілком реального Тома, і тепер, коли глипача викрили, Том десь побігає-побігає собі, та й повернеться додому. Дівчинці дуже хотілося, щоб сталося саме так.

«Обов'язково всіх із Чу познайомлю», — вирішила Соня, і від того її настрої став ще кращий, а на душі зробилося так легко-прелегко, нібито вона була білосніжною м'якою пір'інкою, яких так багато в бабусиній перині.

Удома на честь гарного закінчення третього класу бабуся влаштувала онуці святковий обід з лимонадом і тістечками. Соня сподівалася, що на трапезу завітає й Чу, однак він так і не прийшов. Так само, як і наступного дня, і наступного, і в понеділок теж...

«Мабуть, дуже багато справ перед Збіговиськом, — думала Соня, — але ж хоч на хвилюк можна було забігти...» У понеділок дівчинка цілий день була сама не своя. А ввечері, лягаючи спати, Соня міцно-преміцно стисла кулачки і побажала, позіхаючи: «Хочу-у-а-а, щоб у Чу все скла-а-а-алось... добре на Збіговиську. І щоб ма-а-ама з татом щасливо й швидко долетіли до-дому... і щоб у мене бу-у-ув... пе-е-е-а-а...сик... Добра-а-а-га-Добра-а-а-га-аніч, Соню».

За вікном бабахнуло.

Соня рвучко підвелася з постелі. Що це? На-снилося? Ні, по шторі промайнув сніп світла. Потім хтось легенько постукав у шибку.

Дівчинка підійшла. Вона не боялась, бо вже одного разу щось подібне з нею було, тоді прибув бабай. І нинішній грім надто скидався на гуркіт поштового мотоцикла Марка.

Так і є! За вікном Соня побачила невеличку постать у панамі. Це був торф'яник-поштар. Дівчинка відчинила вікно й перехилилася через підвіконня в теплу ніч.

— Термінова телеграма, — коротко повідомив Марко і простяг Соні папірець.

На аркуші в клітинку почерком Чу було написано:

Щось не так

Зранку схопила сторожа збіговиська

Бракує однієї подяки

Закинуть

Прощавай

Твій друг Чу

— Як це?.. Що ж це?.. Чому бракує? — Соня ледве ворушила губами.

— Нічого не знаю, — стенив гострими плечима Марко. — Відповідь писати будеш?

— Відповідь? Не знаю... — Соня була сама не своя. — Як же це? «Прощавай...» Я не хочу!

— То відповіді не буде? — знову спитав листоноша Блискавичної пошти.

— Я сама! Чекай, ти ж можеш мене замість відповіді? На Збіговисько... Будь ласка, я тільки рюкзак візьму... Марко нічого не відповів, він просто мовчки підійшов до свого мопедика, сів на нього й голосно задирчав губами. Не гаючи часу, Соня закинула на плечі свій рюкзак і, вистрибнувши з вікна, вместилася на поштової скриньці торф'яника. Дівчинка міцно обняла його ззаду за пояс руками, щоб не впасти.

Навіть не озирнувшись, Марко задирчав ще дужче, його мопед набирив швидкість, аж раптом прямісінько під переляканою Сонею луснуло, в очах чи то в небі блиснуло, а потім закрутилося, закрутилося, замиготіло — зірки, дерева, темні хмари, якісь золотаві великі джмелі, кольорові стрічки, годинники, фіолетові й жовті мальви, і щось там ще, а потім усе злилося в одну бурхливу синю ріку, яка зусібіч оповила Соню, Марка і його мопед своїми численними хвилями-руками... і знову гримнуло, блимнуло і...

Мопед Марка приземлився посередині освітленої сяйвом великого багаття галявини, і Соня одразу ж упізнала її. Вона вже тут була, вже колись бачила безліч почвар довкола вогню, і тоді не дозволила їм скривдити Чу. Але тепер, мабуть, спізналася. Зовсім поруч відбувалося страшне дійство: дві величезні потвори, тримаючи Чу за ноги, щосили розкручували бідолашу довкола себе зі страшною швидкістю.

Якимось дивом Чу помітив дівчинку й вигукнув:

— Бувай, Соню! Не сумуй, я не пропаду!

— Зараз відпустять — і гаплик, — зітхнувши, кинув Марко. — Прямісінько в Країну жаховиськ полетить. Швидкісна доставка.

— Не смійте! — Соня зіскочила з мопедика й кинулася до одноокого чудовиська, Верховного Страхополоха, що стояв трохи віддалік. — Ану, відпустіть його негайно!

— Стій спокійно! — вискнув спиноокий. — Він не зібрав сім подяк.

— Як?! Зібрав! Я вам зараз про всі розкажу! — обурилася Соня. — Перша — від бабці в автобусі! Друга...

— Отож-бо й воно! — жестом зупинив дівчинку монстр. — Акуло, — він звернувся до

огидного недолюдка з обличчям чорним і порепаним, наче перепечена в багатті картопля.

— Привіт, хазяйко, — вишкірився той, показуючи дівчинці двоє гострих іклів у верхньому ряді зубів, — не впізнаєш? Це ж я — твій песик. Я перетворився на цуцика і глипав за твоїм дітодругом, та й за тобою трохи приглядавав, аякже...

— упир єхидно облизнувся.

— Отже, ніякого Тома не було й немає, — з гіркотою в голосі вимовила дівчинка.

— То був я, — підтвердив упир. — Мало того, і першої подяки, вважай, не було, бо ота бабця в автобусі — то теж був я. Отже, подяка не зараховується, бо я всього-навсього упир, а «дякую» мали бути від людей, дівчинко. Так що вибачайте, кіна не буде. А решта подяк — згоден, усі зароблені правильно, це правда. Хоч я й дуже старався завадити їх здобути. Якщо тобі цікаво, то знай: Ксерокс — то теж я, і про неандертальців губами вашого історика теж промовляв я, дорогенька... Ви програли, пора розплачуватись.

— Саме так, — підняв угору свій костур головний монстр. — Закидайте його! — звелів він двом здоровенним крутіям.

— Ні! — раптом вигукнула Соня. — Є ще одна подяка! Ось вона!

Дівчинка вихопила зі свого шкільного рюкзака похвальну грамоту Чу.

— Ось, читайте! Усі читайте! Чи ви не вмієте?

— Давай сюди! — сердито проскрипіло страхолюдсько й висмикнуло з рук Соні папірець.

Над галявою запала тиша, тільки було чутно, як потріскує багаття та кречуть від натуги закидальники Чу. Тишу розітнув бридкий голос потвори:

— Шановні чудовиська! Від імені педагогічного колективу школи № 1 дякуємо вам за те, що зростили й виховали такого чудового учня. Ваш друг... — На цьому слові й так писклявий голос Спиноока пустив півня. Чудовисько прокашлялось, — ...ваш друг Чу Пластиліненко показав себе з найкращого боку в навчанні, поведінці, громадській роботі та на спортивних змаганнях.

Директор школи Кіндрат Мусійович Кульбаба.

— Дурниці! — заверещав Акула. — Це ж не йому подяка, а всім нам! Не годиться! Не підходить!

— Не підходить! — заверещали й інші чудовиська. — Закидайте його! І цю малу з ним! Нема чого!..

— Зупиніться! — раптом, несподівано не тільки для Соні, а й для всіх монстрів, ревнув Верховний страхополох. — Відпустіть його.

— ЯК?! Навіщо?! Що таке?! — завили звідусіль. — Він же не виконав! Що сталося?!

— Це його подяка, — понуривши голову, промовив спиноокій. — Хай ми й чудовиська, але хіба це дозволяє нам чинити несправедливо, порушувати своє слово? Ні! Сильніші теж повинні вміти програвати. У цьому листі дякують нам, — сказав він, — але всі ми знаємо, що цю подяку заробив Чудовисько, і то без нашої допомоги, бо ми ж — навпаки — ще й заважали йому. Відпустіть його до дівчинки. Мусить бути по-чесному.

До Соні підійшов Марко.

— Молодчина. Я теж хотів би мати таку приятельку, як ти. Якщо треба буде кудись листа відправити чи бандероль, ти вже знаєш, де мене шукати. Звертайся — радо допоможу. Куди завгодно й дуже швидко.

— І навіть в Африку? — спитала дівчинка.

— Раз плюнути!

— А чи можна було б... — очі дівчинки загорілися й ураз погасли. — Але ж ні, вони вже, мабуть, давно вилетіли... пізно.

— Кажі-кажі, — твердо мовив Марко, — що треба?

— Я хотіла б відправити листа батькам у Африку, але так, щоб вони отримали його ще до

того, як сядуть у літак, розумієш? Але вони вже скоро, мабуть, в Україні будуть.

— Пусте! — пирхнув торф'яник. — Не забувай, що маєш справу з Блискавичною Марковою поштою. Я працюю не тільки на відстані, а й у часі. Отримають, коли треба. Пиши листа.

— Якщо так, то я зараз! — зраділа Соня, витягла з рюкзака папір і ручку, написала кілька слів і вкинула Маркові в скриньку.

— Ну, бувай, — махнув ручкою Марко і задеренчав.

Марків мопед набирав швидкість, перетинаючи велику галяву, на якій розгублено переминалися з ноги на ногу спантеличені чудовиська. А одне, рожеве в синій горошок, прямувало до дівчинки.

Чу підійшов і, міцно обійнявши Соню, промовив:

— Дякую, ти справжній друг.

— І ти теж, Чу, — мовила Соня. — Ходімо до мене, я тебе з батьками познайомлю і... з моїм псом.

— З яким це псом? — здивувався Чу.

— Мені батьки повинні привезти з Африки пса.

— А ти ж казала, що паугу, — нічого не розумів Чу.

— Я думаю, — хитро посміхнулася дівчинка, — що вони ось-ось передумують.

У цю мить угорі бабахнуло, і блискавка вихопила з нічного неба силует коротунця на дивному мопедику, що летів понад самісінькими верховіттями лісу. Марко махнув на прощання своєю дитячою панамкою і, як оком кліпнути, зник у високості.

І тієї ж миті по спинах Соні й Чу різонув лютий крик Акули.

Вони, зупинившись, обернулися на галявину. А там відбулося щось незбагненне: упир Акула тримав у правиці покорчений костур влади.

Біля ніг колишнього глипача лежав повалений на землю Спиноок.

— Ти правду казав, — закричав до нього Акула, — мусить бути по-чесному! А по-чесному — означає, що Верховним буду я! Усі чули?! Я — Верховний Страхополох! Віднині — і довіку! Чудовиська, годі вже доручати костур усіляким нехлюям! То вами править схиблений на овочах гарбузоїд, а то — слабкодухий телепень, який повівся на дурні та плаксиві людські сентименти! Невже ви, кровожерні чудовиська, допустите, щоб серед вас був дітодруг?! Хіба ви дозволите просто так піти звідси отій нахабі людитині?!

Жодне чудовисько, навіть поплічники Акули, не проронило й звуку — видно, нещодавні слова Спиноока посіяли в їхніх забур'янених душах зернятка сумніву.

— Мовчите?! — з презирством озвався упиряка. — А що ви скажете на те, що я вже скуштував крові цієї малої, і вона, повірте, — справжня смакота! Мовчите?! Тоді я доп'ю рештки людитячої крові сам!

— Тільки спробуй підійти! — вигукнув Чу, заступаючи собою Соню. — Тільки спробуй!

— Я вже йду! — загарчав Акула і, наставивши костур на Чу, рушив у їхній бік.

Чу ступив йому назустріч.

Упир щось вигукнув, махнув своєю чарівною палицею — і Чудовисько раптом захитався і впав. Ноги зовсім перестали його слухати.

Соня мимоволі відсахнулася і зробила крок назад.

— Куди це ти, хазяйко?! — єхидно кинув Акула. — Не кидай свого песика посеред лісу. Чи ти боїшся темряви? То я тобі посвічу. — З цими словами упир спрямував костур на верхівки сосон. Смоляниста глиця вмить спалахнула — і галявина з небом над нею зясніли від полум'я.

Акула був уже поруч, коли галявиною пронісся вітерець. Потім вітерець почав дужчати, потім загув добряче, і...

— Бабай! Бабай прилетів! — радісно закричав Чу. Він лежав горілиць, нездатний ні встати,

ні поворухнутися, та він міг говорити, а головне — дивитися вгору.

З нічного неба спускався на вихорі Чудовиськів бабай Гарбузяник. У кожній лапі, наче овець за вовну, він тримав по темній хмарі.

— Ти нічого не зробиш! — визвірився упир. — Вона вже моя! І влада моя! — він підняв догори чарівну палицю. — Ти, старий невдахо, можеш тільки подивитися разом з усіма, як я поласую останніми краплями крові цієї малої! А тоді я поквитаюся з тобою і твоїм придуркуватим онуком! Це ж треба було додуматися зв'язатися з людитиною!..

Бабай нічого не відповів, він просто звів до купи хмари, що тримав у лапах. Вони враз злилися в одну, більшу, і з неї раптом сипонуло на галяву, і на всіх, хто на ній був, рясним літнім дощем.

— Дешева вистава! — вереснув Акула і захопив Соню за шию.

Над галявиною на мить зависла тривожна тиша, яку зненацька наповнив дзвінкий дитячий сміх.

Звідки він?! Кому спало на думку в таку хвилину лунко, весело сміятися?!

Це була Соня. Замість хрипіти від задухи, вона просто заливалася сміхом і показувала пальцем на упиря. Від такої її поведінки Акулі просто мову відібрало. Він не міг збагнути, чому вона не плаче, не верещить від жаху, а сміється. З нього, з Акули сміється!

Спочатку ніхто нічого не розумів, а Соня просто надривала живота і тицяла пальцем в ошелешеного кровопивцю. Та ось усі побачили, що з правого вуха упиря проростає гарбузиння. Та ні, не проростає — воно просто пре назовні. Це проклонулася підслуховувальна насінина Гарбузяника!

І ось до дитячого Сониного сміху приєднався сміх Чу й бабая, що вже спустився на землю, а потім поволі, одне за одним, невміло, наче пробуючи, як це воно, засміялися й інші чудовиська.

А тим часом з вуха Акули спершу вигадючилося довге й товсте гудиння, на ньому розпросталося лапате листя, тут-таки вибухнули великі жовті квіти, з них позав'язувалися гарбузики. Вони на очах росли, пузатіли й виростили опецькуваті, наче свині.

Акула спробував кричати, він погрожував усім на світі й брідко лаявся, та це тривало недовго: один гарбузик зав'юнився упиреві в рота й почав там рости. Акула замовк, бо не дуже полаєшся з гарбузом у роті. Овоч ріс і ріс, тому Акула, щоб не розперло, мусив увесь час відкушувати і ковтати чималі шматки.

Гарбузиння уже геть обплело упиреві руки й ноги, а на самого Акулу налітали хвилі сміху, що накочувалися на нього щораз дужче.

Сміялися всі, сміялися дружно й від душі, сміялися ті, хто ніколи в житті не сміявся (саме сміялися — щиро, а не злорадно чи зловтішно гиготали), — найпотворніші в світі чудовиська.

Гарбузяник підійшов до знерухомленого упиря й висмикнув з його руки костур. Бабай спрямував його на онука, й Чу підвівся.

Соня підбігла і обняла друга. Бабай дивився на них з іскристою усмішкою, і вона йому дуже личила. А Збіговисько вибухнуло новою зливою сміху.

Чого б це? Соня глянула на Акулу й побачила, що декілька здоровецьких гарбузів підіймаються вгору й тягнуть переможенного упиря за собою. Авжеж — змієвидні летючі гарбузи!

З кожною миттю брідкий кровопивця злинав усе вище й вище в небо, а навздогін йому линув заливистий регіт тих, чиїх потворних уст сьогодні вперше в житті торкнулася усмішка.

Чудовиська надривали животи...